

*Poruncă nouă vă dau vouă:
să vă iubiți unul pe altul* (In. 13, 34)

CUPRINS

Porunca iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

C A L E A	Credința și dragostea dințai	C R E D I N T A
	Cuvântul proorocesc și experiența harului – <i>Ierom. Rafail Noica ...</i> 5	
	Darul cuvântului - izvor de viață – <i>Arhim. Visarion Joanta</i> 25	
	Spre suferință ne-am născut – <i>Iosif Badiu</i> 29	
A D E V Ă R U L	Predica de pe Munte - cale spre Împărăția Cerurilor (V) - <i>Prof. Pătru Veronica</i> 34	N Ă D E J D E A
	De la Facere la Apocalipsă Rătăcirii și regăsiri	
	Sfinții martiri ecumeniști ai comunismului! – <i>Fabian Seiche</i> 47	
	Misiunea Bisericii Tinerii - Familia - Lumea	
V I A T A	Tinerii față în față cu Biserica – <i>Bogdan Mateciuc</i> 60	D R A G O S T E A
	Familia creștină în contextul actual – <i>Dr. în Științe Socio-Umane Doina BALAN...</i> 69	
	O școală fără suflet pentru un copil fără inimă – <i>prof. Vasile Solcanu</i> 76	

*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
miluiește-mă pe mine, păcătosul.*

CUPRINS - continuare -

Actualitatea religioasă comentată

In Memoriam:

**Prea Cuviosul Părinte Arhim. Ioanichie Bălan. Frânturi
de gânduri și sentimente la momentul mării sale treceri...**

- *Stelian Gomboș* 79

Gânduri la o aniversare:

Părintele acad. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu la 75 ani

- *Fabian Seiche* 83

Recenzie:

Sfântul închisorilor. Mărturii despre Valeriu Gafencu

- *Drd. Stelian Gombos* 84

**Când episcopul Romei era ortodox, atunci era primul între
patriarhi - † Petroniu Sălăjanul** 90

Crucea de la Chilia Părintelui Arsenie Boca

- *Veronica Pătru* 91

Abonamente. Difuzare. Publicitate 98

Cartea ortodoxă prin poștă 99

Pace ție, cititorule!

LA MULȚI ANI! 2008

Erată: În articolul „Neamurile – rostul lor în mântuirea omului” din Porunca iubirii nr. 3/2007, autorul echivalează „îngerii lui Dumnezeu” (Iov 6:1; Tob.5:4) cu „fiii lui Dumnezeu” (Fc.6:1-4; Ps.28:1), ajungând astfel la interpretări eronate. Menționăm că această echivalență o întâlnim numai în variantele ebraice ale Bibliei. Septuaginta (folosită de ortodocși) face această distincție tocmai pentru a nu se ajunge la astfel de interpretări.

Scrisorile lui Moș Crăciun

prof. Maria Gabor

Ascunsă-n somn de mine, în vise mă adun:
 Parcă eram eu pusă de bunul Moș Crăciun
 Să îi sortez bilete, scrisori și rugăminți
 Venite de la oameni, nepoți, bunici, părinți.
 Nici gând să le fac față, dar vreau totuși să pot,
 Dar câte cereri, Doamne, de unde le mai scot?!
 La jucării, la dulciuri, la brazi este ușor,
 Săracii vor avere, bogații mai mult vor!
 Bolnavii sănătate, mulți dintre sănătoși
 Vor drepturi, alte ordini, sunt chiar pretențioși!
 Mărunții vor putere, cei mari mai mari să fie,
 O parte însemnată vrea pace, bucurie.
 În fine, tot ce are Pământul cu-a lui fire
 Se cere și se cere, vin cereri în neștire!

Sortez, sortez întruna, nu mă opresc un pic.
 Îmi spun în gând: „Iisuse, nu-mi mai doresc nimic!”
 Nu-mi termin bine gândul, când ușa de perete,
 Trântită e de vântul adus de două ghetе
 Și zboară-afară totul: scrisori și scrisorele;
 Îmi mai rămân pe masă doar două bilețele.
 Mă uit în jur speriată, n-am ce să mai adun,
 Aștept să fiu certată de blândul Moș Crăciun,
 Dar înțeleg deodată cu vântul ce-a venit
 Că cererile toate s-au și îndeplinit.
 Își scoate haina Moșul și își dă barba jos.
 Cad la pământ cu frică: era Iisus Hristos!

Când mă trezesc, pe masă, pomelnicele mele
 Sunt pline de dorințe și cereri bune, rele,
 Iar viii sunt cu morții și morții-s printre vii...
 Îmi iartă, Bun Iisuse, ce cer! Dă-mi, Tu, ce știi!

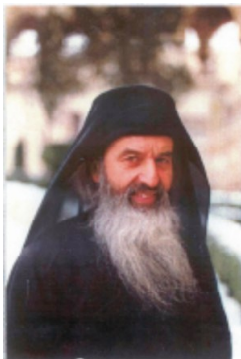
**Credința și
dragostea dintâi**

CUVÂNTUL PROOROCESC ȘI EXPERIENȚA HARULUI

Ierom. Rafail Noica

Alba Iulia, 14 noiembrie 2007

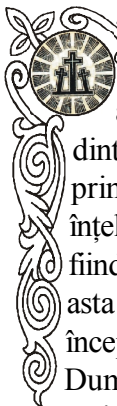

***Cuvântul proorocesc*
este cuvânt de la Dumnezeu, de la
Duhul Sfânt**

Mulțumesc pentru primire și pentru dragoste! Să dea Dumnezeu să fie spre bucurie și, mai ales, spre împlinire...

Părintele meu duhovnicesc, Părintele Sofronie – despre care cred că toată lumea știe acum – spunea că cuvântul are rădăcini metafizice... Ce e cuvântul? Învățasem la școală ceva de genul: cuvântul este o alcătuire de sunete prin care transmitem informații. Ce înseamnă că are rădăcini metafizice? Cuvântul naște dincolo de lumea fizică, până și dincolo de mintea asta omenească care depinde de un creier fizic, un fel de calculator biologic. În realitate, cuvântul este de la Dumnezeu și, în Dumnezeu, Cuvântul este Persoană, este Fiul Tatălui, este Cel care s-a întrupat cu numele Iisus, Hristosul – adică Unul lui Dumnezeu. Ce înseamnă asta, că o Persoană este Cuvânt? Încă nu știu și rămâne să înțelegem din ce în ce mai adânc lucrul acesta, dar măcar asta înțelegem, că dă o mult mai mare importanță acestor sunete pe care le emitem și prin care ne înțelegem unii cu alții.

Ce este *cuvântul proorocesc*? Acest *pro* înseamnă același lucru și în slavonă și în greacă – e vorba de: *mai înainte grăi, grăire*

mai înainte. Poate că omul a fost impresionat că cineva dintre oameni a putut să vorbească despre „ce va să fie”, despre care nimeni dintre oameni nu poate să cunoască. De aceea, acest cuvânt a primit o astfel de denumire. Însă, *cuvântul proorocesc* trebuie înțeles mult mai larg. Au putut grăi despre cele viitoare proorocii fiindcă au primit cuvânt de la Dumnezeu, de dincolo de zidirea asta limitată. Iar Dumnezeu știe toate, și trecutul și viitorul, dintru început și până în sfârșit, și dincolo. Omul, primind cuvânt de la Dumnezeu, poate grăi și de cele viitoare. Sau, ca Moise, poate grăi și de cele din trecut. Astăzi, știința ne prezintă Scripturile altfel decât au crezut oamenii, altfel de cum au crezut părinții noștri, dar, într-o mare măsură, este și o aberație, adică o pierdere a adevăratei credințe. Credința, lumea credinței rămâne uimită cu câte amănunte putea să vorbească Moise despre viața părintelui lor Avraam (care trăise cu 400 de ani înainte de ei) și a refăcut o istorie a poporului evreu, care, cu siguranță, în mare măsură se pierduse după 400 de ani în Egipt. Evreii poate își mai aminteau când spuneau: părinții noștri și Dumnezeul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov, dar cine au fost ei, probabil că rămăsese o memorie pe post de legendă și chestii din astea popularizate și stilizate, să zicem. Moise merge mai departe și ne grăiește despre toate cele de la facerea lumii.

Cuvântul proorocesc, în sensul lui larg, este cuvânt care vine omului de la Dumnezeu, cuvânt care se dă în stare de rugăciune. Și rugăciunea trebuie înțeleasă într-un sens larg, nu numai faptul de a face ceva, de a zice ceva, ci o stare în care Dumnezeu găsește pe om primitor și poate pune în inima lui cuvântul dumnezeiesc și multe alte lucrări – minuni, cum le numim – pe care întâi proorocii le-au făcut și, mai ales, Dumnezeu întrupat ca Om – Iisus Hristos – iar, după aceea, sfinții, până astăzi. Zilele acestea am auzit de niște minuni. Îți stă mintea în loc de ce se poate întâmpla. Nu mă miră că sunt atâția necredincioși, pentru că tot ce vine de la Dumnezeu este curat, de necrezut, dar de necrezut minții stâlcite a omului după cădere. Dar, într-un alt sens, noi, credincioși, putem să nu le numim nici măcar minuni, minunile de necrezut, căci

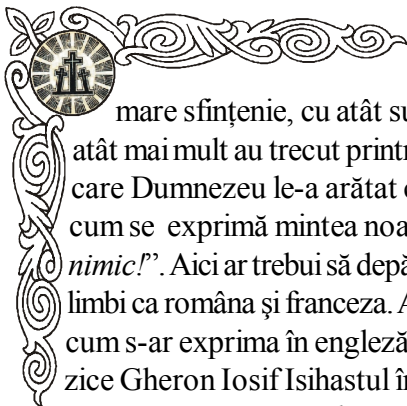

ele sunt firescul unei firi de unde am căzut, unde trebuie să ajungem și de unde trebuie să mergem mai departe, până la șederea de-a dreapta Tatălui, călătoria pe care ne-a săvârșit-o Iisus ca Om.

Deci, *Cuvântul proorocesc* este cuvânt venit de la Dumnezeu și așa zice că, probabil, toți marii sfinți filocalici, toată cultura filocalică ne spune în diferite feluri același lucru pe care n-l spune și Sfântul Siluan, când zice - în conversația lui cu un alt mare sfânt al Rusiei, al Caucazului, Stratonice: „**Cum vorbesc cei desăvârșiți?**”, și tot Sfântul Siluan răspunde că **ei grăiesc numai ce le dă Duhul Sfânt**. Aceasta este desăvârșirea! Iar Sfântul Serafim zicea: „Când vorbeam din capul meu, erau și greșeli”; și se înțelege că atunci când vorbește de la Dumnezeu, greșeli nu mai sunt. Sfântul Siluan adaugă: „Greșelile pot fi mici, dar ele pot fi și mari”.

Nu deznădăjduiți... Fiți desăvârșiți...

N-ar trebui să-i punem pe sfinți și pe prooroci pe un pedestal cât mai înalt ca să-i admirăm de la distanță. Ar trebui să înțelegem că este datoria noastră, datoria firii noastre, chemarea firii noastre, ca toți să devenim prooroci. Deși Sfântul Pavel zice că „acum grăim în parte, proorocim în parte”, totuși, există o desăvârșire pe care trebuie să o urmărim, fiindcă Hristos zice: „*Fiți desăvârșiți...*”. Modelul nostru care este? Hristos zice mai departe: „...*precum Tatăl vostru Cel din ceruri desăvârșit este!*”. Nu ne tratează cu jumătate de măsură. Lucru greu, nu-i așa? Și zic: nu-i deloc greu, e imposibil! De la Dumnezeu nici să nu așteptăm mai puțin de „imposibil”. Așa că, o doză mică de credință pune pe sfânt pe pedestal și-l admiră de la distanță. Dacă aveam însă ceva mai multă credință – și să dea Domnul să o avem – trebuie să înțelegem că „*eu trebuie să fiu acela pe care-l pun pe pedestal*”. Când zic *eu*, de *tine* vorbesc. E mai greu să crezi că *eu* pot să fac ceva decât să crezi că părintele cutare face nu știu ce, că el are rugăciunea, că pe el îl iubește Dumnezeu etc. Nu! Despre *tine* e vorba!

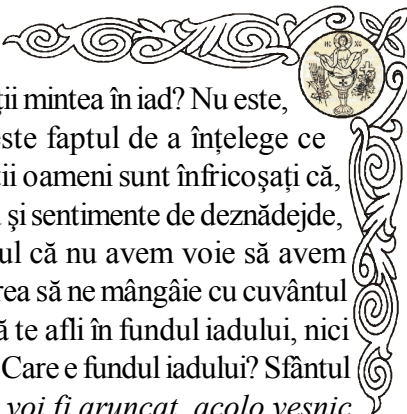

Sunt și mulți mireni care au ajuns la sfințenie. Cu cât ajung la mai mare sfințenie, cu atât sunt mai simpli în felul lor de a fi și cu atât mai mult au trecut printr-o „muștruire” dumnezeiască prin care Dumnezeu le-a arătat ceea *ce este omul*. Și ei știu! În felul cum se exprimă mintea noastră am zice, în traducere: „*Nu sunt nimic!*”. Aici ar trebui să depășim o slăbiciune a expresiei anumitor limbi ca româna și franceza. Ar trebui să zicem: „*Sunt nimic!*” Așa cum s-ar exprima în engleză, de exemplu. Ca să subliniem, cum zice Gheron Iosif Isihastul într-o scrisoare: „*Ce numesc nimic? Sunt încă nimicnicia din care m-a scos Dumnezeu!*”. Nu este un complex de inferioritate, nu este un psihism care se plânge văzând neputința omului, ci este o cunoaștere ontologică, unde omul vede limpede că nimicnicia din care este scos o poartă încă în cărcă. „Existența” este numai un mod de a fi tranzitoriu între „neființa” mea de odinioară și acel „*a fi*” întru care trebuie să devin. Intuirea filosofilor, devenirea întru ființă – aceasta este realitatea adevăratei vieți a omului, pe care omul o găsește numai în Biserică.

Socotesc că, în perspectiva aceasta, cuvântul cu precădere proorocesc, poate, într-un sens, culmea proorociei cuvântului dat omului, a fost cuvântul pe care Sfântul Siluan l-a primit în termenii: „*Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!*”. O să încerc să vorbesc despre asta mai îndelung în această seară. Cuvântul este același pe care l-a primit Sfântul Antonie cel Mare sub forma: „*Toți se vor mântui numai eu voi pieri!*”. Dar acesta este și cuvânt de sinucigaș, acesta e cuvântul cu care altul își pune capăt zilelor pentru că deznădăjduiește. Sfântul Antonie vădit nu a deznădăjduit. Cum l-a trăit? Tot ca Sfântul Siluan. Este cuvântul Sfântului Pimen cel Mare care zicea: „*Frații mei, să știți că unde e satana, acolo va fi aruncat și Pimen!*”. Dar și el a continuat nevoința lui și nu a deznădăjduit. Toți cei numiți de Biserică „cel Mare”, cum au fost Sfântul Sisoe și alți sfinți, au trăit cuvântul acesta. Dar, cum arăta Părintele Sofronie acum, la sfârșitul veacurilor, Sfântul Siluan a primit același cuvânt, același nivel de nevoie, dar cuvântul sub o formă teologică mult mai desăvârșită, cu „*ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!*”.

Astăzi vei fi cu Mine în rai

Mulți m-au întrebat: cum să ții mintea în iad? Nu este, în primul rând, vorba de asta, ci este faptul de a înțelege ce înseamnă: „Nu deznădăjdui!”. Bieții oameni sunt înfricoșați că, pe lângă alte păcate pe care le fac, au și sentimente de deznădejde, care nu sunt bune. Nu e doar faptul că nu avem voie să avem aceste sentimente, dar Dumnezeu vrea să ne mângâie cu cuvântul acesta, să ne arate că și dacă vezi că te afli în fundul iadului, nici chiar atunci să nu deznădăjduiești... Care e fundul iadului? Sfântul Siluan îl descrie când zice: *„Acolo voi fi aruncat, acolo veșnic voi petrece în flacăra asta întunecată și veșnic voi plânge. Unde ești, Tu, Dumnezeul meu? Unde ești viața mea? Unde ești lumina mea?”*. Însă, nici el nu pune capăt zilelor lui, fiindcă a înțeles prin cuvântul lui Dumnezeu („Nu deznădăjdui”) nu interdicție prin care trebuie să te străduiești să nu mai simți nici un fel de deznădejde, ci, din contră, o mângâiere. Adică: observă unde ești (cu mintea în iad), fii tu realist despre tine însuși, vezi că viața te-a învățat ceva: că tu ești străfundul iadului și ieșire nu este, însă „nu deznădăjdui” - este glasul Atotputernicului care face o făgăduință. Ce făgăduință? Încă nu știa. Dar a primit-o ca o făgăduință, ca o mângâiere.

Deci, pot să contemp lu realitatea mea de iad („singur voi fi aici și singur voi pieri”, cum zicea Sfântul Antonie, Sfântul Pimen și alții) iar acest „nu deznădăjdui” trebuie să-l iau ca o mângâiere, ca o putere de a contempla realitatea de acum (iadul). Ce va face Dumnezeu și când va face voi vedea. Deocamdată o să trăiesc ca nevoi nță această primă parte a cuvântului lui Dumnezeu („ține-ți mintea în iad”) și o să mă socotesc a fi așa cum mă văd, fără să încerc de acum să-mi închipui că sunt altceva, nici să încerc prin a mea putere să ies din starea în care sunt, ci, de acum, contemplând ceea ce sunt, real, ca să mă cunosc (toată Filocalia spune: „Cunoaște-te, omule!” și vechii filosofi păgâni greci spuneau că „cel mai mare lucru este să te cunoști pe tine însuși”), am răgazul să contemp lu până și această ultimă stare, de ultimă deznădejde, fără să am nevoie să deznădăjduiesc! Dumnezeu nu-mi

interzice, ci îmi spune: nu-i nevoie, fii liniștit! Sfântul Siluan ne dă mărturia spunând: „*Am început să fac precum m-a învățat Hristos. Mintea mi s-a curățit și Duhul mărturisea în inima mea mântuirea*”. Nu-l vedem scos dintr-un iad și pus într-un rai, nu vedem nici o schimbare exterioară, ci starea în care era, fiindcă a făcut ascultare lui Dumnezeu, cu îndrăzneală și cu încredere în El, dintr-o dată i s-a preschimbat din stare de iad în stare de rai. Deci, din starea de iad a ajuns în starea de rai. Recunoaștem pe același Dumnezeu care, pe Cruce fiind, tâlharul i-a zis – luminat, poate, de însași spovedania lui – „Noi primim răsplata faptelor noastre, dar Omul acesta nevinovat este”. Mă întrebam dacă nu chiar această spovedanie l-a luminat ca să poată striga: „Pomeneste-mă, Doamne, și pe mine când vei veni întru Împărăția Ta!”. „Când vei veni întru Împărăția Ta” - cine știe când va fi asta?... Răspunsul lui Hristos a fost: „**Astăzi** vei fi cu Mine în rai”. Și cu Siluan vedem aceeași mișcare. A primit cuvântul „și nu deznădăjdui” ca o mângâiere și ca o făgăduință a lui Dumnezeu și s-a hotărât în clipa aceea să-și trăiască nevoința „liniștit” – așa zice, poate mai curând, cu o oarecare pace; poate aceea este pacea lui Hristos pe care o dă nu cum o dă lumea. Și, de abia a început și mintea i s-a și curățit („**astăzi**”), i s-a curățit de năvala gândurilor iadului. . .

Ce este curățirea minții? Tot gândul este un duh ce poate veni din duhul omului, poate veni de la Dumnezeu, sau din lumea dumnezeiască – îngeri, sfinți, sau de la lumea de jos, cea căzută, cea răzvrătită împotriva lui Dumnezeu – ceea ce era și cazul cu Siluan, că nu se putea ruga de năvala, de bruijul gândurilor iadului, pe care 15 ani de nevoință cumplită (el fiind un „urias”, duhovnicește) n-a putut să-l izbăvească. Și acum, un cuvânt și imediat a ieșit din această stare.

Nevoința prin care nu ne pierdem harul!

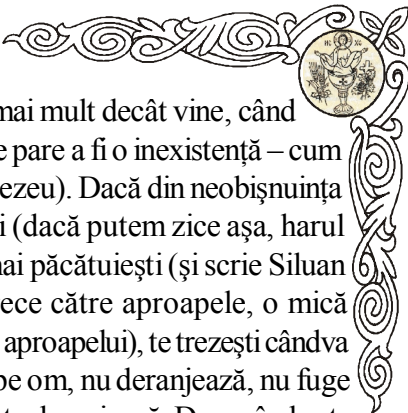
„*Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!*” - de ce l-am numit cuvânt cu precădere proorocesc și, poate, culmea cuvântului proorocesc? Pentru că acest cuvânt, drept înțeles și drept trăit,

face ca experiența harului să înceteze a mai fi experiență. O experiență o ai, o pierzi, vine, pleacă - parcă pleacă mai mult decât vine, când e vorba de har (trăim zeci de ani în ce pare a fi o inexistență – cum zic necredincioșii lumii – a lui Dumnezeu). Dacă din neobișnuința omenească de a trăi în legile harului (dacă putem zice așa, harul fiind tocmai depășirea legii), încă mai păcătuiești (și scrie Siluan însuși: pentru o mică privire mai rece către aproapele, o mică mișcare a minții sau a inimii împotriva aproapelui), te trezești cândva că ești fără har. Harul nu agresează pe om, nu deranjează, nu fuge de la tine cu trăsnete și cu tunete, nu te deranjează. Doar cândva te trezești că nu-l mai ai, se duce cu aceeași subțirime cu care și vine, înainte să știi ce s-a întâmplat și, în mare simplitate. Cei care nici nu știm să recunoaștem harul, nu-l recunoaștem, nu știm că avem har. O să știm când îl pierdem, o să știm că avusesem ceva care nu era de-a firii ăsteia.

De acum, când se trezea Siluan fără har își dădea seama de păcat. Prin această mișcare a pocăinței își ținea mintea în iad, adică își amintea realitatea care este el. Dar, fără a se încrede în iad, în realitate, mai mult decât a se încrede în cuvântul lui Dumnezeu, imediat se transforma starea lui de pierdere de har în revenirea harului. Harul a început să înceteze a deveni o experiență și a reînceput a deveni firea omului, firea lui Adam de unde a căzut prin neascultare, firea noastră, pe care, câteodată, nici n-o bănuim.

La acest cuvânt toți marii nevoitori au ajuns. Părintele Sofronie spunea că aceasta este o nevoință. Este tocmai culmea nevoinței, dincolo de care, pentru om, nu mai există altă nevoință. Este culmea nevoinței pentru că prin ea ai ajuns la țelul pe care îl căutai: **unirea cu Dumnezeu** și petrecerea, din ce în ce mai neconținută în lumea care ne așteaptă. Aș zice, în termenii în care am mai vorbit și alte ori, că gestația noastră pământească de la naștere și până la mormânt (primul stadiu fiind pentru venirea în lumea aceasta, al doilea stadiu pentru trecerea în cealaltă) s-a săvârșit. Avraam a avut 120 de ani când a murit. Sfântul Antonie cel Mare a avut 105 ani, iar un monah, un nevoitor rus (care fugise de la Valaam

războiului și a întemeiat Noul Valaam în Finlanda), avea 110 ani și zicea că Dumnezeu l-a uitat. Siluan moare la 72 de ani, relativ tânăr. La genul de om care era, la bărbatul puternic care era, ar mai fi putut trăi vreo 20 de ani cel puțin. Dar cred că, săvârșindu-și călătoria sau gestația, poate că a mai rămas în lumea aceasta ori ca să se desăvârșească, ori până a putut lumea să-i primească mărturia. Lumea, respectiv Părintele Sofronie, care pare să fie singurul din preajma Sfântului Siluan căruia a putut să-i încredințeze scrierile lui. Sunt scrieri simple, așa cum știți din cartea: „Între iadul deznădejzii și iadul smereniei”, cuvinte simple, dar adânc teologice, așa încât troparul care i s-a compus lui Siluan la proslăvirea lui îl numește „de Dumnezeu cuvântătoriu teolog”, dar și „cel mai duios între cuvântătorii de Dumnezeu” (în greacă „cel mai dulce între cuvântătorii de Dumnezeu”).

Esența iadului: neascultarea și deznădejdea

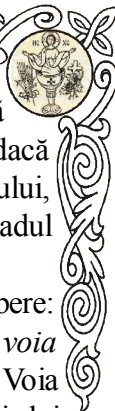
Cuvântul lui Siluan („*Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!*”) e mai desăvârșit teologic fiindcă nu e numai un cuvânt pe care-l poate trăi și înțelege un om, doar el înțelegând ce trăiește acolo... Înainte să știu de Sfântul Siluan, îl citisem pe Sfântul Antonie. Era pentru mine o taină cum putea Sfântul Antonie să trăiască faptul că el era osândit - și singurul osândit - și nu deznădăjduia. Cum putea Sfântul Pimen, Sfântul Sisoe și alții să zică și să trăiască ceea ce ziceau? Pe mine mă deznădăjduiau cuvintele astea. Cu Siluan descoperim ceva din „mecanisme” mântuirii sau, mai bine zis, din gândirea lui Dumnezeu, din atotputerea lui Dumnezeu.

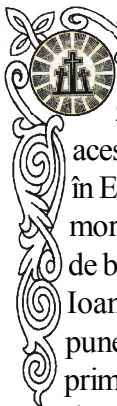
Cred că se cunoaște și în România faimoasa carte a lui Dante, din Evul Mediu european: „Infernul” (Iadul). În Apus e foarte renumită. E vorba de o poveste a unui suflet, a unui creștin condus de îngerul lui păzitor prin târâmurile iadului. Îngerul îi arată tot ce se petrece acolo. Nu e și nu cred că pretinde o experiență adevărată. Este un romancier creștin, cred. În Apus toți știu citatul (din această carte) de pe

poarta iadului: „*Părășiți orice nădejde toți cei care intrați aici*”.

Iată însă că Dumnezeu zice „Nu, n-o părășiți, nu-i nevoie să deznădăjduiți”. Asta este esența iadului: deznădejdea. Dar dacă nu ascultăm de glasul iadului și ascultăm de glasul Făcătorului, putem zice că iad nici nu există. Dumnezeu iad nu a făcut. Iadul este rezultatul neascultării zidirii.

O sfântă spunea că la Judecata de Apoi vor fi două tabere: unii care vor fi zis lui Dumnezeu cândva în viața lor „*facă-se voia Ta*” și ceilalți, cărora Dumnezeu le va zice „*facă-se voia ta*”. Voia mea este iadul. Și dacă învăț „în Duh și în adevăr” să fac voia lui Dumnezeu (nu un fel de disciplină; trecem și prin asta, dar trebuie să creștem în ele și să mergem dincolo, să înțelegem „în Duh și în adevăr” toate lucrurile: „că Duh este Dumnezeu și Adevăr este unul din numele lui Hristos”), vom vedea că ascultarea lui Dumnezeu, chiar atunci când pare să ne prigonească mai rău, este spre desăvârșirea noastră. Ce poate fi mai cumplit ca după 15 ani de atâtea nevointe (cum a avut Sfântul Siluan, căci în fiecare noapte nu dormea mai mult de 2 ore pe un scăunel fără spetează), să audă de la Dumnezeu: „Ține-ți mintea în iad”, adică rămâi tu acolo, în iad. Ce poate fi mai cumplit decât asta? Dar dacă cuvântul lui Dumnezeu zice asta, paradoxal pentru gândirea omului căzut, atunci acela e raiul, cum s-a adevărit în cazul Sfântului Siluan. „*Împărăția lui Dumnezeu*” este a zice lui Dumnezeu – și să ne dea Domnul cu adevărat înțelegerea asta, să putem să zicem și noi deplin cândva în viața noastră – „*Doamne, facă-se voia Ta!*” în orice împrejurări, în orice stare am fi, cum zicea Hristos, ca Om, în Ghetsimani, dus până la capătul putinței Lui și dincolo. Până și El s-a rugat Tatălui: „Părinte, toate sunt cu putință Ție. Treacă paharul acesta de la Mine! Și, totuși, *nu voia Mea, ci voia Ta*”. Asuda de acum stropi de sânge. Un medic ar fi descoperit că, clinic vorbind, acela era momentul când, omenește, ar fi trebuit să moară Hristos. Ceva în Trupul Lui a cedat și, de aceea, a asudat stropi de sânge. Chiar și atunci dragostea Lui pentru Tatăl a fost așa încât a zis: „Totuși, voia Ta”. Mai târziu, pe Cruce, după ce a putut să strige, pe de o parte: „Dumnezeul Meu,

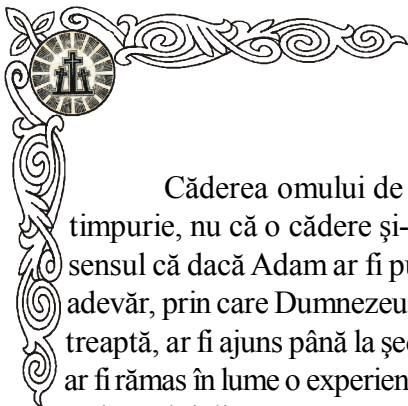

Dumnezeul Meu pentru ce M-ai părăsit?”, poate, în câteva minute, să zică: „Părinte, în mâinile tale Îmi încredințez Duhul”. Părintele acesta, Dumnezeu acesta, Care L-a părăsit, mai are încă încredere în El? Da, mai are încredere în El. Și-I încredințează Duhul în clipa morții. Cineva analizează: nu I-a căzut capul pentru că a murit, ci de bunăvoie a plecat capul și și-a dat Duhul. Evanghelia Sfântului Ioan precizează momentul când Iisus a spus: „Stăpânire am a-Mi pune sufletul și stăpânire am să-L iau înapoi, această poruncă am primit de la Tatăl”. Și pentru Omul Iisus era tot voia lui Dumnezeu și nu voia Lui omenească.

Intenționat Îl pomenesc de multe ori pe Iisus ca Om, căci subliniez Omul; Dumnezeu Atotputernic nu m-ar atinge, că Dumnezeu poate orișice. Prefer să văd dacă așa ca Om poate să facă ceea ce mă uimește. Așa este pe de o parte mai uimitor, pe de altă parte mângâietor, căci înseamnă că și eu, om fiind, port aceeași fire și pot și eu să încerc, în orice caz, să nădăjduiesc că pot ajunge unde-mi poruncește Hristos să ajung și-mi arată calea, care ar fi El Însuși. El ca Om avea dragostea asta de Dumnezeu, care în orice aspect al morții avea mai multă încredere în voia lui Dumnezeu decât în voia lui omenească. Hristos era Om, dar avea o voie nepăcătoasă. În Hristos nu a existat păcat. Ce este păcatul? Cum de a fost Om adevărat dacă nu a trăit păcatul? Noi, toți oamenii, trăim păcatul. El n-a cunoscut starea noastră, a păcatului? Și atunci, cum ne poate mântui din păcat? A cunoscut urmările păcatului, slăbiciunea trupului, până și puțința de a muri, de a se pogori în iad cu sufletul. Însă, păcatul nu este ceva care există în sine, așa cum și iadul nu este ceva care există în sine. Un păcat nu este decât scâlcirea unei dreptăți; un viciu nu este decât scâlcirea unei virtuți; iadul nu este decât scâlcirea Împărăției Cerurilor, a raiului. Răul nu există fiindcă nu există decât ce a făcut Dumnezeu. Dumnezeu în fiecare zi a zidirii a văzut că tot ceea ce a făcut era bun, că era bine, cum zice Facerea. În a șasea zi a văzut că toate erau bune foarte. Deci, răul nu poate exista, iad nu poate exista. 38:50

Dacă o să fiți la slujba dinaintea Crăciunului, o să auziți acolo o paremie, o pericopă din proorocia Profetului Varuh (capitolul 4), unde proorocește de Hristos lucruri minunate: Îl arată ca „Legea care va dăinui în veci” și vorbește de Hristos ca Cel care „a ales toate căile dreptății”. Ce este această alegere? Vorbește de Hristos ca fiind Dumnezeu, Care va veni și va locui cu oamenii. Pe Dumnezeu Îl știm ca Cel care este din veci și mai înainte de veci, nu are o devenire, nu are nevoie să facă o alegere între una și alta. Este deci doar o expresie proorocească la nivelul înțelegerii noastre, ca să înțelegem că Dumnezeu este Persoană (nu este ceva care există și nu poate să fie altceva) și ca Persoană are libertate să trăiască într-un fel sau altul, să aleagă – în termenii lui Varuh – între una și alta (în termenii noștri).

Dragostea lui Dumnezeu, bunătatea nesfârșită a lui Dumnezeu, lumina lui Dumnezeu care nu este întuneric, cum zice Sfântul Apostol Ioan, este o alegere liberă a lui Dumnezeu, nu că nu poate altceva sau că nu știe altceva. Făptura și – paradoxal iarăși – numai făptura care are chipul lui Dumnezeu, ea – îngerul sau omul - poate să facă o altă alegere tocmai pentru că avem chipul lui Dumnezeu. Acea altă alegere este căderea de la devenirea noastră, de la îndumnezeirea noastră și aceasta este ceea ce reprezintă tot ceea ce este rău în „cele de sub ceruri”, adică în tot cosmosul făurit de Dumnezeu, în lumea îngerilor și în lumea oamenilor. Animalele nu pot decât să-și trăiască legea lor, pe care noi o vedem ca bună sau rea, că ne convine sau nu ne convine, dar e o lege. Așa l-a făcut Dumnezeu, știe El pentru ce - câteodată mai dibuim și noi de ce Dumnezeu o fi făcut așa - însă animalul nu poate să-și depășească măsura. Omul și îngerul poate. Orice alegere care nu este dumnezeiască, care nu coincide cu ceea ce a ales Dumnezeu mai înainte de veci, ca să fie ceea ce este El (și care se rezumă la un singur cuvânt: *dragostea*, care rezumă toate poruncile și proorociile), orice alegere în afara acestei viziuni - care poate fi făcută de făptura liberă care poartă chipul lui Dumnezeu – este răul, este păcatul, este viciul, este iadul.

Începutul contemplării este viziunea propriilor păcate

Căderea omului de la Dumnezeu a fost o cădere prea timpurie, nu că o cădere și-ar avea o vreme a ei, ci timpurie în sensul că dacă Adam ar fi putut să-și facă nevoința în Duh și în adevăr, prin care Dumnezeu i-ar fi deschis ochii, și, treaptă după treaptă, ar fi ajuns până la șederea de-a dreapta Tatălui, poate că ar fi rămas în lume o experiență mai bogată de Dumnezeu. Dar, cu căderea lui dintru început s-a poticnit de primul prag, de prima ispită. Ce înseamnă ispită? Înseamnă încercare. La prima încercare care i s-a pus în cale a căzut. Omul a rămas fără experiență dumnezeiască îndestulată. Istoria a devenit o căutare a omului, o căutare de a-și regăsi Dumnezeu pierdut, de a-și regăsi firea pierdută, de a-și regăsi originea de unde provine. Sensul adevărat al acestei istorii tragice a fost *regăsirea lui Dumnezeu*. Regăsirea lui Dumnezeu nu așa ca un interes academic, ca să știm despre Dumnezeu cât mai multe și când murim să fim oamenii cei mai educați din cimitir... Important era, găsindu-ne și originea și țelul, să ajungem să-l dobândim.

Mi-am amintit acum de un tânăr din București care acum mulți ani (avea 16-17 ani), în deznădejdea pe care toți o cunoaștem, îi întreba pe oameni: „*De ce m-am născut?*”. Este o întrebare care pare a fi puțin trăsnită. Oamenii mari ar trebui, din experiența vieții lor, să înțeleagă ceva mai adânc întrebarea aceasta. El primea răspunsul: „N-ai nimic mai bun de făcut?”. Nu, nu are nimic mai bine de făcut decât să știe de ce și pentru ce s-a născut în lumea aceasta. Răspunsul: „N-ai nimic mai bun de făcut?” îl socotesc criminal. Oamenii nu știu ce fac când dau răspunsuri de felul acesta. Ei înșiși nu au răspunsuri. Zicând „criminal” nu vreau să-i incriminez pe acei oameni, îi înțeleg prea bine, căci nici ei nu știu. Și eu am străbătut viața căutând și neînțelegând, până acolo unde Părintele Sofronie a fost primul prin care am început și eu să trăiesc, să înțeleg, să aibă viața mea un început de sens.

Acestea sunt lucrurile pe care am încercat și încerc să le împărtășesc în cuvântările pe care le-am ținut aici și în alte părți. Pe această linie, cel mai deplin sens al vieții se conturează în cuvântul acesta proorocesc: „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui”, dacă îl înțelegem. Un motiv pentru care Părintele Sofronie îl socotea teologic mai desăvârșit este pentru că ne împărtășește o înțelegere teologică mai dreaptă despre Dumnezeuul nostru și despre sensurile vieții. Dacă îl înțelegem drept îl putem trăi și noi la nivelul nostru.

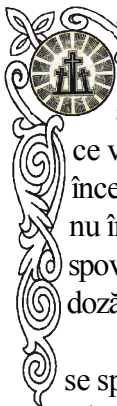
Revin la întrebarea: „Cum să îmi țin mintea în iad?”. Dintr-o experiență pe care, pesemne, o avusese Părintele Sofronie cu mai mulți, ne spunea: „Voi să nu încercați să faceți ca Siluan pentru că unii au ajuns în spitalul de nebuni!”. Cred că vorbea de oameni care își închipuiau că-și țin mintea în iad socotind că atunci când or să ajungă acolo, nu vor deznădăjdui, sau cine știe ce gândeau... Aceasta este o lucrare a închipuirii omului și, fiind *închipuire*, nu are realitate, nici nu are puterea ascultării că e tot omul care-și face voia proprie. Voia proprie îl duce în iad sau la spitalul de nebuni - care, de multe ori, nu diferă mult de descrierile iadului pe care le citim în diferite scrieri.

Expresia: „Ține-ți mintea în iad...” a fost înțeleasă de Siluan ca un îndemn să nu încerce prin propria sa putere, cu de la sine putere, prin rugăciune, prin nevoință, prin străduință, prin efort omenesc, prin nedormire, prin nemâncare, prin metanii etc. să iasă din acel iad că nu va putea niciodată. Să nu încerce nici să-și închipuie altceva. Noi, de multe ori, ne închipuim: da, sunt rău, dar nu sunt așa de rău ca acela, nu sunt ca Hitler care a provocat un război mondial etc. Asta este a trăi într-o *închipuire*, iarăși în iad. A încerca să ieși din asta este o nevoință. Dumnezeuu îngăduie și asta, dar ajungem să vedem că nu asta ne mântuiește.

Dacă traduc acum expresia: „Ține-ți mintea în iad...” în cuvinte accesibile gândirii noastre, trăirilor noastre și în limbajul nostru modern, așa zice: „Omule, fii realist!”. „Ține-ți mintea în iad...” este la nivelul nostru, nu că să încercăm să ajungem până acolo, în iad. Dacă ajungem la măsurile Sfântului Siluan, ale Sfântului Antonie o să cunoaștem iadul deplin, care este unde suntem

acum; **iadul este starea**

noastră reală, dar prin dumnezeiască pronie ne este ascuns pentru că n-am putea să nu deznădăjduim. Însă, ce vedem că este starea noastră, aceea să o și acceptăm. Să nu încerc să gândesc în sinea mea, să nu încerc să mă văd altceva, să nu încerc să mușamalizez starea mea. Când mă duc la preot și îmi spovedesc păcatul, câteodată chiar cu durere, aceasta este deja este o doză - la nivelul meu de înțelegere, de trăire – de a-mi ține mintea în iad.

Am cunoscut ambele părți ale spovedaniei – și ca cel care se spovedește și ca cel care primește spovedania – dar nimic nu mi-a fost mai obositor ca duhovnic decât să aud spovedanie de genul: „Părinte, eu n-am făcut mare rău, n-am ars casa nimănui, n-am făcut asta, n-am făcut aia...”. Obositor și plicticos fiindcă simt că omul nu și-a găsit încă lumea, făgașul. Când auzi, câteodată, spovedanii cumplite, sfâșietoare, dintr-un suflet care reprezintă un zbucium, care caută ieșire din asta, parcă și duhovnicul învie și, paradoxal, pe păcătoșii cei mai mari i-am iubit cel mai mult și în mod spontan și cu o iubire care, curios, stinge și lucrările patimii în om. Am înțeles ceva din cuvântul Mântuitorului când zice: „*Mai mult se bucură Dumnezeu și îngerii de un păcătos care se pocăiește decât de o sută de drepti care n-au nevoie de pocăință*”. „*N-au nevoie...*” – o, ce întuneric împovăraător ideea acesta că n-am nevoie! Dar, să ne dea Dumnezeu înțelegerea care este, cu precădere, puterea de a purta viziunea păcatului meu propriu și înțelegerea de a spovedi. A spovedi – ca și rugăciunea – nu este numai a mă duce și a face ceva și gata. A spovedi este o stare a duhului în care să trăim permanent, o conștientizare permanentă, un realism duhovnicesc permanent în care trăim. Și, dacă ne învrednicește Dumnezeu să vedem mai mult întuneric în viața noastră, să ne bucurăm că măcar vedem. Nu ne putem bucura de ce vedem, dar putem să ne nevoim. La început ne bucurăm că măcar vedem. Ce se întâmplă cu „vedem”? Se întâmplă că ni se dezvoltă văzul duhovnicesc. *Părintele Sofronie* are o carte: „*Nașterea în Împărăția cea neclătită*” a cărei primă parte e mai grea pentru majoritatea pentru că e mai teologică, dar la sfârșit sunt niște capitole scurte care sunt accesibile

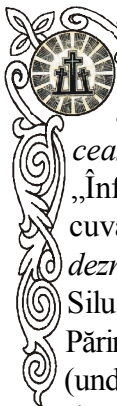

tuturor. Într-unul din ele zice că „*începutul contemplării celei adevărate este viziunea propriului său păcat*”. În acest sens trebuie să înțelegem cuvântul că a-ți vedea păcatul (iadul) este deja o lumină pe care ne-o arată, îmi arată că sunt păcătos, deci lumina lucrează în mine. Părintele Sofronie zicea că acesta este începutul contemplării în sensul că acea lumină care acum îmi arată întunericul (iadul) meu – încă un motiv pentru „a nu deznădăjdui” - este lumina pe care o voi contempla în sfârșit ca lumină, în sfârșitul procedului pocăinței. Pocăința nu este doar o tănguire pentru boacănele pe care le-am făcut, nu este numai părere de rău. Este ceva mult mai intens decât o părere de rău, este o căință, este o mișcare duhovnicească, un avânt către cele veșnice, care trece, la început, prin contemplarea întunericului. Părerea de rău este un bun început pentru că de undeva trebuie să pornești și nu cred că poți porni decât de acolo de unde te afli real. Ați recunoaște starea reală unde ești este realism, este deja un fel de „a ține mintea în iad”.

Calea spre mântuire și spre vederea lui Dumnezeu

Dacă mă gândesc la viziunea întunericului în care mă aflu, întuneric de nestrăbătut, poate că o să înțelegem că îmi este cu neputință să ies din el. Dar dacă îmi aduc aminte și de cealaltă realitate a cuvântului lui Dumnezeu, acel „și nu deznădăjdui” îmi este ca o mângâiere.

Sfântul Isac Sirul îi spune cuiva care, pesemne, era în nevoința aceasta dură: „*Când încep gândurile hulei să te împresoare – era un moment care-i venea acelui nevoitor când nu mai avea putere să lupte cu gândurile – înfășoară-te în mantie și dormi*”. Părintele Sofronie a zis un cuvânt asemănător: un pustnic, Vladimir, venise la el în ziua de Paști sau în luna după Paști și l-a rugat pe Părintele să-i spună un cuvânt de mântuire. Părintele Sofronie i-a împărtășit ceea ce trăia el încă de mulți ani de zile la mănăstire. L-a primit cum se primește la Muntele Athos, fiind în tradiția rusă i-a făcut un ceai, i-a dat niște dulciuri. Venind cu ceaiul *Părintele Sofronie* i-a spus: „*Părinte,*

trăiește în deznădejdea în care trăiește tot nevoitorul până ajungi la margine și, când simți că începi să cazi în hău, ia o ceașcă cu ceai”. E același cuvânt ca al Sfântului Isac Sirul: „Înfășoară-te în mantie și trage un pui de somn”. Dar e același cuvânt esențial și ca al lui Siluan („Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!”). Acesta este cuvântul care l-a câștigat pe Părintele Siluan ca duhovnic Părintelui Sofronie. A doua zi – povestea Părintele Sofronie – cobora de la etajul trei al Mănăstirii Pantelimon (unde era) și trecea prin curtea mănăstirii, între biserica principală și trapeză. Pe după biserică vede, venind de la poarta principală, pe Părintele Siluan. Părintele Sofronie avea o așa mare cinstire pentru omul acesta – eu am bănuț mulți ani că l-a văzut în lumină pe Siluan, ca Sfântul Simeon Noul teolog pe duhovnicul lui, Sfântul Simeon Evlaviosul (din cartea „Nevoința cunoașterii lui Dumnezeu” se vede ca așa a și fost, îl văzuse în lumină. Dacă l-a văzut așa, avea o *sfântă frică* față de omul acesta: nu am zic *frică de...*, ci am zis *frică față de...* înțelegeți puțin diferența). Și întotdeauna ceda mult mai mult loc de trecere decât era nevoie. Astfel, văzându-l pe Siluan se dă către trapeză ca să-i lase locul să treacă, așa avea o frică, o cinstire deosebită. De această dată, Siluan vine drept spre el și zice: Părinte Sofronie, a venit la tine ieri Părintele Vladimir? Reacția Părintelui Sofronie a fost: „Am greșit!”. În viața mea nu am văzut un om mai atent la cuvânt decât Părintele Sofronie. Ar trebui, mai ales noi, neamul nostru, să băgăm de seamă, că prea e ieftin cuvântul în trăirea noastră, a românilor. O zic ca un român, nu ca un judecător al românilor. Însă, să luăm aminte! În reacția lui, Părintele Sofronie zice: „Am greșit!”. Siluan zice: „Nu, cuvântul a fost drept, dar era peste măsura părintelui. Vino la noi în chilie”. Aceea a fost ziua când Siluan i-a prezentat Părintelui Sofronie scrierile lui, pe fițuici, pe orice hârtie găsea el acolo și scria așa cum îi venea în duh în acele seri. I-a arătat cu precădere acest cuvânt: „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!”. Asta a fost pentru Părintele Sofronie o revelație, în sensul că a fost o confirmare a fenomenului pe care el îl trăia, în care credea că a putut să spună cuvântul și lui Vladimir, adică

trăia în deznădejdea asta față de păcătoșenia lui, față de îndepărtarea lui de Dumnezeu și nu înțelegea de ce, când deznădejdea asta se împlătea, parcă era mai mort decât când era în adâncul acela al deznădejzii, în clocotul acela. Acum a înțeles de la Siluan că asta era calea nevoinței. Dar cuvântul acesta era calea desăvârșitilor și nu era vreo aberație pe care o trăia el; pe de o parte zic aberație, pe de altă parte, totuși, nu credea că era aberație că nu i-ar fi zis lui Vladimir cuvântul acela. Dar acum acest cuvânt l-a câștigat pe Siluan ca duhovnic și pe Părintele Sofronie ca singurul om cu care acum putea să împărtășească experiența lui mai deplin și avea să călăuzească și după moartea sfântului pe Părintele Sofronie. Cât ne mărturisește el, atât putem ști, dar vedem destulă analogie între viața lui și a lui Siluan ca să înțelegem că a ajuns undeva pe aceleași culmi; cine mai departe, cine mai aproape – asta Dumnezeu știe.

Părintele Sofronie spunea: nu încercați să faceți ca Siluan. Dar a zis: totuși, cuvântul acesta reprezintă structura vieții duhovnicești, structura călătoriei noastre duhovnicești dintru neființa noastră până la vederea lui Dumnezeu. De multe ori zicea: și cum să-L vedem pe Dumnezeu? Așa cum este sau așa cum nu este? Titlul cărții (pe care nu Părintele Sofronie l-a dat): „*Vom vedea pe Dumnezeu precum este*” Părintele Sofronie nici nu a îndrăznit să lase titlul acesta. Era un titlu pe care l-a dat cel care l-a tradus în franceză, Părintele Simion. Părintele Sofronie nu îndrăznea să-i îngăduie. O lună de zile s-a luptat și ne-a rugat și pe noi să găsim un titlu pentru cartea asta și până la urmă a cedat și a zis că se îndreptățește: cum să-L vedem pe Dumnezeu? Cum este sau cum nu este? Și cum să-L vedem pe Dumnezeu? În închipuirile noastre? Nu. Să Îl vedem în Duh și în adevăr, prin calea pocăinței. Deci, nu prin închipuire, nu încercând să-l imităm pe Siluan.

Dacă înțelegem drept, cuvântul „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui” este însăși structura vieții duhovnicești. Drept înțeles partea întâi a cuvântului înseamnă și reprezintă realismul cu care să trăim, iar realismul duhovnicesc este încă un nume pentru

virtutea smereniei. Tot *Părintele Sofronie* zice: „*Mândria încearcă să-și închipuie o lume și să trăiască în ea. Smerenia primește lumea așa cum a zidit-o Dumnezeu*”. Pot adăuga că primește și realitatea păcatului așa cum o vede, începând cu mine însumi. Mândria încearcă să-și iasă din viziunea asta, smerenia primește că asta sunt, Doamne!

Însă, smerenia cuprinde și cealaltă latură („*nu deznădăjdui*”) a cuvântului și a realității, încrederea în cuvântul lui Dumnezeu și tot Părintele Sofronie definește smerenia ca fiind „*acea calitate a iubirii dumnezeiești care se dăruiește celui iubit fără întoarcere asupra-și*”. Deocamdată subliniez că deci smerenia este o calitate a iubirii, ține de dragoste. Și dacă ține de dragoste, smerenia are încredere în Dumnezeu, încredere, poate la început, intuitivă, mai pe urmă întărită și de experiență și de primirea cuvintelor dumnezeiești. Tot smerenia este cea care înțelege ce înseamnă: „...și nu deznădăjdui” și o înțelege nu ca o interdicție în plus – de altfel, nu există interdicții în Dumnezeu. Nu există interdicție în Dumnezeu, dar noi, păcătoșii, proiectând asupra lui Dumnezeu starea noastră, mentalitatea noastră, vedem tot felul de lucruri interzise. Vedem și în acest: „Nu deznădăjdui!” încă o interdicție în plus. „Ține-ți mintea în iad...” este, pur și simplu, realismul pe care-l trăim fiecare la nivelul nostru, acum. „Nu deznădăjdui” este dumnezeiasca mângâiere prin care înțelegem că orice se întâmplă în viața omului, în gândul lui Dumnezeu și în atotputerea lui Dumnezeu nu este decât o *cale spre mântuire*.

Am văzut câțiva oameni murind de cancer, cu o credință așa de minunată încât îmi venea să cânt, cu canonul Sfântului Teodor Tiron, că „mari sunt lucrările credinței!”. Am văzut cum Dumnezeu, pe acei oameni care s-au dat în mâinile Lui, i-a răsfățat până la moarte, în unul sau două cazuri nici nu au murit, ci și-au revenit; se pot vindeca. Două lucruri se pot întâmpla: se pot vindeca fără urmă sau poate muri într-un mai mare slavă decât bucuria de a reveni la viața aceasta trecătoare. Un suflet care se spovedea la mine întrezărea, prin credința pe care o avea, că m-aș putea trezi cu ea la ușa mănăstirii, bătând și zicând:

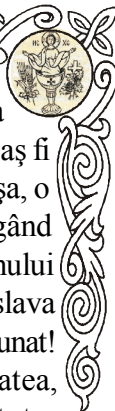
„Părinte, m-a vindecat Dumnezeu”.

Simțeam în mine că aş fi făcut o

nevoință să mă arăt vesel ca să nu-i stric pofta. Dar, în sinea mea, aveam și o întristare că ar fi pierdut ceva mai mareț și i-aș fi zis: „Bine ai venit înapoi în lumea celor care mor!”. A fost, așa, o trăire pe care am avut-o cândva, mai mult decât doar un gând trecător. Simțeam că, pe de o parte, nu poți să dorești omului moarte, dar, parcă nu aş fi dorit să văd slava asta în ea, ci slava cealaltă și asta a fost să fie. A murit, într-adevăr, într-un mod minunat!

Cuvântul „*Ține-ți mintea în iad*” exprimă realitatea, realismul duhovnicesc reprezintă virtutea smereniei, virtutea smereniei este și o calitate a dragostei, iar „*nu deznădăjdui*” este mângâierea dumnezeiască. Ce mângâiere? Mângâierea că nu există păcat, nu există adânc al iadului, nu există și nu poate exista o stare limită de unde Dumnezeu să nu poată scoate pe om. Hristos a trăit toate urmările păcatului și un iad mai adânc decât a cunoscut Hristos sunt sigur că nimeni nu a cunoscut. „Talpa iadului”, cum zice popularistica noastră, nu este mai prejos decât ce a cunoscut Hristos. Și dacă ar fi existat, n-ar fi fost atotputernic. *Părintele Sofronie* spunea: „*Pe Hristos nici un om nu-l poate ajunge în slava Lui, dar nici în smerenia Lui*”. Și ajungând până acolo, nu există om, nu există situație din care Dumnezeu să nu poată mântui.

Ce aş zice unuia care deznădăjduiește? Nu știu. Și am întâlnit mulți și de multe ori n-am știut. Depinde și de om și de ceea ce poate primi omul, de cât grai comun am împreună cu omul, de câtă înțelegere. De mine depinde dacă eu pot să-l înțeleg destul de bine sau nu. Spun asta și pentru duhovnici: trebuie să ne îmbogățim rugăciunea și experiența ca să putem ajuta pe cei care vin la noi. Există o calitate a deznădejdiei care este ucigașă: de ea nu este nevoie. Poți până și trăi o oarecare deznădejde și a contempla efectele deznădejdiei, ținând cuvântul lui Hristos, fără ca deznădejdea să te mai afecteze. Când zic „deznădejde” am în vedere două lucruri: pe de o parte trăirea omului, pe de altă parte realitatea. Un om - revin la cei bolnavi de cancer, de care vă spuneam, care de acum nu mai vede decât o perioadă relativ

scurtă de viață și sfârșitul acestei vieți, putem să zicem că este o deznădejde - la nivel faptic, obiectiv. Dacă omul nu trăiește cu deznădejde - așa cum a fost cazul celei de care vă vorbeam - aceasta este lucrarea minunată a lui Dumnezeu și marile faceri ale credinței.

*

De mult am vrut să vorbesc mai mult despre cuvântul acesta al lui Siluan. De acum 14 ani cineva mi-a scris o scrisoare, cerându-mi să-i spun mai mult despre cuvântul acesta dat Sfântului Siluan și prin el nouă. În toți acești ani mi-a fost în gândul și în vederea mea, în căutările mele și acum mi-a venit sub forma aceasta. Cred că nu greșesc, zicând că acest cuvânt al lui Siluan este cuvântul cu precădere proorocesc. Este cuvântul prin care, dacă-l înțelegem drept, la nivelul nostru (și nu pot intra în multe amănunte, dar Domnul să vă dea fiecăruia și fiecărui duhovnic înțelegerea pentru fiecare caz aparte), cuvântul acesta ne dă nouă, la nivelul nostru, adevărata linie a călătoriei spre mântuire. Iar, în desăvârșirea lui, este cuvântul pe care, trăindu-l, încetăm a trăi doar momente de har ca experiență, ci harul începe să devină (din ce în ce mai statornic) firea noastră și sfârșitul esențial al călătoriei noastre pământești. Asta în esență, fiindcă e nevoie de ani. Și Sfântului Pavel i s-a dat vreme încă. El zicea: „Pentru mine mai de folos este să mă duc și să fiu cu Hristos, dar pentru voi mai de folos este să rămân încă, pentru a întări Biserica”. Deci, sunt mai multe pronii în viața omului, și pentru el însuși și pentru semenii lui. Și așa au fost, cred (pentru semenii), și cei 20 de ani de chin al Părintelui Sofronie în viața aceasta din ce în ce mai vitregă, pentru unul care deja își făcuse „pașaportul” și cumpăraseră „biletul” pentru ultima călătorie. Dar pentru noi a trebuit să-l mai țină Dumnezeu în viața asta.

Cuvântul lui Siluan este cuvântul sfârșitului acestui veac, săvârșitului sau desăvârșitului acestui veac prin care, deja, avem un picior în veacul celălalt. Sau - ca să luăm din nou pilda geneticii trupești - desăvârșirea pruncului în pânțele maicii, care, de acum născându-se, poate să viețuiască, să supraviețuiască în noul mediu în care este menit să viețuiască.

(în numărul viitor vom publica

răspunsurile la întrebări)

DERUL CUVÂNTULUI -

IZVOR DE VIAȚĂ

Arhim. Visarion Ioanta

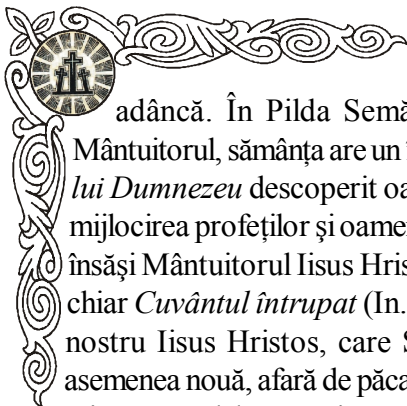
Cuvântul este un dar de care numai omul s-a învrednicit să-l aibă dintre toate creaturile lui Dumnezeu, căci omul, ne spune Sfânta Scriptură, este făcut după chipul lui Dumnezeu și este chemat

la asemănarea cu Dumnezeu. Numai omul este înzestrat cu rațiune, cu voință și cu simțire liberă. Numai omul este înzestrat de Dumnezeu cu grai articulat, cu ajutorul căruia comunică cu semenii săi, exprimându-și astfel în exterior gândurile, dorințele și simțămintele interioare. De când există oameni pe pământ, viața lor s-a orientat după cuvântul care și l-au dat unii altora fie în cadrul mai restrâns al vieții de familie, fie în cadrul mai larg al societății organizate. Poate că

în acest sens găsim o explicație a expresiei „*pe cuvântul meu de onoare*”, atunci când vrem să aducem o mărturie sigură cuvântului pe care îl rostim sau îl primim noi de la alții. Oare de ce acest „cuvânt de onoare”? Pentru că cuvântul este un dar al lui Dumnezeu dat oamenilor, care trebuie cinstit cu sfințenie, cu demnitate și cu respect. Și e bine ca să fim cu multă luare aminte atunci când ne dăm acest „cuvânt de onoare”, căci prin el putem să cinstim pe Dumnezeu, dar putem și să-L necinstim atunci când nu ne respectăm cuvântul dat. În acest sens trebuie înțelese cuvintele Evangheliei care spun: „*Cuvântul vostru să fie: Ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu; iar ce este mai mult decât acestea, de la cel rău este*” (Mt.5,37).

Dar cuvântul în sens biblic și religios-moral are o semnificație mai adâncă. În Pilda Semănătorului (Lc.8,4-15), rostită de Mântuitorul, sămânța are un înțeles mai profund. Ea este *Cuvântul lui Dumnezeu* descoperit oamenilor (în Vechiul Testament, prin mijlocirea profeților și oamenilor aleși iar în Noul Testament prin însăși Mântuitorul Iisus Hristos și sfinții apostoli). Sămânța este chiar *Cuvântul întrupat* (In.1,14), adică Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a smerit pe Sine făcându-se om asemenea nouă, afară de păcat, ca pe noi oamenii să ne mântuiască prin cuvântul descoperit nouă oamenilor, adică prin învățătura Sa dumnezeiască și prin jertfa Sa de pe cruce. Și dacă noi, oamenii, avem atâta încredere în „*cuvântul de onoare*„ pe care ni-l dăm unii altora, cu atât mai mult trebuie să avem încredere în „*Cuvântul lui Dumnezeu*„ care este „*Calea, Adevărul și Viața*” . Și dacă datorită slăbiciunii omenești pe care, uneori, noi o purtăm în ființa noastră, se întâmplă ca să ne încălcăm acest „cuvânt de onoare”, „Cuvântul lui Dumnezeu,, niciodată nu ne poate duce în eroare. De ce? Pentru că Dumnezeu este Sfânt, este Drept și fără de prihană. Acest „Cuvânt al lui Dumnezeu,, are menirea de a ne descoperii nouă, oamenilor, voia lui Dumnezeu precum și ceea ce trebuie să facem noi, oamenii, pentru a împlini această voie sfântă a lui Dumnezeu, pentru a putea fi bineplăcuți lui Dumnezeu și oamenilor, deci pentru a ne mântui. Prin urmare „cuvântul lui Dumnezeu,, este cuvânt mântuitor, cuvânt sfințitor, cuvânt neînșelător, este „*cuvânt cu putere multă*„, cum spuneau ascultătorii Mântuitorului într-o împrejurare, zicând: „*Omul acesta vorbește ca unul ce are putere multă*„, (Mt.7,29). „Cuvântul lui Dumnezeu,, este cuvânt al vieții celei veșnice, valabil pentru toți oamenii și pentru toate timpurile: „*Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele rămân în veac*„, (Mt.24,35), spune Mântuitorul.

Pentru ca oamenii din toate timpurile și din toate locurile să fie părtași acestui „cuvânt dumnezeiesc,, care astâmpără foamea și setea duhovnicească după dreptate, adevăr și frumos, pentru ca el să fie roditor, Dumnezeu a rânduit alți semănători în ogorul său, pe sfinții

apostoli și pe urmașii acestora:

episcopi, preoți și diaconi, cărora li

s-a dat dreptul și puterea dumnezeiască de a fi vestitori și

semănători ai „Cuvântului lui Dumnezeu”. Sfânta Scriptură ne spune

că Mântuitorul, înainte de a se înălța la Cer, le-a spus ucenicilor

Săi: „*Mergând, învățați toate neamurile, învățându-le să*

păzească toate câte am poruncit Eu vouă„ (Mt.28,18-20).

Ucenicii, ascultând de porunca dată lor, au mers în toată lumea

pentru a propovădui Evanghelia la toată făptura. Au semănat, cu

alte cuvinte, sămânța cea bună a „*cuvântului Vieții*„ în țarina lumii

acesteia. Iată de ce trebuie să fim încredințați că ori de câte ori

ascultăm Sf. Evanghelie, de câte ori ascultăm o predică, ori de câte ori

se citește o cazanie sau o carte de învățătură creștină, toate acestea

cuprind „*cuvântul sfânt al lui Dumnezeu*„ adresat nouă oamenilor,

tâlcuiri și explicări ale acestui cuvânt. Să avem această încredințare că

omul care citește sau rostește o predică, o face în numele lui Dumnezeu,

pentru Dumnezeu și cu ajutorul lui Dumnezeu. Dar știind Mântuitorul

că nu toți oamenii vor primi acest „cuvânt al lui Dumnezeu„ și pentru a

nu-i lăsa deznădăjduiți pe semănătorii cuvântului Său, le-a spus „*Cine*

vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă, și cine se leapădă de voi, de

Mine se leapădă, și cine se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce

M-a trimis pe Mine„ (Lc.10,16).

Să vedem cum rodește cuvântul lui Dumnezeu în ogorul

sufletului omenesc? Răspunsul la această întrebare ni-l dă însuși

Mântuitorul Iisus Hristos în Pilda Semănătorului. Din cele relatate reiese

clar că între sămânța semănată și ogorul în care a fost semănată este o

strânsă legătură. Prin urmare calitatea ogorului este hotărâtoare pentru

rodire. Dacă ogorul este bine arat, gunoit și afânat, destelenit, atunci

ne putem aștepta la roade îmbelșugate. Lucrul acesta este valabil și

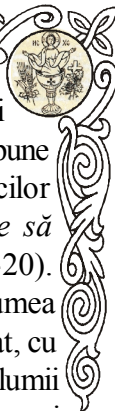
când îl aplicăm la semănarea „cuvântului lui Dumnezeu„ în ogorul

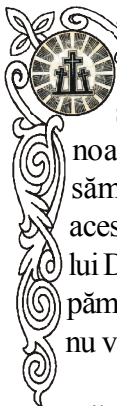
sufletesc al omului. Sămânța cea bună a cuvântului lui Dumnezeu se

seamănă, în Biserică, în fiecare duminică și sărbătoare. Cu toții avem

posibilitatea de a-l auzi și de a ni se semăna. Depinde de fiecare dintre

noi dacă deschidem ochii și urechile sufletului pentru a primi

acest cuvânt al adevărului sau, dimpotrivă, suntem orbi și surzi sufletește. Dacă mintea noastră, voința noastră și simțirea noastră se lasă înrâurită de acest cuvânt al lui Dumnezeu, atunci sămânța a căzut în pământul cel bun și va rodi, dar dacă toate aceste calități spirituale ale omului vor lucra împotriva cuvântului lui Dumnezeu, atunci sămânța adevărului dumnezeiesc a căzut pe pământ bătătorit, împietrit și plin cu spini și, prin urmare, nici roade nu va aduce.

Cei care s-au ocupat mai îndeaproape cu cercetarea psihologiei omului spun că omul se poate afla în vrăjmășie cu sine însuși, cu semenii, cu natura înconjurătoare și chiar cu Dumnezeu. Lucrul acesta îl putem constata și din pilda rostită de Mântuitorul. Sunt prezentate patru categorii de ogor sufletesc. Dintre acestea trei sunt potrivnice primirii cuvântului lui Dumnezeu: fie că nu-l primesc de loc, fie că nu colaborează cu această putere mântuitoare a „cuvântului lui Dumnezeu”. Numai o parte primește acest cuvânt, colaborează cu puterea dumnezeiască a acestui cuvânt și aduce roade îmbelșugate: „*unul o sută, altul șaiszeci, altul treizeci*” (Mt. 13, 23), fiecare în funcție de balanții pe care i-a primit de la Dumnezeu și i-a valorificat spre binele său, al semenilor și al societății. Iată de ce, înainte de citirea Evangheliei la Sfânta Liturghie, preotul slujitor se roagă pentru sine, dar și pentru credincioșii prezenți, cu astfel de cuvinte: „*Strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpâne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicelor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca astfel toate poftele trupului călcând, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetând și făcând toate cele ce sunt spre bună plăcerea Ta. Că Tu ești luminarea sufletelor și trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Ție mărire înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Prea Sfântului și Bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururi și în vecii vecilor. Amin,*”

SPRE SUFERINȚĂ NE-AM NĂSCUT

Iosif Badiu

Huedin

Noi, oamenii, suntem chemați din neființă la ființă de Tatăl nostru cel din ceruri, de „Făcătorul tuturor celor văzute și al celor nevăzute” (mai puțin al bolilor, al suferinței și al morții), pentru a se împlini (cu noi) ceea ce li s-a spus protopărinților noștri, Adam și Eva: „*Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți...*” (*Facere 1, 28*). Când Dumnezeu le-a făcut această binecuvântare, dându-le în stăpânire pământul grădinii cu tot ce era pe el, suferința nu exista, dar „plutea” deasupra grădinii Edenului rostirea unei porunci dumnezeiești: „*Din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, [Adame], căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!*” (*Facere 2, 17*). Păzirea sau nepăzirea acestei porunci aducea după sine viața veșnică sau moartea.

Porunca nu a fost una obligatorie, altfel păzirea ei n-ar fi avut răsplată, dar nici nepăzirea ei n-a rămas nepedepsită. Domnul a pus porunca Lui în „focul” libertății omului, nu spre a o face el „scrum și cenușă” (așa cum s-a și întâmplat, de fapt), ci spre a rămâne ea curată ca aurul și spre a fi respectată cu sfințenie.

Domnul Dumnezeu nu este un Dumnezeu lacom, căci, înainte de a auzi Adam acea poruncă, lui i s-a spus altceva: „*Din toți pomii din rai poți să mănânci*” (*Facere 2, 16*). Ziditorul grădinii Și-a oprit pentru El doar doi pomi, pe cei din mijlocul raiului (*Facere 2, 9*), iar pe ceilalți i-a dat pe toți lui Adam, să-i îngrijească și să se hrănească din ei. Porunca dată lui Adam făcea referire numai la pomul cunoștinței binelui și răului. Din roadele *pomului vieții* nu era oprit să mănânce (va veni și clipa aceea), dar nici nu i s-a spus să se atingă de ele. El a fost deja dăruit cu viața veșnică - nu era nevoie să se hrănească din pomul vieții - în momentul în care Domnul Dumnezeu „*a suflat în fața lui (Adam) suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie*”

(*Facere* 2, 7). Unii Sfinți Părinți, printre care și Sfântul Grigorie Palama, „au văzut în această suflare *sufletul*, dar și *Duhul dumnezeiesc*, Care completa prin foarte multe binefaceri insuficiența naturii noastre”¹. Astfel, „prin darurile primite la creație eram feriți de boală”, spune Sfântul Vasile cel Mare.

Cum au înțeles Adam și Eva să răspundă Bunătății, Iubirii și Dărniceii lui Dumnezeu știm din Sfânta Scriptură. Dar știm și urmarea neascultării lor, cu toate suferințele, infirmitățile și stricăciunea urmașilor lor. Sfântul Grigorie Palama ne arată că „urmare a păcatului originar în raiul lui Dumnezeu, toți ne-am îmbrăcat cu haina de piele a acestui trup bolnăvicios, muritor și cuprins de suferințe, am trecut în această lume trecătoare și pietritoare și am fost osândiți să ducem o viață care este prada multor rele și nenorociri”. Iar Sfântul Atanasie scrie: „Călcarea poruncii (de către Adam și Eva) i-a readus la natura lor”, adică la țărâna pământului din care ei au fost zidiți. Părăsind calea Vieții, ei au ales drumul morții. De bunăvoie au renunțat la Binele vieții lor și au deschis ușa naturii omenești tuturor relelor. Sfântul Grigorie de Nyssa zice: „Amestecând prin înșelăciune viciul cu voia liberă a omului, vrăjmașul a determinat stingerea și întunecarea binefacerii dumnezeiești”.

După ce Eva și Adam au fost amăgiți de șarpe să nu dea ascultare poruncii lui Dumnezeu, a devenit posibilă gustarea și din fructele pomului vieții, căci zice Domnul Dumnezeu: „*Iată Adam s-a făcut ca unul dintre Noi (Tatăl și Fiul și Sfântul Duh), cunoscând binele și răul. Și acum nu cumva să-și întindă mâna și să ia roade din pomul vieții, să mănânce și să trăiască în veci!*” (*Facere* 3, 22). Pentru a nu rămâne veșnică puterea păcatului și a morții, mâncând din acele roade, „Dumnezeu i-a scos din grădina cea din Eden... și a pus heruvimi și sabie de flacără vâlvăitoare să păzească drumul către pomul vieții” (*Facere* 3, 23-24). În iconomia mântuirii omului păcătos, milostivul Dumnezeu avea pregătită scăparea lui din robia morții, prin Jertfa Fiului Său și a Mântuitorului nostru.

Este drept, doar Adam a auzit porunca, dar și Eva a știut de ea - i-a spus-o chiar șarpelui (*Facere* 3, 3), venind, parcă, în „ajutorul” amăgirii ei, prin proverbiala negație a amăgitorului: „Nu, nu veți muri!”

(*Facere 3, 4*), negație crezută, căci amândoi au nesocotit porunca. Din

călcarea acelei porunci s-a născut tot răul din lume, rău ce stă ascuns și acum, în frumoase cuvinte de ispitire diavolească, care, la început, „încântă” urechea, dar, mai târziu (este bine că se întâmplă și atunci), spală ochii în lacrimi de regrete și căință, niciodată prea târziu, și aceasta pentru că mult-răbdătorul Dumnezeu îndelung așteaptă întoarcerea noastră. Cel Care *nu are limite în iubire*, nu poate fi pricinuitorul răului, îmbrăcat în diferite forme de suferință.

Pentru că Eva și Adam *au uitat* porunca edenică (stând la „taifas” cu amăgitorul șarpe, spre a lor pieire), ei au fost pedepsiți cu *memoria* suferinței, care a cuprins toată natura înconjurătoare, ba chiar întreaga creație, în mijlocul căreia se chinuiește, de atunci încoace, omul păcătos. În toate cele pe care Atotputernicul Dumnezeu „le-a făcut bune foarte”, Adam, prin neascultarea lui, a instalat dezordinea, vrăjmășia și nesupunerea, căci din clipa în care Adam s-a îndepărtat de Dumnezeu, nici natura nu i-a mai fost supusă.

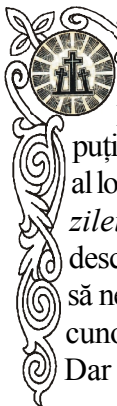
Păcatul trebuie socotit ca un act de *liberă voie* a omului și, astfel, „fiecare dintre noi își alege pedepsele, atunci când păcătuiește cu voie”, scrie Sfântul Clement Alexandrinul.

Suferința este socotită de Domnul Dumnezeu ca fiind spre binele nostru, căci toți suntem sub păcat, dacă nu (și) sub cel adamic, pe care baia Botezului îl spală, atunci, cu siguranță, suntem sub cel săvârșit de noi. Ea ne însoțește pe toți și peste tot, pentru ca, răbdând-o fără cârtire, să ajungem la mântuire, prin credința noastră în Cel Care „a zdrobit capul șarpelui” prin Jertfa Sa pe Crucea Golgotei.

Plânsul copilului în secunde imediat următoare venirii sale pe lume, parcă este vestitorul unei suferințe ce-și așteaptă „însoțitorul”, dar care va avea un sfârșit, când va fi „un cer nou și un pământ nou”, după cum a avut și un început. Chiar dacă ne năștem spre a suferi, venirea pe lume a noastră nu este însoțită de lacrimi de întristare pentru viitoarea suferință - decât, poate de cele de bucurie. Să fie vorba, oare, de conștientizarea că suferința răbdată în tăcere și supunere, este calea spre Împărăția Cerurilor? Dacă da, e semn că n-am citit în zadar Sfânta Scriptură. Suferința va fi

alături de noi, în călătoria

noastră vremelnică pe acest pământ, până când alții ne vor plânge la plecarea noastră din această lume, tineri sau bătrâni fiind, cu puține zile în calendarul vieții sau gârboviți și sătui de numărul mare al lor, conștienți de adevărul cuvintelor nou-testamentare: „*Ajunge zilei răutatea ei*”. Este bine dacă, în răutatea zilei trăite de noi, descoperim „partea” răutății noastre și nu a altora (nici n-ar trebui să ne ostenim cu o astfel de căutare), pe care ne grăbim s-o facem cunoscută, să o acuzăm și să o judecăm, fără a avea acest drept. Dar câți știm că nu-l avem?

Titlul articolului ar putea sminti pe mulți, dacă ar auzi cuvintele lui într-o conversație a mai multor creștini însetați de cuvântul lui Dumnezeu, făcută la vedere, fără, însă, a putea observa în ea măcar o minimă intenție de cateheză. Sunt oameni - credincioși sau nu, Domnul știe - care se revoltă auzind că suferința este în beneficiul lor. Ei nu pot asocia suferința cu bucuria, nici lipsa cu îndeplinirea și mulțumirea și nici necazul în trup cu câștigul în duh. Nici un creștin nu trebuie să uite cuvintele psalmistului David: „*Certarea Ta m-a îndreptat până în sfârșit și certarea Ta însăși mă va învăța*” (Psalmul 17, 39). Ba, mai mult, prin ceea ce facem să dovedim că am și priceput aceste cuvinte și că ele lucrează asupra noastră o creștere duhovnicească și o bucurie râvnitoare, spre mai binele altora și, implicit, al nostru.

Durerea și întristarea, venite prin boala ce chinuiește trupul, sunt socotite de acei oameni ca o pedeapsă nedreaptă, pe care, totuși, o acceptă ca pe o fatalitate (că de opus nu i se pot opune). De unde vine ea („pedeapsa nedreaptă”) și de ce s-a abătut peste ei boala, va rămâne o întrebare fără răspuns, câtă vreme nu pot dezlega sensul enigmatic al existenței lor. Și nu pot, pentru că stau cu spatele spre Cel ce-i privește în față, muștrător, dar blând. Cuvintele psalmistului David: „*Certând m-a certat Domnul, dar morții nu m-a dat*” (Psalmul 117, 18) sunt grăitoare pentru bunătatea și mila Domnului. Vedem din acest verset că Domnul nu vrea să pună peste certarea Sa cununa morții noastre, ci „El îndelung răbdă, pentru ca noi să ne putem mântui”. Și mai știm că „Domnul nu vrea moartea păcătosului, ci îndreptarea lui”.

Suferința are mai multe „calități” sau efecte benefice:

2mustră și mângâie, doare și bucură.

În sprijinul acestei afirmații avem la

îndemână versetul psalmistului: „*Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mângâiat*” (Psalmul 22, 5). Ferice de cel ce vede în mustrarea lui Dumnezeu mângâierea dătătoare de noi puteri în răbdarea suferinței. Acela va putea crede, spre folosul său, cuvintele profetice ale lui David: „*Seara se va sălășlui plângerea, iar dimineața bucuria*”; „*Schimbă-ai plângerea mea întru bucurie*” (Psalmul 29, 5,11).

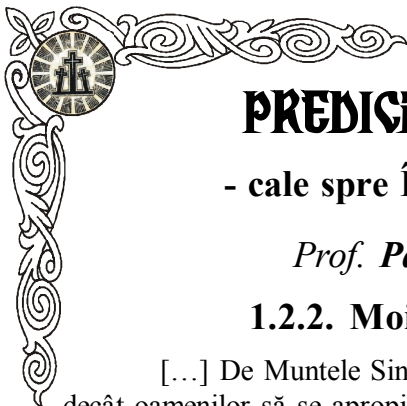
Atitudinea noastră față de suferință trebuie să fie cea a unui adevărat creștin trăitor, și nu povestitor. Ea trebuie să-i ajute și pe cei de lângă noi să înțeleagă suferința și să o primească pe ea ca pe un medicament tămăduitor. Suferința taie, curăță, pansează și vindecă orice rană a păcatului, dacă „pacientul” rămâne în stare de *veghe și cuminenie* binecuvântate.

Adam și Eva au fost amăgiți că „vor fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul” și n-au fost. Ba, mai mult, au pierdut și sfințenia și nemurirea. Dar pentru a-i scăpa pe ei, și pe noi, de plata acestei intenții eșuate, Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat și a luat chip de om și S-a jertfit pentru mântuirea noastră. Multe suferințe și umiliri a răbdat Domnul Iisus pentru noi. A urcat cu păcatele mele și ale tale, iubite cititor, pe Golgota durerilor, acceptând toate cuvintele și gesturile de ocară și batjocură ale celor plătiți pentru această „osteneală”. Domnul a căzut sub Crucea neascultării adamice, pentru ca noi să ne putem ridica prin ascultarea de Tatăl nostru ceresc. În locul lui Adam cel vechi a urcat Golgota Noul Adam, ca Acesta să ne împace cu Cel pe Care tare L-a întristat și L-a mâhnit cel dintâi om.

„*Te-am părăsit, Doamne, să nu mă părăsești. Am ieșit de la Tine, ieși în căutarea mea. Du-mă la pășunea Ta cea duhovnicească. Numără-mă între oile turmei Tale preaaalese*”. (Din rugăciunea Acatistului Domnului nostru Iisus Hristos). *Te rugăm, Doamne, ajută-ne să putem răbda suferința care picură în sufletul nostru lacrimile bucuriei și ale nădejzii mântuitoare!*

(NOTE)

¹ Jean Claude Larchet, *Teologia* bolii, pg. 19-20.

PREDICĂ DE PE Munte

- cale spre Împărăția Cerurilor (V)

Prof. Pătru Veronica

1.2.2. Moise și Decalogul

[...] De Muntele Sinai, în vremea aceea, nu era îngăduit decât oamenilor să se apropie și doar bărbaților și dintre bărbați numai acelor care se curățiseră de orice întinare. Nici un animal nu avea voie să calce pe munte. Moise conduse poporul spre munte. Dar nici el nu îndrăznea să privească, ci avea sufletul stăpânit de frică, iar trupul zguduit de o teamă mare. Căci un glas de sus, izbucnind, se prăvălea peste toată suflarea, iar prima lui atingere era înfricoșătoare și de nesuportat pentru orice auz. Întorcându-se toți la poalele muntelui, a rămas numai Moise, întâmplându-se cu sine contrariul a ceea ce i s-a întâmplat înainte. Acum îndrăznește și față de negură și intră înăuntrul celor nevăzute. Și dispărând din ochii celor ce-l priveau a învățat că cel ce vrea să fie cu Dumnezeu trebuie să iasă din toate cele văzute și să-și înalțe cugetul spre cele nevăzute și necuprinse ca pe o culme a muntelui, crezând că acolo este Dumnezeu, la Care nu poate ajunge înțelegerea.

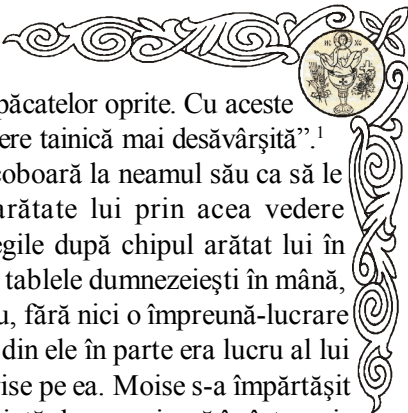
„Ajungând în acel loc, Moise primește poruncile dumnezeiești care cuprindeau învățătura despre virtute, al cărei punct de căpetenie este dreapta credință și cugetarea cuvenită despre firea dumnezeiască, anume că aceasta e mai presus de orice înțeles al cunoașterii și de orice pilduire, neputând fi asemănată cu nimic din cele cunoscute. Căci i se poruncește să nu privească la nimic din cele ce se înțeleg cu cugetarea despre Dumnezeu și nici să asemene cu ceva din cele cunoscute sau înțelese firea dumnezeiască cea mai presus de toate. Ci să creadă numai că Dumnezeu există, iar cum, cât sau unde este, să lase necercetat, fiind de necuprins. Și Scriptura adaugă apoi și toate cele ce trebuie urmărite pentru desăvârșirea morală, împărțășind învățătura legilor de obște și a celor în parte. De obște este legea care oprește orice nedreptate, poruncește iubirea față de cei de același neam, din care, odată rânduită, urmează

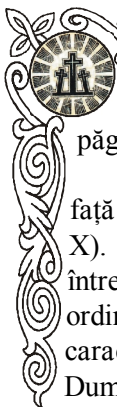

nici un rău aproapelui tău. Iar între legile în parte e cea care a poruncit: să cinstești pe cei ce te-au născut și lista păcatelor oprite. Cu aceste legi Moise este condus spre o cunoaștere tainică mai desăvârșită”.¹ Astfel, apărând iarăși din întuneric, coboară la neamul său ca să le împărtășească acestora minunile arătate lui prin acea vedere dumnezeiască și ca să rânduiască legile după chipul arătat lui în munte, dându-le poporului. A adus și tablele dumnezeiești în mână, care erau faptă și dar al lui Dumnezeu, fără nici o împreună-lucrare omenească în întocmirea lor. Fiecare din ele în parte era lucru al lui Dumnezeu atât materia cât și cele scrise pe ea. Moise s-a împărtășit 40 de zile și tot atâtea nopți de acea viață dumnezeiască în întuneric aflându-se afară chiar și de ligile firii.

Dar harul a fost împiedicat de popor încă înainte de a coborî legiitorul fiindcă s-a lăsat atras de slujirea la idoli. Moise coborând la ei sparse tablele pe care le aducea de la Dumnezeu ca să sufere ca o pedeapsă vrednică de fărădelegea lor neîmpărtășirea de harul lui Dumnezeu. Apoi curățind prin leviți întinăciunea cu sângele poporului și prin mânia lui împotriva celor ce au păcătuit, împăcând pe Dumnezeu, a nimicit idolul. Apoi aduce printr-o stăruire de alte 40 de zile în munte alte table despre care Scriptura spune că au fost scrise prin puterea dumnezeiască, dar materialul era lucrat de mâna lui Moise. Pe acestea le aduce viețuind iarăși același număr de zile mi presus de fire, într-un alt chip și nu în cel socotit de noi, neprimind nimic ca hrană din cele ce întăresc slăbiciunea firii, în trupul său.² Pentru ca poporul ales să-și poată împlini rostul său mesianic în istoria mântuirii, Dumnezeu i-a dat prin *Moise* o Lege, care să-i fie zid împrejmuitoare și despărțitor față de celelalte popoare, spre a-I putea sluji Lui. Aceasta este Legea Mozaică sau Legea lui Moise. Partea cea mai importantă din ea este Decalogul sau Cele zece porunci. Ea trebuia să pregătească poporul evreu pentru viitorul său mesianic, urmărind să-și dobândească propria sa mântuire, iar apoi mântuirea tuturor popoarelor astfel încât Legea avea să fie „conducător” sau „călăuză” sau „pedagog” spre Hristos.³

Legea mozaică se împarte în: a) Legea morală sau Decalogul; b) Legea ceremonială sau cultică; c) Legea politică sau civilă. Cele 10 porunci au fost numite „cuvintele vieții”. Deoarece cei ce le vor păzi vor trăi prin ele: „Păziți toate rânduielile Mele, căci omul care

le va împlini va trăi prin ele” (Levitic 18, 5). Aceste prescripții sunt consecințele imediate ale legii morale naturale pe care o au și păgânii, dar în Decalog se află într-o formă pozitivă.

În poruncile Decalogului se arată care sunt datoriile omului față de Dumnezeu (I-IV), care sunt datoriile către aproapele (V-X). De aceea, el are o valoare absolută și veșnică fiind temelia întregii învățăături morale revelate. Despre el s-a spus că este „glasul ordinii morale celei veșnice a lui Dumnezeu în lume”. Un teolog îl caracteriza: „Decalogul accentuează unitatea și spiritualitatea lui Dumnezeu și așează cinstire lui Dumnezeu în fruntea tuturor datoriilor morale, cerând chiar și sfințenia gândului și reglementează raporturile dintre oameni, rămânând neatacabil până astăzi”.

Deși s-au adus și obiecții împotriva lui, Decalogul rămâne cea mai perfectă „legislație” religios-morală a antichității, depășind cu mult legislațiile anterioare ei. K. Furrer afirma: „Cel ce cunoaște istoria tuturor religiilor judecă lucrurile altfel; el trebuie să ajungă la concluzia că în domeniul vieții religioase a popoarelor dinainte de creștinism, Decalogul este cea mai superioară operă. Căci în timp ce legiuitorii antichității tratează lucruri importante și mărunte, înalte și puerile într-o amestecătură pestriță, la o valoare egală, în Decalog sunt date numai fundamentele religios-morale pentru toate timpurile și pentru toate neamurile. Cele 10 porunci sunt în majestatea lor elementară o revelație unitară a ordinii morale celei veșnice a lumii, prin faptul că ele accentuează unitatea și spiritualitatea lui Dumnezeu, iar pentru cult și pentru viața noastră spirituală și socială au o valoare deosebită, prin faptul că stabilesc anumite cerințe a căror îndreptățire este recunoscută în mod unanim”.

Mântuitorul a arătat importanța lui: „Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau prorocii, n-am venit să stric, ci să împlinesc”. Apoi: „Oricine va strica una dintre aceste porunci mai mici și va învăța pe oameni, mai mic se va chema în Împărăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în Împărăția cerurilor”²⁴. Îi răspunde tânărului bogat: „De vrei să intri în viață, ține poruncile” și Mântuitorul îi înșiră câteva: “Să nu ucizi, să nu desfrânezi, să nu furi, să nu dai mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta...”⁵. Decalogul este cuprins în cea de-a doua carte a Vechiului Testament – *Ieșire* – în *capitolul 20, 1-18* [...]

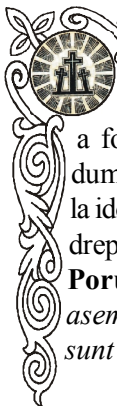
Porunca întâi: „*Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului și din casa robiei. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine*”.

Un prim înțeles al poruncii este acela că Dumnezeu este o realitate vie, că El „există și că El este cauza creatoare și susținătoare a lumii”, spune Sfântul Grigorie Teologul. Despre Creatorul nostru vorbește și natura, nu numai Sfânta Scriptură. În ea poți descoperi pe Ziditorul a tot ce este văzut și nevăzut: „Să cauți în frumusețea Pământului pe Tatăl nostru cel ceresc” (Nicolae Iorga). Iar psalmistul David spune: „Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut” și: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui vestește știința” (Psalm 18, 1). Sfântul Apostol Pavel precizează: „Cele nevăzute ale lui Dumnezeu, veșnica Lui putere și dumnezeire, se văd de la începutul lumii în faptele Sale” (Rom. 1, 20). Sfântul Ioan Gură de Aur spune că „zidirea ne duce ca de mână la cunoașterea lui Dumnezeu”. În această carte a naturii citea și savantul francez Camille Flammarion, când exclama: „O, splendori vii ale naturii, m-am lăsat abandonat uneori în contemplarea voastră minunată și am simțit întotdeauna că o poezie inefabilă mă învăluie cu mângâierile sale. Când sufletul meu se lăsa sedus de magia frumuseții voastre, el auzea niște acorduri necunoscute izbucnind din concertul vostru. Umbre ale serii ce vă așterneți pe versanții munților, parfumuri care coborâți din păduri, flori aplecare cu buzele închise, zgomote ale oceanului ale căror voci nu se sting. Dumnezeu cu o elocință mai intimă și mai irezistibilă decât cărțile oamenilor!” (Hilaire Cuny, *Camille Flammarion*, Ed. Științifică, București, 1968, p. 165-166). Putem spune, deci, cu psalmistul: „Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale!” sau exclamăm împreună cu astronomul Keppler: „Mare este Dumnezeuul nostru și mare este puterea Lui și înțelepciunea Lui n-are margini!”

Ființa lui Dumnezeu nu poate fi cunoscută ea fiind mai presus de orice nume și de orice pricepere. Din revelație știm că Dumnezeu este unul, duh, neschimbător, veșnic, necuprins, atotprezent, atotputernic și atotștiutor. Sfântul Efrem Sirul spunea: „El aude fără urechi, vorbește fără gură, lucrează fără mâini și vede fără ochi”.

Porunca întâi exclude orice închinare. Împotriva ei păcătuim când facem din eul nostru un idol

cum au făcut împărații romani sau Lucifer. Păcătuim când na lăsăm robiți de lăcomia după bunuri materiale sau mâncare – cu care a fost ispitit și Mântuitorul, iar Sfântul Apostol Pavel spune că dumnezeul lacomului e pântecel, iar iubirea de argint e închinare la idoli (Filipeni 3, 19; Coloseni 3,5). Mai păcătuim când nu mărturisim drept credința noastră în Dumnezeu.⁶

Porunca a doua: „*Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a vreunui lucru din câte sunt în cer, sus, și din câte sunt pe pământ, jos, și din câte sunt în apele de sub pământ*”.

Cel ce vrea să înțeleagă textele sfinte în descoperirea lor autentică, să fie preocupat, în primul rând, de starea de desăvârșire a persoanei sale, apoi de înțelesul textului, căci e cu neputință ca dintr-un întuneric de patimi să înțelegi lumina dumnezeiască a textului: „De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat, iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat” (Matei 6, 22). Sfântul Grigorie de Nazianz zice: „Vrei să devii teolog vrednic de Dumnezeu, urcă prin viețuire... păzește poruncile, întâi curățește-te pe tine”. Petru Damaschin ne învață: „Suntem datori să căutăm cele aflătoare în Scripturi cu osteneală și smerenie, să le aflăm mai curând cu fapta decât cu cuvântul”⁷, iar Marcu Ascetul: „Dacă ești iubitor de învățătură, fă-te și iubitor de osteneală”⁸.

Idolul reprezintă ceva ce nu există în realitate. Porunca a doua vrea să spună că tu să nu-ți faci un Dumnezeu după închipuirea ta, un dumnezeu cioplit, că acest dumnezeu va fi lipsit de frumusețea dumnezeiască, cea dăătoare de viață. Să nu ți-l faci asemenea făpturilor de sus, „păsărilor cerului”, nici asemenea dobitoacelor sau târătoarelor. Deci, să nu te închini făpturii în locul Făcătorului. Această poruncă nu este împotriva icoanelor.

Icoana „se adresează ochilor spiritului ca să contemple corpurile spirituale, căci Hristos eliberează pe oameni de idoli, nu în mod negativ suprimând imaginea, ci în mod pozitiv, revelând adevărata figură umană a lui Dumnezeu”. Olivier Clement citând pe Ioan Damaschin zice: „Eu nu mă închin materiei, ci Creatorului materiei, care S-a făcut materie pentru mine și care operează prin materie mântuirea mea. (...) Culoarea bună a feței și a trupului de pe icoane a marilor sfinți, care scoate în evidență galbenul auriu, este culoarea pământului transfigurat”⁹. Paul Evdokimov continuă: „ceea ce cuvântul spune, imaginea ni-l arată tăcut, ceea ce

noi am auzit spunându-se prin cuvânt, noi am văzut în icoană; în valoarea sa proprie de simbol, icoana depășește arta, precum Biblia se va așeza deasupra literaturii și poeziei universale” Însuși Fiul lui Dumnezeu întrupat este icoana Tatălui, adevăratul chip al lui Dumnezeu, nu un „chip cioplit”, ci un model de viață, „un chip” după care noi, străduindu-ne, putem să ne dobândim mântuirea, noi cei zidiți după „chipul lui Dumnezeu”. Icoana rămâne sfântă nu prin materia sa, ci prin ceea ce ne descopere ea prin cel ce-l reprezintă.

Așa cum Biblia mă învață ascultând-o, citind-o, icoana mă învață privind-o. Între textul pe care-l aud citindu-l și icoana pe care o privesc este o strânsă interdependență pentru zidirea mea sufletească. A te închina înseamnă nu doar a-ți pleca genunchii și capul în fața sfântului altar, ci a-ți aduna toate puterile sufletești într-o singură dorință; o adâncă zvâcnire a inimii spre Dumnezeu. La o astfel de închinare s-a referit Mântuitorul când a zis: “Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din tot cugetul tău” (Luca 10, 27). În Epistola către Diognet se spune: „Uitați-vă la ei cum se iubesc. Minunat Dumnezeu au creștinii aceștia”. Sfântul Ioan Damaschin zice că obosit fiind și neavând vreme să citească în biserică, privesc sfintele icoane și simt cum sufletul risipit se înalță către Dumnezeu.

Dacă se admite că este o închinare la idoli, aceștia nu mai sunt idolii Vechiului Testament, ci cei pe care ni prezintă Sfântul Apostol Pavel: „Omorâți mădularele voastre: desfrânarea, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia, care este o închinăciune la idoli” (Coloseni 3, 5). În Ieșire 20, 4-5 nu e vorba de icoane, ci de idolii neamurilor păgâne care înconjurau pe evrei. Închinarea la idoli despre care vorbește Sfântul Apostol Pavel este vădită și astăzi aducând mari neajunsuri omului, familiei și societății.¹⁰

Porunca a treia: „Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce va lua în deșert numele Lui”.

Porunca are două părți: una pozitivă, cinstirea deosebită pe care o dăm numelui lui Dumnezeu, Maicii Domnului și sfinților; și una negativă, care oprește rostirea fără necesitate a numelui lui Dumnezeu, dar și batjocorirea lui prin cuvinte necuviincioase, înjurături, blestem, jurământ strâmb etc.

Poporul ales avea o deosebită cinstire față de numele lui Dumnezeu. Citind Vechiul Testament se observă că evreii nu pomeneau niciodată adevăratul nume al lui Dumnezeu, adică Iehova sau Iahve, ci foloseau

cuvântul Adonai, adică Domnul. Adevăratul nume al lui Dumnezeu era rostit numai de arhieriei, de două ori pe an, numai la sărbători.

În 1727 se stingea din viață Isac Newton despre care se spune că era așa de credincios și evlavios încât de câte ori auzea sau el însuși pomenea numele lui Dumnezeu se apleca și își ridica pălăria în semn de respect. Rostirea cu necuviință a numelui lui Dumnezeu și înjurătura a fost socotită în toate timpurile ca un mare păcat.

Porunca oprește și blestemul prin care omul dorește să vină asupra aproapelui său un rău prin Dumnezeu sau prin diavol. Ori lui Dumnezeu nu I se poate cere să facă rău după judecata omenească.

E oprit și jurământul strâmb, dar și călcarea jurământului drept. Unii creștini susțin că jurământul e cu desăvârșire oprit în baza cuvintelor Mântuitorului: „Să nu vă jurați nicidecum... ci cuvântul vostru să fie: ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu...”. Biserica învață că jurământul fals e oprit ca păcat, însă jurământul drept pentru o cauză dreaptă este îngăduit și trebuie respectat. Sfânta Scriptură ne spune că și îngerii au jurat, patriarhii, apostolii.¹¹ Sunt oprite batjocorirea și tratarea cu necuviință sau dispreț a persoanelor sfințite: preoți, călugări, episcopi; de ex. Copiii care și-au bătut joc de profetul Elisei au fost pedepsiți. Când evreii au profanat templul din Ierusalim, vânzând animale și schimbând bani, Iisus i-a certat: „Casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceți peșteră de tâlhari”.¹²

Dumnezeu a dat numai oamenilor graiul articulat, nu numai pentru a ne comunica gândurile, bucuriile și durerile, ci mai ales pentru a-L preamări pe El, pentru a-I mulțumi și pentru a-I cere cele de trebuință „...și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești, al celor pământești și al celor dedesubt”. Gura noastră a fost numită de Sfinții Părinți „cădelnița dumnezeirii”. Domnitorul Neagoe Basarab îi spunea fiului său Teodosie: „Iubitul meu fiu, mai înainte de toate se cade să cinstești și să lauzi neîncetat pe Dumnezeu cel mare și bun și milostiv și ziditorul nostru cel înțelept, și ziua și noapte și în tot ceasul și în tot locul. Trup ne-a dat ca cu dânsul să slujim Dumnezeului celui puternic și bun... Gură ne-a dat ca să o desfacem și să o deschidem și cu mare glas să laudă mărirea și puterea Lui... Limbă ne-a dat ca să slăvim și să trimitem laudă în sus neîncetat numelui Său celui sfânt... Urechile ni le-a făcut ca cu dânsle

să ascultăm și să auzim cuvintele lui Dumnezeu... picioarele ni le-a făcut să călcăm drept spre cele cerești... și așa vei fi și cu trupul și cu sufletul biserică a Duhului Sfânt”.

Porunca a patra: „*Adu-ți aminte de ziua odihnei ca să o sfințești. Lucrează șase zile și-ți fă în acelea toate trebuințele tale...*”.

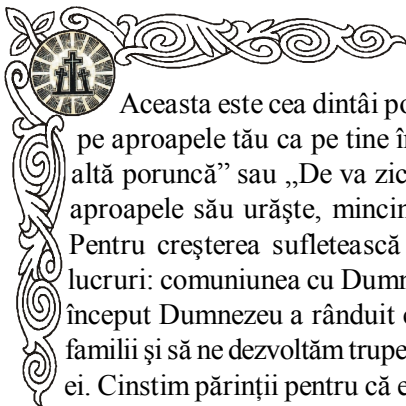
Instituirea unei zile de sărbătoare s-a dat omului de la început: „Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, căci întru dânsa s-a odihnit de toată lucrarea”.¹³ Cuvintele: „*Adu-ți amine!*” dovedesc că patriarhii biblici știau din revelația primordială despre datoria de a ține o zi de odihnă. Ziua a șaptea se serbează prin rugăciuni, preocupări spirituale și fapte ale milei și dragostei trupești. Evreii au ales ca zi de odihnă sâmbăta pe motiv național – ziua ieșirii din robia egipteană. Ea a fost dată numai pentru evrei, de aceea Mântuitorul nu impune altora sâmbăta.

Ziua de odihnă pentru creștini este duminica, în amintirea Învierii Domnului Hristos. Duminica s-a arătat Mântuitorul înviat și apostolii slujeau Sfânta Liturghie. Sfântul Pavel poruncește galatenilor și corintenilor să săvârșească rugăciuni, împărtășirea și opere caritative duminica.¹⁴ Sfântul Ignatie scrie magnezienilor: „Nicidecum să nu sărbătoriți sâmbăta, ci ziua Domnului (Duminica) în care a răsărit viața noastră prin el”, iar Sfântul Atanasie: „Inaugurarea zilei Domnului, a Duminicii, înseamnă sfârșitul sâmbetei”. Sinodul VI ecumenic trulan precizează: „Să se plece genunchii Duminica, învierea lui Hristos cinstind-o”. Împăratul Constantin cel Mare oficializează Duminica zi generală de odihnă și sărbătoare a statului.

Mântuitorul și Sfântul Pavel au intrat sâmbăta în sinagogă nu pentru a îndemna să se țină sâmbăta, ci pentru că știau că credincioșii se adunau sâmbăta în sinagogi și aveau prilejul să le vorbească; însă spune: „Sărbătorile, lunile noi și sâmbăta sunt umbra celor viitoare”. Serbarea Duminicii nu implică numai nelucrare, ci o ținută duhovnicească aleasă, participarea la Sfânta Liturghie, sobrietate, rugăciune, fapte bune.¹⁵

Porunca a cincia: „*Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeu ți-l dă ție*”.

Primele 4 porunci arată datoriile omului față de Dumnezeu. Această iubire se adevărește prin dragostea față de semenii: „Să

iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău.

Aceasta este cea dintâi poruncă. Iar a doua e aceasta: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Mai mare decât aceasta nu este altă poruncă” sau „De va zice cineva, iubesc pe Dumnezeu, iar pe aproapele său urăște, mincinos este.”¹⁶

Pentru creșterea sufletească a credinciosului sunt necesare două lucruri: comuniunea cu Dumnezeu și comuniunea cu semenii. De la început Dumnezeu a rânduit ca omul să vină pe lume în sânul unei familii și să ne dezvoltăm trupește și sufletește sub privirea și ocrotirea ei. Cinstim părinții pentru că ei ne-au dat viață, ne-au îndrumat pașii vieții cu demnitate pentru a ne face un rost în viață. Față de sprijinul primit trebuie să fim recunoscători. Ceea ce au făcut părinții pentru noi este imens și niciodată nu le vom putea răsplăti sacrificiile. Dar trebuie să ne străduim să-i cinstim, să-i iubim, să le dăm ascultare.

Raportul copiilor față de părinți trebuie să fie asemănător cu cel al credincioșilor față de Dumnezeu. Aceasta se îndreaptă și către părinții sufletești: nașii de botez, de cununie, învățători și profesori. Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă: „Ascultați de părinții voștri întru Domnul că aceasta este cu dreptate.” Înțeleptul Solomon aruncă un blestem asupra copiilor care-i supără pe părinți: „Ochiul cel ce batjocorește pe tatăl și nu cinstește bătrânețile maicii, să-l scobească corbii și să-l mănânce puii vulturilor”.¹⁷ Cea mai aleasă pildă de cinstire a mamei Sale ne dă Însuși Mântuitorul la nunta din Cana Galileii și atunci când a încredințat-o ucenicului Ioan când era pe cruce. Copiii sunt un dar dumnezeiesc și de aceea părinții au față de ei o mare răspundere atât în dezvoltarea lor trupească, cât și în cea spirituală, mai ales: „Părinți nu urgisiți pe fiii voștri întru mânie, ci-i creșteți pe ei întru învățatura și certarea Domnului”.¹⁸ În familie, această „casă a păcii” se contopește iubirea părinților către copii și a copiilor către părinți.

Porunca a șasea: „*Să nu ucizi*”.

Caracterul absolut obligatoriu al poruncii rezultă și din felul extrem de concis în care este formulată exprimând îndatorirea pentru orice om de a nu atenta la viața cuiva. Și înainte de Moise această îndatorire era obligatorie. Altfel ar fi de neînțeles rechizitoriul aspru pe care îl face Dumnezeu lui Cain pentru uciderea lui Abel, ca și sancțiunea drastică pe care i-o aplică. Biserica a preluat această poruncă oferind și temeiurile pentru care trebuie respectată. Dumnezeu este izvorul vieții. Din

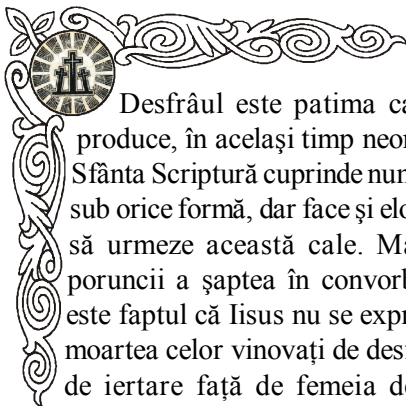
darul făcut de El lui Adam ne împărtășim și noi. Acest dar trebuie trăit plenar. Uciderea și sinuciderea sunt păcate grele atât înaintea lui Dumnezeu cât și înaintea semenilor. Cei ce le comit zădărnicesc planul lui Dumnezeu de propășire a vieții umane pentru că El a trimis în lume pe Fiul Său „pentru ca lumea viață să aibă și încă din belșug să aibă”. Ei îi lipsesc pe semenii de șansa de a-și împlini rostul pentru care s-au născut: să trăiască și să-și făurească fericirea vremelnică și cea veșnică. Fiecare viață trebuie să-și urmeze cursul până la capătul voit de Dumnezeu. Au fost și sunt până azi perioade în istoria omenirii când viața oamenilor a fost răpită fără voia lor, cum a fost epoca sclavagistă, războaiele, segregarea rasială, bomba atomică, malnutriția, sărăcia, diferite boli, etc.

Poate nimic nu este mai actual în epoca noastră ca porunca a șasea: “Să nu ucizi”! Conștiința creștină trebuie să fie sensibilă la stadiul de moralitate pe care îl înregistrează epoca prezentă. Acest stadiu nu este permis să fie inferior stadiului pe care l-a atins omenirea înainte de Hristos. Căci nouă, care trăim în Împărăția harului ni se cere mai mult: “Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi, iar cine va ucide, vrednic va fi de osândă. Eu, însă, vă spun vouă că oricine se mânie pe fratele său vrednic va fi de osândă; și cine va zice fratelui său raca, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine îi va zice: nebunule, vrednic va fi de gheena focului”.¹⁹ Suntem datori, deci, cu iubire, cu multă iubire unii față de alții!

Porunca a șaptea: „*Să nu fii desfrânat!*”

Porunca a șaptea interzice trăirea în desfrâu, adică conviețuirea trupească în afara normelor morale care reglementează viața socială. Mântuitorul atrage atenția că cel care a privit în chip pătimăș pe o femeie a săvârșit păcatul desfrânării în inima sa. Sfântul Apostol Pavel scrie: „Fugiți de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârși omul este în afară de trup. Cine se dedă, însă, desfrânării păcătuiește în însuși trupul său” care este „locaș al Duhului Sfânt”.

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Păcatele ne vin prin reaua întrebuințare a puterilor sufletului”; „Nu mâncările sunt rele, ci lăcomia pântecului, nici facerea de prunci, ci curvia, nici banii, ci iubirea de bani, nici slava, ci slava deșartă”; „Reaua întrebuințare vine din negrija minții de a cultiva cele firești”.²⁰ Desfrânarea este totodată și un dușman periculos al familiei care este de origine divină. Familia se

întemeiază și se menține cu puterea dragostei și a credincioșiei dintre soți.

Desfrâul este patima care duce la desfacerea căsătoriei și produce, în același timp neorânduială în viața celui căzut în ea. Sfânta Scriptură cuprinde numeroase dispoziții care combat desfrâul sub orice formă, dar face și elogiul virtuții și îndeamnă pe credincioși să urmeze această cale. Mântuitorul a confirmat valabilitatea poruncii a șaptea în convorbirea cu tânărul bogat. De remarcat este faptul că Iisus nu se exprimă în favoarea aplicării pedepsei cu moartea celor vinovați de desfrânare lucru constatat în acțiunea Sa de iertare față de femeia desfrânată. El preferă o ascultare a poruncilor din convingere și nu sub presiune. Sfinții Părinți au condamnat păcatul desfrânării care-l degradează pe om și-l face nevrednic de împărtășirea cu Sfintele Taine.

Porunca a opta: „*Să nu furi!*”

Această poruncă devenită lege nu permite sub nici o formă luarea unui bun material din posesia sau păstrarea altuia, fără consimțământul acestuia în scopul de a ți-l însuși pe nedrept. Legea Vechiului Testament prevede aspre pedepse pentru cel ce fură. Furtul ca orice păcat „spurcă pe om”.²¹ Sfântul Apostol Pavel îndeamnă: „Cine ce a furat să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească lucrând cu mâinile lui lucru cinstit, ca să aibă să dea și celui ce n-are”. Iar Sfântul Petru: „Nimeni dintre voi să nu sufere ca ucigaș sau fur sau făcător de rele sau ca un râvnitor la lucruri străine”.²²

Mântuitorul zice: „Nu vă adunați comori pe pământ unde molia și rugina le strică și unde furii le dezgroapă și le fură, ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică și unde furii nu le dezgroapă, nici nu le fură”. Hoția a fost considerată întotdeauna o faptă nedemnă. Solon afirmă: „Doresc să am bani, dar nu vreau să-i câștig pe nedrept”. Epicur îndemna pe oameni să se deprindă cu un trai simplu care este mai prielnic sănătății și să nu râvnească la bunuri de prisos, cu atât mai puțin când sunt ale altora.²³

Porunca a noua: „*Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău*”

Această poruncă este amintită în dialogul cu tânărul bogat (Matei 19, 18). În Vechiul Testament interzicea atât acuzarea nedreaptă cât și sprijinirea de cauze neadevărate. Și în creștinism oprește mărturia strâmbă în detrimentul adevărului, prin care se poate

înșela, se poate ajunge la rătăcire la păgubirea altora și la vătămarea onoarei cuiva. Mărturia strâmbă sau minciuna se poate săvârși cu vorba, cu scrisul, cu fapta, numai cu anumite vorbe sau cu tăcerea. Ea poate lua mai multe înfățișări, cum ar fi: jurământul strâmb, năravul de a adăuga ceva la adevărul faptelor, viclenia sau vorba cu două înțelesuri, prefăcătoria, lingușirea, fățarnicia, grăirea de rău.

Sfânta Scriptură condamnă minciuna fiindcă este o creație a diavolului „tatăl minciunii” și ne îndeamnă să ne ferim de ea: „Nu grăiți minciuni unii către alții”, „Lepădând minciuna, grăiți adevărul fiecare cu aproapele lui, căci unul altuia suntem mădulare”.²⁴

Sfinții Părinți au condamnat minciuna ca pe unul din cele mai grave păcate ce distrug legătura dintre om și Dumnezeu și armonia vieții bisericești și sociale: „Omul pârător, trădător și martor mincinos este fiară prefăcută și mult împleticită, tulbură judecătoriile, desparte pe bărbat de femeie, încurcă pe stăpânitori, face dezbinări, întărită pe oameni unul asupra altuia, desparte prietenii, varsă sânge, păgubește, răpește, nedreptățește, dezbracă orfanii, întristează văduvele, dărâmă case, risipește sate, pustiește orașe și pierde popoare întregi”, spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Porunca a zecea: „*Să nu poftesti femeia aproapelui tău, nici casa vecinului tău, nici țarina lui... nici câte sunt ale aproapelui tău*”.

A zecea poruncă oprește nu numai fapta externă d'înstrăinare a avutului altuia, ci și pofa sau dorința de a înstrăina și avutul spiritual al aproapelui. Biserica ne atrage mereu atenția asupra primejdiei poftei păcătoase care nesocotește porunca iubirii. Cel stăpânit de poftă devine repede și fur.

Date fiind relele urmări ale poftelor nestăpânite și neînvinsse la timp, urmări moral dezastruoase uneori, se cuvine să ne dăm seama de importanța luptei împotriva acțiunii înșelătoare a poftelor, care din interior, încearcă să ne momească spre păcat. Toți sun ispițiți, dar nimeni nu este ispitit peste puterile lui de reală rezistență în fața asalturilor ispitei; chiar prin lupta împotriva îndemnurilor amăgitoare ale poftelor crește mereu forța caracterului moral al celui ispitit și ieșit învingător: „Nu v-a cuprins ispită care să fi fost peste puterea omenească. Dar credincios este Dumnezeu care nu va îngădui ca să fiți ispițiți mai mult decât puteți, ci odată cu ispita va aduce și scăparea din ea, ca să puteți răbda”.²⁵

Poftele și ispitele înjositoare nu pot să ne stăpânească dacă noi nu ne lăsăm ispițiți și robiți de ele, căci avem puterea chiar de a le

dezrădăcina prin străduința în bine. Suntem înzestrați de Dumnezeu cu alese daruri pe care întrebuițându-le după cuviință creștină putem ajunge la viața cea bine plăcută și lui Dumnezeu și semenilor noștri: „Dumnezeiasca Lui putere ne-a dăruit toate cele ce sunt spre viață și spre bună cucernicie”.²⁶ Toate acestea se găsesc în Biserică, Trupul tainic al lui Hristos. Darurile care ne sunt hărăzite ca mădulare ale Bisericii se cer puse în lucrare spre sporire a roadelor lor, în noi și în societatea noastră, acesta fiind și rostul de Dumnezeu hotărât al lor: „Fraților, ași fost chemați la libertate; numai să nu folosiți libertatea ca prilej de a sluji trupului, ci slujiți unul altuia prin iubire. Căci toată legea se cuprinde într-un singur cuvânt, în acesta: Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși”.²⁷

(NOTE)

¹ **Sfântul Grigorie de Nyssa**, *Scrieri, partea întâi*, PSB 29, *Despre viața lui Moise sau Despre desăvârșirea prin virtute*, Ed. IBMBOR, București, 1982, pag. 33.

² **Ibidem**, pag. 25-35.

³ **Galateni 3, 24.**

⁴ **Matei 5, 19.**

⁵ **Matei 19, 18-19.**

⁶ **Arhid. Prof. Ioan Zăgrean**, *Porunca întâi*, în *Îndrumător Bisericesc*, 1982, pag. 192-196.

⁷ **Filocalia**, vol. V, București, 1976, p. 168.

⁸ **Filocalia**, vol. I, Ediția a II-a, Sibiu, 1947, p. 249.

⁹ **Olivier Clement**, *Considerații asupra spiritualității icoanei*, în rev. *Ortodoxia*, nr. 2/1975, pag. 388.

¹⁰ **Pr. Lector Ioan Mihălțan**, *Porunca a doua*, în *Îndrumător bisericesc*, 1982, pag. 197-202.

¹¹ **Matei 5, 34; Apocalipsă 10, 6; Facere 21; II Corinteni 1, 23.**

¹² **IV Regi 2, 23-24; Matei 21, 13.**

¹³ **Facere 2, 3.**

¹⁴ **I Corinteni 16, 1-2.**

¹⁵ **Pr. Prof. Nicolae Neaga**, *Porunca a patra*, *Îndrumător bisericesc*, 1982, pag. 208-210.

¹⁶ **Marcu 12, 30-31; I Ioan 4, 20-21.**

¹⁷ **Efeseni 6, 1; Pilde 30, 17.**

¹⁸ **Efeseni 6, 4.**

¹⁹ **Matei 5, 21-22 ; Pr. Prof. Dumitru Abrudan**, *Porunca a șasea*, în *Îndrumător bisericesc*, 1982, pag. 216-219.

²⁰ **Sfântul Maxim Mărturisitorul**, *Suta a treia a capetelor despre dragoste*, în *Filocalia*, trad. rom. Pr. Dr. Dumitru Stăniloae, vol. II, Sibiu, 1947, pag. 77.

²¹ **Ieșire 22, 1; 22, 4; Matei 15, 20.**

²² **Efeseni 4, 28; I Petru 4, 15.**

²³ **Arhid. Prof. Ioan N. Floca**, *Porunca a opta*, *Îndrumător bisericesc*, 1982, pag. 225-229.

²⁴ **Ioan 8, 44; Coloseni 3, 9; Efeseni 4, 25.**

²⁵ **I Corinteni 10, 13.**

²⁶ **II Petru 1, 4.**

²⁷ **Galateni 5, 13-14 ; Pr. Prof. Isidor Todoran**, *Porunca a zecea*, în *Îndrumător bisericesc*, 1982, pag. 235-239.

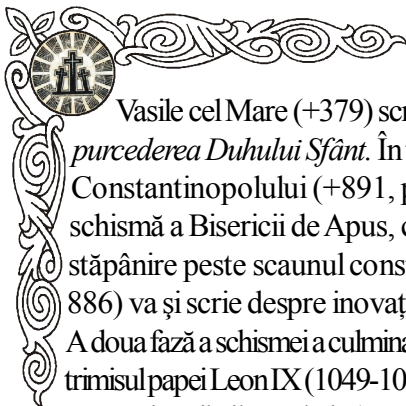
Contra ereziei new-age-iste:
SFINȚII MĂRTIRI ECUMENIȘTI
AI COMUNISMULUI

Tabian Seiche

Ortodoxia – Legea românească și strămoșească

Dintru început poporul român s-a născut creștin și a păstrat credința creștină originală. Spiritualitatea echilibrată și de sinteză a poporului român se datorează caracterului latin și răsăritean în același timp. El a păstrat hotărârile Sinoadelor ecumenice neschimbate, la fel rânduilele slujbelor și a celor legate de viața de zi cu zi. Astfel se explică rezistența românilor împotriva invaziei catolice-maghiare, ai cărei regi au urmărit sistematic catolicizarea, deci pierderea identității naționale a poporului român. Până astăzi majoritatea numelor maghiarizate și a maghiarilor din România sunt de fapt urmașii foștilor români deznaționalizați.

Mistica poporului român este cea a luminii, nu a întunericului ca în Occident. Lumina înseamnă rânduială, transparență, bucurie, bunătate și cunoaștere. Fețele sfinților noștri sunt transfigurate de o lumină parcă necreată, din altă lume. De aici diferența față de spiritualitatea apuseană, străină de noi, cu picturi „renascentiste”, fără legătură cu cerul și cu totul pământești. Este dovada lipsei *energiei necreate* (harului) din viața Occidentului, energie înlocuită cu prezența papei, „mijlocitor” între Dumnezeu și om, ridicat la treapta de „cap” al Bisericii, de „sfânt infailibil” și prezent alături de Hristos în potirul Sfintei Euharistii (de la Conciliul II Vatican, 1960-1965, în Euharistie Hristos este numai jumătate prezent, cealaltă se găsește în papa și este chiar mai necesară; Biserica este condensată toată în ființa „sfântă și dumnezeiască a papei”)¹.

Antecedentele schismei de la 1054 urcă până în secolul IV când Sfântul

Vasile cel Mare (+379) scria un tratat contra lui Filioque – *despre purcederea Duhului Sfânt*. În timpul Sfântului Ierarh Fotie, patriarhul Constantinopolului (+891, pomenit la 6 februarie) are loc prima schismă a Bisericii de Apus, când papa Nicolae I avea pretenția de stăpânire peste scaunul constantinopolitan. Fotie (858-867; 877-886) va și scrie despre inovațiile și ereziile Bisericii de Apus.

A doua fază a schismei a culminat în anul 1054, când cardinalul Humbert, trimisul papei Leon IX (1049-1054) a aruncat anatema asupra patriarhului ecumenic Mihail Cerularie (1043-1058) și a întregii Biserici a Răsăritului. Anatele s-au ridicat în anul 1965 de papa Paul VI (1963-1978) și patriarhul ecumenic Athenagoras (1948-1972), dar urmările schismei n-au dispărut prin simplul motiv că apusenii (catolicii) n-au renunțat la niciuna din ereziile lor. Reaparitia hibrider „biserici” greco-catolice, apărută la 1701 din scopuri pur politice ale regilor, aristocraților și clerului papistaș, a dat naștere la noi conflicte. Propaganda și prozelitismul catolic după 1990 lucrează, în ascuns și pe față, prin *uniți*.

Pe lângă originea eretică a acestei părți rupte la 1701, ea are și o origine antiromânească. Rând pe rând s-au impus bieților uniți cu Roma, renunțarea la dogmele, canoanele și rânduielile Bisericii Ortodoxe. Străinii știau că este periculos să schimbi de la început credința. Abia după un timp s-au impus, cum afirma unul din mai marii iezuiților: „*va fi apoi datorința noastră pe viitor, să schimbăm încetul cu încetul multe din obiceiurile lor; și anume să le schimbăm chiar și liturghia și forma cultului divin spunându-le că obiceiurile acestea s-au introdus la ei din prostia și neștiința preoților lor din țările aceste*”².

Originea antiromânească a uniaticismului reiese și din modificarea limbajului cărților de cult. Oare nu poți fi român dacă zici *slugă* în loc de *serv*, *slobod* în loc de *liber*?

Dăm exemple de schimbare și inovații introduse ulterior sub influența străinilor de neam și credință, în locul limbii române simple:

- în loc de „*mila păcii, jertfa laudei*” – se spune „*îndurarea păcii, sacrificiul laudei*”

- „și ne iartă nouă datoriile noastre precum iertăm și noi detorilor noștri”

- „Doamne Dumnezeu, administratorul cel bun, care ... pui termen vieții pre repausatul servul Tău acesta, care cu cuvânt adevărat te-a docmatisit pe tine, enumără-l cu dreptii și-l iartă, ear trupul lui cel fără figură repauzează-l la ape de repaus”

- în loc de „bucurați-vă... că plata voastră multă este în ceruri”, au pus: „că salariul vostru mult va fi în ceruri”

- în loc de „vezi dară suflele al meu, să nu dormitezi! Și vei rămâne afară ca cele cinci fecioare”, s-a pus „și vei rămâne afară ca cele cinci dame”

- în loc de „din paza dimineții până în noapte” s-a pus „din sentinela dimineții până la noapte”

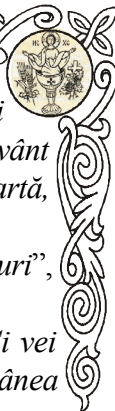
- „cu dinadinsul procădem tot-îndurate la a Ta misericordie și producând Ție doxologie, împiorăm filantropia Ta, cu care alungi demonii și însinuirile lor și toată contrarietatea, întonând cu glas armonios actuala rugă a noastră...; ai îndesit mulțimea stelelor pe firmament punându-le în ordine și ai dat profetului David putere împotriva gigantului Goliat, iar corifeului Petru și discipolilor Christosului Tău pe cari i-ai înzestrat cu armonia oratorică a limbelor le-ai zis...”³.

Curat-murdară limbă românească! Adică pășărească. Dar chiar și cuvintele nelegate de cult au încercat să le schimonosească: în loc de batistă să zicem nasuflău, în loc de cravată gâtlăgău ș.a.

Iar cuvintele „Sfântul Spirit” și „Doamne îndură-te spre noi” au fost sistematic folosite și menținute cu intenția de a despărți pe uniți de ortodocși.

Când în vara anului 1761 au fost prinși în Maramureș zece țărani români refugiați din Ardeal, urmare a revoluției lui Sofronie de la Cioara, Curtea imperială stăruia să afle dacă ei sunt „schismatici”. Răspunsul comitelui Maramureșului este: „mărturisesc sincer măritului consiliu locotenențial că n-aș îndrăzni să formulez o asemenea întrebare pentru valahii și rutenii mei, căci e sigur că toți orientalii urăsc mai rău numele unirii decât al șarpelui”⁴.

Legea românească și strămoșească a românului este cea răsăriteană pentru care au murit martirii din primele secole și

până în ziua de astăzi. Începând cu episcopul Efrem al Tomisului – Constanța de azi – martirizat pe la anul 300; preotul Epictet și tânărul Astion – uciși prin 298-303 la Halmyris (azi Murighiol, Tulcea) sau martirii de la Niculițel (Zoticos, Attalos, Kamasis și Filippos) descoperiți într-o biserică din secolul IV, cu mai multe inscripții grecești. Sub cripta lor se află resturile unui mormânt martiric și mai vechi, din timpul împăratului Decius (249-251), ceea ce dovedește o viață creștină organizată, cu episcopi și preoți. Nici o mențiune despre misionari triniși de Roma spre încreștinarea daco-romanilor!

Catolicii se folosesc de numele Sfântului Niceta de Remesiana pentru evanghelizarea acestora (românilor). Este cât se poate de fals! Episcopul Niceta a predicat și încreștinat la sudul Dunării (Remesiana este azi în Serbia), nu la nord, pe teritoriul de azi al țării; canoanele sinoadelor nu permiteau predicarea unui episcop în alte teritorii străine, iar în nordul Dunării erau deja scaune episcopale. El a predicat în latinește căci originea lui era daco-romană (iar nu că ar fi venit de la Roma, mult prea îndepărtată de noi), la sfârșitul secolului IV și începutul secolului V, deci după anul 400. Apoi, el se folosește de scrierile Sfinților Părinți răsăriteni. Cum ar fi putut încreștina Sfântul Niceta și încă în forma „latină, deci catolică”, cum spun papistașii de azi, un popor care avea ierarhie bisericească cu cel puțin 150 de ani înainte de el?

Continuăm șirul mărturisitorilor pentru credință cu voievozii binecredincioși, de la Gelu Românul (sec. IX), la Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare și Sfânt, Mihai Viteazul sau Sfântul Constantin Brâncoveanu care nu-și lăsă legea creștină ortodoxă, cu toate că – rând pe rând – i se taie copiii în fața lui și la urmă este jupuit de piele și i se taie capul (+15 august 1714).

Contra persecuțiilor catolice din Transilvania secolului XVIII arătăm doar pe Sfinții *Visarion* (călugăr de origine sârbă), *Sofronie* (român), *Oprea* (țaran român), preoții *Ioan* din Galeș și *Moise* din Sibiel (martiri), bătrânul *Tănase Todoran* din Bichigiu, Bistrița-Năsăud (după unii 104, după alții 120 de ani; tras pe roată), apoi sutele și miile de credincioși și călugări știuți doar de

Dumnezeu. În Transilvania zac

moaștele a mii de călugări omorâți de diabolicul personaj Bucow, din ordinul

Mariei Tereza (1761-1763). **Apropo: de ce nu se face o canonizare colectivă a acestor sfinți!?**

În secolul XX comunismul a dat cei mai mulți sfinți și mărturisitori. Dar să nu uităm de preoții uciși bestial de unguri; de protopopul de Huedin (Cluj) Aurel Munteanu (+1940) sau ierom. Dionisie Șova de la mănăstirea Făgețel, Harghita, spânzurat de un vecin ungur la 3 august 1951. În 1995 s-a descoperit că veșmintele lui și barba erau intacte, ca și când era așezat de ieri în mormânt și că o mireasmă plăcută s-a simțit timp de trei zile în curtea mănăstirii (rev. Credința Ortodoxă, Bacău, nr. 6/2000. p.11).

Despre acțiunea sectelor, a catolicilor și evreilor mărturisește episcopul martir Grigorie Leu Botoșăneanul, în 1929: „Toate sectele sunt cuiul lui Pepelea și în solda străinilor. Cea mai anarhică însă și cu dedesupturi mai ascunse este aceasta, a Studenților Bibliei (iehoviști, n.n.). După ce, în doctrina lor, scot pe evrei ca cel mai fericit popor de la 1925 înainte, prin ultima foaie din „Studenții Bibliei” mai încearcă să arate că n-au nici o legătură cu acest popor..

Cât privește de felul cum suntem priviți și categorisiți noi clericii și întreaga ierarhie bisericească, trebuie să ne îngrozim și să luăm aminte! Să luăm aminte de noi și de turma care ne este încredințată! Altfel ... am și văzut (în comunismul jidovismului rusesc), acum și auzim (de la comuniștii mileniști), ce ne așteaptă. (...) În special catolicismul lucrează **ocult** și **temeinic** în pătura conducătoare. În marea mulțime a credincioșilor au pătruns propagandiștii sectari cari fac ravagii.

(...) Cât privește pe evrei, cari s-au infiltrat în țările române mult mai târziu și pe nebăgate de seamă, nici nu s-a conceput o luptă religioasă. Numai în vremea noastră s-a născut lupta națională, cu substrat moral și religios, pentru că invazia evreilor din toate părțile peste granițele țării și tendințele lor de dizolvare și discreditare a început să ne amenințe serios.

Cu romano-catolicii, papii de la Roma și mai târziu cu protestanții însă, Biserica ortodoxă română a avut

lupte grele pe moarte și viață. Și nu numai că a avut, dar și astăzi este amenințată, în organizarea ei canonică, dogmatică și misionară, în statul unificat al neamului românesc, de către romano-catolici, prin ființa bisericii lor în mijlocul nostru și mai ales prin mărul discordiei aruncat între noi românii cu biserica unită din Ardeal. În special suntem amenințați de către protestanți sub forma numeroaselor secte cu aceleași tendințe de dizolvare și distrugere atât bisericescă, cât și națională” (Arhiepiscopul Grigorie Leu Botoșăneanu, Confesiuni și secte, București, 1929, p. 3, 123, 177).

Despre aceiași rățaci, episcopul Grigore Comșa al Aradului spunea în 1928: „sectele religioase – și aceasta este bine să se știe – în cele mai multe cazuri numai în aparență se ocupă cu religiunea... . Deci, nu dorul de o viață religioasă mai cerească îi frământă pe ei. Dimpotrivă, îi doare unitatea religioasă și națională a neamului românesc. Și tocmai această unitate o urmăresc și vor s-o distrugă” (idem, p. 40).

Canoanele Bisericii ne opresc a ne ruga cu ereticii, chiar și în case particulare, deci în orice împrejurare sau loc. Încălcarea poruncii Bisericii nu este în acest caz doar o încălcare a canoanelor (ca în cazul altor păcate); este pierdere a harului, ieșire din corabia mântuirii. Sfântul Ciprian spune că „nu poate să aibă pe Dumnezeu de Tată, acela care nu are Biserica de mamă” și „nu este mântuire în afară de Biserică” („Despre unitatea Bisericii”). Cine nu ține unitatea Bisericii iese din ea, după cum dacă rupi o creangă dintr-un copac, se usucă, zice același sfânt. Așa sunt toți ereticii: de la papistașii romano-catolici, la cei uniți, la mulțimea de secte apărute ca „ciupercile după ploaie” și până la sinteza tuturor ereziilor, *ecumenismul*, considerată religia masonilor sau a satanei.

Nu mai târziu de acum 50-60 de ani, regimul comunist, masonico-iudaic⁵ a dat milioane de martiri și la noi în țară. Au fost închiși peste 2600 preoți ortodocși (cifra continuă să crească după noile căutări), 300 de preoți și episcopi uniți și 130 romano-catolici (cf. I. M. Bota, *Martiri și mărturisitori din România*, ediția II, 1998).

Diferența de sacrificiu era că în timp ce preoții ortodocși sufereau

pentru Hristos și neamul românesc (și nefiind sprijiniți de străini), catolicii aveau conștiința că se jertfesc **pentru papă**, pentru străini și ca repulsie la statul comunist identificat, după mintea lor, cu Biserica Ortodoxă aservită. Revenirea la Ortodoxie din 1948 a fost pentru ei un act prin care „se urmăreau interesele superioare de stat” și că „nu era vorba despre unirea bisericilor, nici de realizarea unității spirituale a poporului român; trecerea la Ortodoxie însemna pur și simplu angajamentul formal de a fi în slujba celor fără Dumnezeu” (ibid, p. 12). Dacă unitatea spirituală a poporului român este un pericol pentru greco-catolici, vă dați seama la ce nivel de decădere națională, religioasă și etică au ajuns aceste unelte oarbe în mâinile străinilor! Dacă revenirea la Ortodoxie din 1948 era din „interese superioare de stat”, atunci cum am zice trecerii forțate la uniție a poporului român din Transilvania!? Dacă trecerea din 1948 a produs „eroi și martiri ai credinței catolice și ai Vaticanului”, ce au produs persecuțiile, lingușelile maghiarilor catolici de la 1700 sau tunurile diabolicului personaj Bucow la 1760? Ce au produs măsurile de viclenie ale papilor și împăraților austrieci, bătăile, confiscările de pământ, case și averi ale românilor în scopul trecerii la catolicism? De ce nu am cere retrocedarea pământurilor confiscate de la bieții români ortodocși în decursul veacurilor? De ce nu am cere despăgubiri pentru cele peste 150 mănăstiri și schituri ortodoxe distruse de Bucow și ceilalți? În sfârșit, de ce nu am cere canonizarea mărturisitorilor luptători contra catolicismului și maghiarismului?

Cei ce doresc azi restituirea imobilelor și terenurilor, să nu uite **cum** au intrat în posesia lor! Ei sau înaintașii lor.

Referitor la suferința din închisorile comuniste lucrurile se repetă. Ei – catolicii – fac pe victimele, iar pe ortodocși îi fac niște călăi. Exact ca în vremea lui Bucow! Doar că atunci ei controlau situația prin violență și silnicii. Acum (la 1948) încearcă să controleze prin viclenie și minciuni, dacă prin forță nu se mai poate. Nu se compară bătoșenia lor egoistă – că „numai noi catolicii am suferit” - cu profunzimea trăirii unui Valeriu Gafencu, a unui Mircea Vulcănescu, a unui preot Dumitru Stăniloae sau a unui călugăr ca Iustin Pârvu.

Diferențele de învățătură au crescut mereu. Cum poate fi unitate fără mărturisirea aceiași credințe adevărate? Cum poate fi unitate în minciună? Să acceptăm o unire cu aceiași eretici de ieri, pe care strămoșii noștri au refuzat-o? Și asta în numele „dragostei” creștine? Și să uităm trecutul dureros (deși acesta se poate repeta!)? Câtă perfidie și viclenie!

A apărut o carte profund ecumenică („*Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*” - Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2007, 812 p.) și s-au publicat pe internet viețile unor „*martiri comuni ecumeniști*”.

În această carte, episcopul unit Alexandru Mesian de Lugoj face afirmații la care suntem datori să luăm atitudine chiar cu prețul unei noi prigoane contra noastră:

- „*comemorarea ecumenică a martirilor sec. XX*” - ziua de 7 mai, spune unitul Alexandru
- martirologiul va cuprinde creștini romano-catolici, ortodocși, greco-catolici și reformați
- ei „devin martiri, indiferent dacă au fost catolici, ortodocși, reformați, anglicani sau de altă confesiune”
- sunt 340 de „martiri ecumenici”: 120 ortodocși, 50 romano-catolici, 150 greco-catolici și 20 evanghelici.

Asta înseamnă că în curând, deși suntem departe de a avea o *unitate de credință*, vom avea *sfinți comuni ecumeniști*, vom avea în calendarul nostru ortodox „sfinți” catolici, uniți, evanghelici și chiar ... evrei, nu? Deși, cum am arătat, „sfinții” uniți au murit pentru papa (ca eroi), nu pentru Hristos (nu ca sfinți). Ni se va cere să cinstim ca „sfinți” pe episcopii catolici care au luptat toată viața împotriva Ortodoxiei? Pe episcopii uniți Frențiu de la Oradea, Alexandru Rusu de la Maramureș, Vasile Aftenie de la București, fanatici înrăiți care au continuat politica de maghiarizare și catolicizare a românilor din acele ținuturi? Pe un Iuliu Hossu, episcop de Cluj-Gherla (1885-1970), care nici la sfârșitul vieții n-a vrut să intre într-o biserică ortodoxă – să nu se spurce! – și a fost împărtășit de un romano-catolic? Și pe un Vladimir Ghika, ce a trecut la catolicism, avea legături cu Nunțiatura Apostolică din București (un fel de ambasadă a Vaticanului la noi,

total independentă de statul român și cu acțiuni oculte contra unității poporului român și a credinței ortodoxe; a se vedea concordatul cu Vaticanul); a murit în numele „libertății Bisericii catolice locale”, precizează cartea de față („*Martiri...*”).

Nu contestăm suferințele celorlalte confesiuni. Dar a-i declara „sfînți” pe cei morți în erezile religiei lor este cea mai mare lipsă de respect la adresa mărturisitorilor pentru credință, a canoanelor și dogmelor ortodoxe. Nu există sfințenie în afară de Biserica Ortodoxă, singura păstrătoare a Adevărului revelat. Dacă se mântuiesc și cei de alte confesiuni, e problema și voia lui Dumnezeu. Problema noastră este să rămânem în corabia mântuirii, ca primă și necesară condiție. Dar să spui că morții de altă religie sunt sfinți și trebuie cinstiți ca atare de Biserica Ortodoxă, este o relativizare și superficializare a credinței, este o erezie IUDEO-MASONICĂ, de tip new-age-ist, și ca atare orice creștin dreptmăritor este dator să ia aminte, să se ferească și să mărturisească adevărul – chiar cu prețul vieții – că nu există *sfinți* de altă credință decât cea ORTODOXĂ.

Cine mărturisește altceva decât dogmele și canoanele Bisericii cea Una, considerând că ereticii pot ajunge sfinți în afara Acesteia, anatema să fie.

- Cel ce nu este ortodox, este eretic (can. 1, Sf. Vasile).

- La eretici, unde nu este biserică, e cu neputință a primi iertarea păcatelor; nicicum nu poate fi ungere (Sfântul Mir) la eretici; botezul este unul, și unul este Duhul Sfânt și una Biserica întemeiată de Hristos Domnul nostru ... întemeiată pe unitate; vrăjmașii Domnului, și cei ce se numesc *antihriști*, *nu sunt în stare a da harul Domnului*; suntem datori a lepăda și a înlătura și a disprețui și a socoti ca spurcate pe toate ce le săvârșesc potrivnicii Lui, adică vrăjmașii și antihriștii (can. 1 Cartagina, anul 256).

- Ceice se întorc din eresuri... să nu se primească înainte de a anatematiza tot eresul, și mai ales pe cel de care se țineau (can. 7 Laodiceea).

- Celor ce sunt ai Bisericii nu le este îngăduit să meargă la cimitirele ori la cele ce se zic *locuri mucenicești* ale oricăror eretici, pentru rugăciune ori pentru vindecare; și unii ca aceștia, de vor fi credincioși, să se excomunică până la un timp anumit (canonul 9, Laodiceea)

Mărturii despre catolicism

„Biserica Romano-Catolică și Biserica ortodoxă nu sunt două surori. Nu există decât un singur cap al Bisericii, Iisus Hristos. Nu poate exista decât un singur trup, adică o singură Biserică. Deci noțiunea de Biserici surori este improprie.

Lupta catolicismului n-a avut o bază spirituală creștină, așa cum a fost cea din Rusia sau cea de la noi. Ne acuză Todea că suntem Biserică trădătoare. Două mii de preoți ortodocși au stat în închisoare. Eu am fost în închisoare și n-am văzut nici un preot unit. Toți s-au făcut ortodocși sau au intrat în diferite întreprinderi în care făceau pe turnătorii.” ⁶ (Părintele Dumitru Stăniloae, +1993)

„Trădarea Sfintei Ortodoxii în Transilvania a însemnat întotdeauna trădarea românismului. Se uită prea ușor sau se ignoră voit, că sub catedrala catolică din Alba Iulia se află temeliile unei bazilici ortodoxe din secolele VI-X. Propaganda uniației în Transilvania a făcut-o Paul Barany și cardinalul Colonic, iar atunci când nu a mai mers propaganda, au vorbit tunurile.

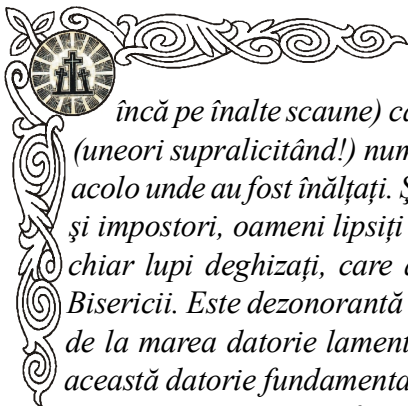
Greco-catolicii nici nu au suferit pentru Iisus Hristos, ci pentru papalitate. Ei au susținut și mai susțin încă un hibrid impropriu neamului nostru, care a provocat tot timpul conflicte fratricide și suferințe inutile. Greco-catolicii mai au doar două alternative: să dispară în romano-catolicism (papalitatea impunându-le să renunțe la pravila strămoșească, ei devenind acum «catolici de rit oriental»), sau să își afirme în continuare personalitatea hibridă, prin injurierea în continuare a Bisericii Ortodoxe strămoșești.

Papa se grăbește acum să ocupe în Răsărit locul lăsat liber de comuniști. Nu e întâmplător faptul că apar tot mai des la manifestațiile belgrădene pancarde de genul: „Roma – cetatea satanei”, „papa e antihrist”. Faptul că de curând s-a cântat în catedrala catolică din Alba Iulia imnul maghiar, e doar o arvunire despre ceea ce ni se va întâmpla”. (Cornel Toma, Gândirea, anul 1, nr. 1, 1991, p. 15)

„Problema greco-catolicismului în România nu este o problemă religioasă, ci una precumpănitor socială și, ca atare, și tema conflictului actual (manevrat abil de autorii vrajbei naționale!) nu este o temă cultică, doctrinară, ci una social-politică...; în momentul presiunilor comuniste din anul 1948, deja episcopii-eroi, ca și mare parte din intelectualitatea Transilvaniei, nu mai erau de mult greco-catolici, ci cu mentalitate de-a dreptul catolică. Ei s-au simțit lezați de obstinția criminală a puterii comuniste nu ca greco-catolici «de nevoie», ci ca niște conștiințe religioase romano-catolice, fapt pentru care au acceptat și martiriul uriaș pe care strămoșii lor, în 1698, și-l refuzaseră. ...

Niciodată comuniștii nu s-au gândit să aplice bisericii mele același tratament ca cel rezervat uniților. Cultului uniatic trebuia să-i fie retezat cordonul ombilical cu Roma și astfel să fie izolat de occidentul imperialist! Executarea episcopilor eroi greco-catolici se cerea de la sine, știindu-se precis că odată cu dispariția lor, elanul uniatic va pieri încetul cu încetul, restrângându-se la perimetrul unei catacombe nesemnificative. În cazul Bisericii Ortodoxe, lucrurile se complica vizibil. Odată ce istoria ei se confundă cu destinul etniei...decapitarea Sfântului Sinod ar fi fost o crimă inutilă. În rest, pentru a surpa Ortodoxia, principala piedică în instaurarea noilor valori revoluționare marxist-leniniste, ar fi trebuit suprimat întreg poporul! De aceea comuniștii, artizani dibaci ai ateismului misionar, au priceput grabnic că ortodoxia trebuia **infiltrată** abundant, pentru a-i răpi vloga misionară și a-i compromite statutul teandric... Deci, în nici un caz nu poate fi vorba de vreo clemență a comuniștilor față de Biserica Ortodoxă ci, în chip esențial, de utilizarea altei tehnici de represiune, menită să-i pângărească sufletul. ... pomenind eroismul episcopilor greco-catolici, apare justificată și întrebarea: oare poporul credincios greco-catolic știe că actualmente este numai catolic, versantul grec fiind absolut estompat și rezumat în sintagma «de rit oriental»? Dacă da, mă întreb ce-i oprește ca, împreună cu cardinalul Todea, să treacă pe față la romano-catolicism și astfel să se delimiteze de hibridul greco-catolic? ”. (Sorin Dumitrescu, *Gândirea*, nr. 1, 1991, p. 6,7)

„Este regretabil că au fost clerici (dintre care unii tronează încă pe înalte scaune) care erau dispuși la orice compromis (uneori supralicitând!) numai să promoveze sau să se mențină acolo unde au fost înălțați. Știm că în Biserică sunt și nechemați și impostori, oameni lipsiți de vocație și spirit de sacrificiu, și chiar lupi deghizați, care au fost infiltrați special în staulul Bisericii. Este dezonorantă încercarea de a justifica abdicarea de la marea datorie lamentându-ne că «nu era voie». Pentru această datorie fundamentală nu trebuia să se ceară voie de la nimeni. Sau cum poate fi considerată altfel decât ca o impietate aproape impardonabilă faptul că ierarhii BOR au stat departe de cimitirele închisorilor, acolo unde zac martirii lui Hristos răpuși în timpul domniei sângeroase a lui Antihrist? ... Dar când se fac afirmații neadevărate și nedrepte, nu putem sta cu brațele încrucișate mai ales când se aduc acuzații grave la adresa unor oameni care nu se mai pot apăra. ... De ce când e vorba de greșelile unor clerici ortodocși se condamnă Biserica în totalitate? Apostatați și eretici au existat în toate veacurile, dar nu ei au constituit Biserica eternă. ...

Pentru mine, ca preot activ în Biserica luptătoare din timpul prigoanei ateiste din România, Biserica Ortodoxă era reprezentată de ierarhul meu direct, PS Iustinian Chira – Maramureșanul, care ne îndemna, cu înțelepciune și curaj, să ne facem datoria apostolică fără nici o șovăire, în acel moment istoric dificil pentru Biserică și întreg neamul...

Toată lumea avea un reazem undeva: catolicii, la Roma, protestanții și neoprotestanții, la Casa Albă. Numai ortodocsii nu aveau pe nimeni, decât pe Atotbunul Dumnezeu și pe românii care nu părăsiseră Biserica strămoșească.

Tineretul trebuie să știe că demnitatea apostolică în închisori nu a fost apanajul exclusiv al preoților catolici... sau al pastorilor protestanți (cum lasă să se înțeleagă pastorul Wurmbbrand). Cât despre rabinii mozaici, nu am cunoscut nici unul și nici nu am auzit ca vreunul să fi fost pedepsit în temnițele comuniste, deși am trecut prin patru închisori și un lagăr de muncă forțată. ...

Nu văzând atitudini și fapte infamante la preoții ortodocși din închisori s-a convertit la creștinism scriitorul evreu Nicolae Steinhart și a primit **botezul ortodox**. Dacă mi se îngăduie să fac și eu o mărturisire, voi preciza că am studiat Teologia și am devenit preot numai după ce am frecventat (la Jilava, Căvnic, Gherla și Aiud) școala marilor teologi și misionari ai credinței ortodoxe, cu care am avut șansa providențială de a sta în celulă.

... Este bine știut că trădarea lui Iuda nu a umbrit cu nimic lupta și martiriul celorlalți Apostoli.

... În încheiere, ne întrebăm: cine are interesul să arunce cu noroi peste chipul martirizat al sutelor de preoți ortodocși români care au trecut prin infernul închisorilor comuniste? Tuturor celor vinovați de această impietate, le transmitem rugămintea: dacă nu sunteți capabili să depuneți o floare, cel puțin nu călcați pe morminte! Și gestul este cu atât mai de neiertat, cu cât mulți dintre acești martiri ai credinței strămoșești zac în morminte neștiute”. (Preot Liviu Brânzaș, *Martor într-un proces moral*, p. 41 ș.u., 101 ș.u.).⁷

(NOTE)

¹ I. Todoran, I. Zăgorean, *Dogmatica ortodoxă*, Cluj, 1997, p. 289.

² Spiridon Căndea, *Limba veche liturgică și inovațiile introduse în ea de fosta Biserică Unită, Sibiu, 1954*, p. 9.

³ idem, p. 31 ș.u.

⁴ Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal*, vol. II, Cluj, 2002, p. 204.

⁵ Toți întemeietorii și teoreticienii comunismului au fost evrei; la noi, singurul intelectual comunist – Lucrețiu Pătrășcanu – a fost arestat, condamnat și împușcat fiindcă a zis într-o adunare de la Cluj în public: „mai întâi sunt român, apoi comunist”.

⁶ A se vedea cazul preotului unit Silvestru Augustin Prunduș, fost deținut politic, adăpostit apoi de aripa ocrotitoare a inimosului episcop ortodox Teofil Herineanu al Clujului (+1992), în diferite funcții bisericești, precum bibliotecar etc. După 1990 duce o campanie fanatică împotriva Bisericii care l-a ocrotit și a arhiepiscopului Teofil; la fel, preotul unit Gh. Breharu din Gherla.ro:

⁷ Preot Liviu Brânzaș (1930-1998), deținut politic între anii 1951-1964, condamnat pentru activitate „mistică, subversivă și legionară”. Hirotonit preot în 1969. Duce o intensă catehizare cu tinerii și activitate misionar-pastorală.

TINERII

FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU BISERICA

Bogdan Mateciuc

DE CE nu vin tinerii la Biserică?

Întâi de toate, pentru că nu-i cheamă nimeni. Această afirmație nu trebuie să surprindă. Este ușor să critici pe cineva că nu vine la Biserică, dar cine mai cheamă astăzi lumea la Biserică? Cel mai adesea, cei care cred că cheamă, de fapt gonesc; cei din Biserică sunt primii care gonesc lumea afară din Biserică.

În al doilea rând, tinerii nu vin la Biserică pentru că nu văd rostul acestui lucru. Ei spun că se poate trăi și fără Biserică. Nu trebuie criticați pentru această viziune. Nici părinții lor nu merg la Biserică și, evident, nu i-au învățat de mici cele de trebuință despre Dumnezeu. Dacă copilul a fost crescut fără de Dumnezeu, dacă a învățat că se poate trăi și fără Dumnezeu, evident că la maturitate se va întreba ce rost are mersul la Biserică. Pe de altă parte, dacă se întâmplă să aibă întrebări existențiale, rareori se găsește cineva care să le arate, în cuvinte simple, pe înțelesul lor, că viața poate fi trăită și altfel – o viață mai bună, mai împlinită decât cea a modei, a MTV-ului și a altor lucruri trecătoare din lumea aceasta.

Cele sfinte li se par tinerilor complicate și inutile. Teologia Bisericii Ortodoxe este una adâncă, însă trebuie să avem și capacitatea să o prezentăm pe înțelesul tuturor – al celor nedeprinși cu vorbirea înaltă sau cu cuvinte teologice. Sf. Ap. Pavel spune că credința vine în urma auzirii. Dar cum să crezi, dacă nu înțelegi ce auzi? Evanghelia și viața în Hristos trebuie prezentate tinerilor pornind de la lucruri simple,

fundamentale și, pe măsură ce le înțeleg și și le însușesc pe acestea, trebuie trecut la lucruri mai profunde. Vorba aceluiași Apostol, de la hrană moale la hrană tare.

În Biserică, când întrebăm de ce un lucru este în cutare fel, cel mai frecvent răspuns primit este “Așa se face”. Ei bine, tinerii nu acceptă explicații de genul “așa se face”. Acesta nu este un argument. Ei vor să știe de ce Sfânta Liturghie este așa și nu altfel, de ce ne închinăm la icoane, de ce cântările noastre sunt așa și nu altfel. Vor să știe rostul tuturor lucrurilor din biserică. Au apărut în ultimii ani o serie de autori tineri care încearcă să prezinte credința pe înțelesul tinerilor. Cărțile lor se găsesc de vânzare exclusiv în biserici și mănăstiri, de aceea nu atrag prea mulți tineri, care cred că au din nou de-a face cu o scriere înaltă și, spun ei, ruptă de realitate.

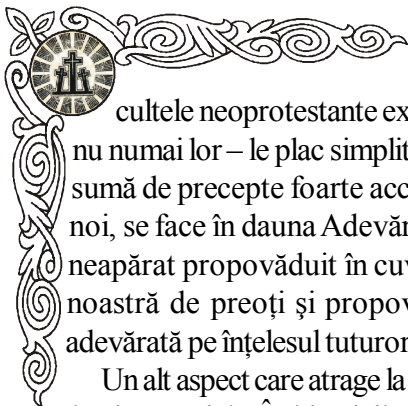
De ce merg unii tineri la cultele neoprotestante?

Mersul la cultele neoprotestante este o chestiune de comparație și de alegere.

Unii tineri sunt interesați de Dumnezeu și de credință. Dacă s-au născut într-o familie ortodoxă și cred că sunt ortodocși, vor încerca să meargă la biserica ortodoxă din cartier. Din nefericire, prima lor interacțiune cu Biserica are loc de multe ori prin intermediul “agenților de circulație” din biserici: ia-o pe acolo, nu o lua pe acolo, închină-te așa, nu te închina așa. Domnia lui “așa se face”, fără nici o explicație, fără nici o noimă pentru noul venit. O dată, de două ori, de trei ori... și acestuia începe să i se facă lehamite și să se întrebe dacă în asta stă credința ortodoxă.

Atunci intervine alternativa religioasă: credința practică, simplificată, a cultelor neoprotestante, expusă frumos de persoane amabile și manierate. Totul este prezentat simplu și clar. Aici nu mai există reguli fără explicație și tabu-uri mai presus de Dumnezeu.

Mesajul acestor culte vine într-o formă simplă, pe înțelesul tuturor. “Iisus te iubește, si-a dat viața pentru tine ca tu să poți trăi o viață nouă chiar de acum”. Deși această afirmație este un șablon neoprotestant, și noi, ortodocșii, suntem de acord cu ea. Problema este că noi nu o afirmăm, nu le-o spunem acelor care vor să se apropie de credință. Și asta este rău, pentru că îi pierdem pe cei ce vin cu sinceritate la biserică.

În comparație cu domnia lui “așa se face” din bisericile ortodoxe, la cultele neoprotestante există foarte puține reguli. Tinerilor – și nu numai lor – le plac simplitatea. Teologia neoprotestantă este o sumă de precepte foarte accesibile. O simplificare care, spunem noi, se face în dauna Adevărului. Dar Adevărul nu trebuie să fie neapărat propovăduit în cuvinte înalte. Este nevoie în Biserica noastră de preoți și propovăduitori care să prezinte credința adevărată pe înțelesul tuturor, în cuvinte potrivite pentru fiecare.

Un alt aspect care atrage la cultele neoprotestante este substitutul de viață socială. În bisericile noastre, tânărul, după ce este luat în primire de “agenții de circulație”, se simte singur, izolat și străin. În bisericile noastre poți să mergi cinci ani la rând și să nu ajungi să te cunoști cu cel de lângă tine. Deși învățătura noastră spune că toți suntem membri în Trupul mistic al lui Hristos, care este Biserica, ei bine, acești membri sunt des-rudiți unul de altul. Deși mergem și ne vedem ani de zile la biserică, suntem și rămânem niște străini. De comuniune întru Hristos nici nu poate fi vorba.

Venim singuri la biserică, suntem singuri în biserică și plecăm singuri de la biserică. Cel puțin în marile orașe, comunitatea credincioșilor și comuniunea dintre ei întru credință a dispărut aproape cu desăvârșire. Dacă adăugăm și sensibilitățile unora sau altora din biserică, tabloul se prezintă cât se poate de jalnic pentru tânărul venit la biserică.

Prin comparație, la cultele neoprotestante se pun un mare accent pe legătura din oameni. Desigur, aici există o anumită doză de fățarnicie, dar nu toți cei rătăciți de la dreapta credință sunt fățarnici. Iar tânărul nostru vede că acolo sunt oameni draguți și politicoși și face imediat comparația cu cei de la biserica ortodoxă din cartier. Alegerea pe care o face este evidentă.

În urma tânărului care alege să meargă la un astfel de cult rămân rudele și vecinii care îl acuză că si-a schimbat credința și că s-a dus la secte. Care credință și-a lăsat, dragi părinți? Ce credință l-ați învățat voi? Ce credință aveți voi? Credința drobului de Paști și a cârnaților de Crăciun?

Foarte important în atragerea tinerilor la cultele neoprotestante este misionarismul/prozelitismul practicat de aceste culte.

Desigur, termenul de “prozelitism” are conotații negative – nu este bine să “furi” credincioșii altor credințe – dar nu trebuie să uităm că primii creștini, începând cu Sfinții Apostoli, tocmai asta au făcut: prozelitism. Fie că-i spunem misionarism, fie că-i spunem prozelitism, el se bazează pe credința că tu deții Adevărul și că trebuie să-l prezinți și altora.

Această credință o au și membrii cultelor neoprotestante și chiar mai mult decât credincioșii ortodocși. Această încredințare îi face să vorbească tuturor despre credința lor, despre dragostea lui Dumnezeu, despre Iisus și despre cum le-a schimbat El viața. Prezentarea lor este atrăgătoare prin simplitatea și logica ei: Dumnezeu te iubește, L-a dat pe Fiul Său la moarte pentru păcatele tale iar tu, dacă spui acum o mică rugăciune prin care îl chemi pe Iisus în inima ta, vei începe chiar din clipa aceasta o viață nouă cu El. Din acest moment vei deveni creștin (până acum nu ai fost creștin) și un copil al lui Dumnezeu.

Este interesant de observat că Ortodoxia nu contestă nici una dintre aceste afirmații. Nimeni nu contestă dragostea lui Dumnezeu pentru întreaga omenire, nimeni nu contestă jertfa lui Hristos de pe Golgota și nimeni nu contestă faptul că, urmând lui Hristos (predându-ți inima Lui), începi o viață nouă, o viață de credință. Dar, cu toate acestea, noi, în Ortodoxie, rareori le vorbim oamenilor despre aceste adevăruri. O fac însă cultele neoprotestante care, după ce îi atrag pe oameni cu câteva afirmații simple și nu neapărat false, îi conduc către erori teologice fundamentale (Sola Scriptura, mântuirea exclusiv prin credință, mântuirea instantanee, respingerea Sfintei Tradiții a Bisericii etc.). În comparație cu simplitatea misionarismului neoprotestant, de cele mai multe ori, noi, în Biserica noastră, îi întâmpinăm pe nou-veniți cu un set de reguli rigide și cu chipuri încruntate, care veghează ca totul să fie făcut “așa cum se face”. Nu de puține ori tânărul intrat în biserică rămâne cu impresia că în Ortodoxie regulile sunt mai presus decât oamenii și chiar mai presus decât însuși Dumnezeu; regulile par ele însele un dumnezeu.

Misionarismul neoprotestant se bazează exclusiv pe Biblie. Toată credința creștină pornește de la Mântuitorul Iisus Hristos și de

la propovăduirea Apostolilor, iar despre acestea citim în Sfânta Scriptură. Pentru ca omul să înțeleagă de unde porcede credința, neoprotestanții își întemeiază toate afirmațiile pe Biblie, fiind adevărați prestidigitatori în mânuirea versetelor necesare. Având acum în față textul negru pe alb, tânărul începe să creadă că “creștinul” din fața lui chiar îi spune adevărul. El știe prea bine că, atunci când a fost la biserica ortodoxă, nu numai că s-a lovit de niște cutume rigide, dar nu a fost nimeni care să-i spună de unde provin acestea. Acum, misionarul îi vorbește simplu și frumos și, mai mult, îi arată negru pe alb cum stau lucrurile.

Tânărul simte că a găsit răspunsurile la căutările sau frământările lui: câteva idei clare și o dovadă scrisă. Începe să frecventeze biserica sau adunarea sau casa de rugăciune – denumirile variază de la un cult la altul. El vede că, spre deosebire de cei din biserica ortodoxă din cartier, cei de aici nu se calcă în picioare, nu dau buzna, nu se înghesuie, nu își răspund cu țâfnă, nu sunt supărăcioși. Cei de aici arată îngrijit, îi zâmbesc și par mereu amabili.

Slujba religioasă de aici este mai scurtă, mai simplă și mai ușor de înțeles. Nimeni nu trebuie să stea în picioare. Cântările sunt clare, frumoase, iar unele au și ritm. Corul cântă atât de frumos, iar tinerii cu instrumentele trebuie să cânte asemenea îngerilor din Cerul unde va ajungec: și el, cu siguranță. Ce diferență față de biserica ortodoxă, unde figuri încruntate îl admonestau la tot pasul, ba că nu stă unde trebuie, ba că a trecut prin fața altarului, ba că nu a ocolit Sfânta Evanghelie, ba că a sărutat icoane după ce s-a împărtășit, ba că...

Întoarcerea la Ortodoxie

Există însă tineri și mai puțin tineri care se întorc la Ortodoxie. De fapt, având în vedere că înainte de a pleca la neoprotestanți aveau o credință amorfă – o combinație de superstiții și opinii personale – mai corect este să spunem că ei vin la Ortodoxie, acum pentru întâia oară.

Ce se întâmplă? După o perioadă petrecută în aceste culte, după o perioadă de “creștere” și învățare (citește Biblia și învață o mulțime de versete pe dinafară), persoana

discernământ. Venind din afara
mediului respectiv și nefiind deprins
de copil să accepte tot ce spune cultul ca pe un adevăr de la
Dumnezeu, în unele cazuri el își păstrează un anumit grad de
luciditate. Această luciditate sau discernământ începe să lucreze în
momentul în care sunt sesizate fie contradicțiile teologice ale cultului,
fie diferența dintre cele spuse și cele trăite (fariseism). Eventual,
tânărul începe să pună întrebări care devin agasante pentru liderii
cultului. Dacă se întâmplă ca insatisfacția lui să crească suficient de
mult, el își pierde încrederea în infailibilitatea cultului. Din acel
moment începe să nu mai vadă lumea și lucrurile în alb și negru –
noi suntem cei buni, ei sunt cei răi. Mai mult, începe să caute, își continuă
acea căutare abandonată în momentul în care a fost atras în acel cult.

După o eventuală cercetare și a altor culte neoprotestante, în care
vede aceleași tare, tânărul începe să-și pună problema unor criterii de
“selecție”. Cum poți ști care e credința adevărată? Ce criteriu să
folosești? Abilitatea în mânăuirea Bibliei? Nu, pentru că toți o cunosc pe
dinafară, dar scot învățături diferite din ea. Amabilitatea oamenilor?
Nu, pentru că iată, amabilitatea lor merge mână în mână cu cele mai
nefirești învățături. Trăirea curată? Nu e suficient – mormonii, de pildă,
sunt niște oameni foarte drăguți.

Cum poate ști cineva care e credința adevărată? Înșirându-i (în
sens figurat) pe toți predicatorii în fața ta și întrebându-i: Tu de unde
vii? De unde vine învățătura ta?

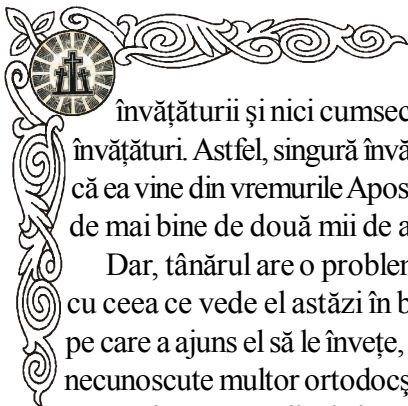
“Un tânăr pe nume Joseph Smith a avut o revelație în anul 1840...”

“O femeie cu o credință puternică în Dumnezeu – Ellen White – a
avut în 1844 o viziune...”

“În anul 1896, pe când se rugau fierbinte, un grup de credincioși au
început să vorbească în alte limbi...”

“La 1640, un grup de credincioși au decis că credința trebuie să se
bazeze numai pe Scriptură...”

Toți vorbesc la fel, toți au viziuni și certificări de la Dumnezeu, fiecare
pe calea lui. Tânărul vede că toate aceste culte sunt lucrări ale omului,
inițiative ale unui predicator cu reforma în sânge.

Singurul criteriu de discernere nu este credibilitatea aparentă a învățăturii și nici cumsecădenia membrilor, ci originea acelei învățături. Astfel, singură învățătura ortodoxă este adevărată pentru că ea vine din vremurile Apostolice și este ceea ce a învățat Biserica de mai bine de două mii de ani.

Dar, tânărul are o problemă. Cum poate concilia acest adevăr cu ceea ce vede el astăzi în bisericile ortodoxe? Iată că lucrurile pe care a ajuns el să le învețe, de-a lungul căutărilor sale, sunt total necunoscute multor ortodocși din ziua de azi, care nu au habar nici măcar de învățăturile de bază ale Ortodoxiei. După zeci de ani de mers la biserică, ei încă sparg căni pe la înmormântări, aruncă cu bani la intersecții și varsă vin pe jos pentru morți. Tânărul nu înțelege - în tot acest timp, oamenii aceștia nu au învățat nimic din Ortodoxie?

Adevărul este că există o anumită cerbicie a unora din Biserică, cerbicie care merge până acolo încât ei îl învață pe preot ce și cum să facă la diferite slujbe. Desigur, acești oameni, foarte convinși că “așa trebuie făcut”, nu mai pot și nici nu vor să învețe și să-si schimbe căile. Astăzi, pentru mulți din Biserică, cana spartă la mort este fundamental mai importantă decât orice pericopă evanghelică comentată de preot duminica.

În aceste condiții, ce face tânărul nostru? Începe să caute, în Biserică, pe alții ca el, alți tineri, cu care poate împărtăși aceeași credință ortodoxă. Sună neverosimil, dar există “credințe ortodoxe”. Mulți au propria credință “ortodoxă” – toți laolaltă reprezintă 89% din populația țării. Nu trebuie judecați – nici ei, la rândul lor, nu au avut de la cine să învețe credința ortodoxă. Nu trebuie să uităm că majoritatea celor de azi din biserici s-au format în perioada comunistă, când propovăduirea Evangheliei le era interzisă preoților. Acum, la bătrânețe, este prea greu să-si schimbe căile. Trebuie să mai treacă câteva zeci de ani până vom avea și creștini ortodocși în bisericile noastre.

Nu este ușor. Tânărul are de luptat pe de-o parte cu un nefiresc sentiment de singurătate într-o biserică altminteri plină, pe de altă parte cu “credința” celor mai în vârstă din biserică, care în continuu țin să-i amintească cum se fac lucrurile acolo. El își vede însă de drumul lui; îi caută și are

părtășie cu alții care cred ca el și merg
pe calea acelei Ortodoxii predată de
Sfinții Părinți și trăită de-a lungul vremii de Biserică.

De ce să vină tinerii la Biserică?

Dincolo de această întrebare cred că stă una mai fundamentală, care are însă același răspuns: De ce mergem noi la Biserică?

Dacă am face un sondaj printre cei aflați duminică la Sfânta Liturghie, cu întrebarea “De ce veniți la Biserică?”, ce răspunsuri am primi? Am obține multe răspunsuri de genul “Așa se face”, “Așa trebuie” și “Așa e frumos”. Sunt acestea motive pentru a merge la Biserică? Evident, nu. Și să te plimbi în parc, într-o zi de toamnă, este frumos.

De ce mergem și de ce trebuie să mergem la Biserică? Cu riscul de a deveni prea teologic sau idealist și deci în conflict cu realitatea, voi prezenta răspunsul meu la această întrebare fundamentală. Pe scurt, mergem la Biserică pentru că, oameni fiind, ne întâlnim acolo cu Creatorul nostru, cu cel de la care avem viața și prin care putem avea o viață mai bună. Prin relația cu El, care pornește din Biserică, ne pregătim în această viață pentru viața de dincolo.

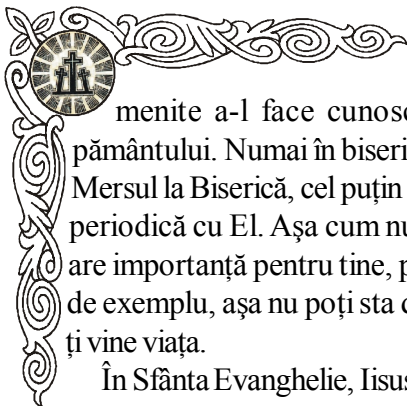
Acesta este răspunsul. Desigur, acceptarea lui este în sine un act de credință.

Mergem la Biserică pentru a ne întâlni cu Cel ce este pentru noi reperul fundamental în viață: Iisus Hristos. Tot omul are nevoie de repere sau principii solide în viață, de valori care să nu se schimbe de la o zi la alta. Toate valorile oamenilor sunt relative și pot fi puse în discuție. Valorile reprezentate de Hristos vin din afara sistemului omenesc, sunt dumnezeiești și sunt deci mai presus de mărunțul cotidian al omului. Cine se întemeiază pe ele va avea stabilitate și siguranță în viață și ajutor de la Dumnezeu.

Mulți tineri spun: De ce să vin la biserică, când pot sta și acasă să mă rog și să meditez la Dumnezeu? Sigur, te poți ruga și acasă, dar dacă nu vii la biserică, știi cărui dumnezeu te rogi? Îl cunoști pe dumnezeul căruia te rogi? Este Dumnezeu cel adevărat, despre care afli la biserică, sau este o închipuire a minții tale, un dumnezeu amabil care îți cântă în strună în toate

faptele tale?

Tot ce se face la biserică, toate slujbele, rugăciunile și cântările sunt menite a-l face cunoscut pe Dumnezeu cerurilor și al pământului. Numai în biserică îl putem cunoaște pe Dumnezeu. Mersul la Biserică, cel puțin la Sfânta Liturghie, este o reîntâlnire periodică cu El. Așa cum nu poți să stai departe de cineva care are importanță pentru tine, pentru viața ta, de o persoană iubită, de exemplu, așa nu poți sta departe nici de Cel din care simți că-ți vine viața.

În Sfânta Evanghelie, Iisus Hristos se prezintă pe sine ca fiind o stâncă. O stâncă pe care ne putem clădi viața, o stâncă pe care construim ceva care rezistă în fața vitregiilor vieții. Dacă ne construim viața și ne hrănim sufletul cu altceva, de pildă cu sistemul trecător de valori ale oamenilor, vom sfârși prin a ne simți goi pe dinăuntru, căci lucrurile despre care am crezut că pot da substanță vieții și-au pierdut gustul și azi nu mai sunt. Locul lor a fost luat de altă croială a pantalonilor sau a fustei, de un nou telefon mobil cu cameră foto de rezoluție mai mare și de un nou album de muzică. Sufletul omului nu se poate hrăni cu ceva care astăzi e sus iar mâine e la coșul de gunoi. El are nevoie de ceva mai profund, mai adânc și mai adevărat, iar așa ceva nu se găsește printre oameni, ci în afara sistemului lor, la Dumnezeu.

Cine își construiește viața pe Hristos și cultivă legătura cu El are un sens în viață. Știe de unde vine, știe ce are de făcut și știe unde merge. Contrar părerii celorlalți, el nu consideră că se privează pe sine de bucuriile vieții. Pur și simplu ceea ce îi încântă pe ceilalți nu are valoare pentru el. El își găsește plăcerea în alte lucruri, care sunt la fel de gustoase astăzi ca și acum o mie sau două mii de ani.

De ce să vină tinerii și tot omul la Biserică? Psalmistul spune: "*Gustați și vedeți că bun este Dumnezeu*". Greu poți descrie în cuvinte ce gust are un fruct nou. De aceea, alături de psalmistul David, Biserica spune de două mii de ani "*Veniți, gustați și vedeți ce bun este Dumnezeu*". (http://ro.altermedia.info/opinii/tinerii-fata-in-fata-cu-biserica_7789.html#more-7789)

Familia creștină în contextul actual

Doina BALAN

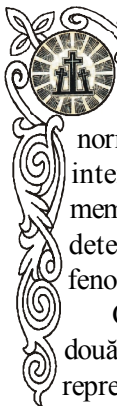
Dr. în Științe Socio-Umane

O temă care se centrează pe familia creștină și situațiile de criză prin care trece aceasta nu poate fi detașată de contextul socio-cultural, politic, economic al timpului. De aceea am și numit prezentarea astfel și gândind, totodată, și factorii care acționează direct sau indirect asupra familiei, implicit a familiei creștine – aici a familiei creștine românești.

Trecând peste definițiile date familiei, de la grup social sau instituție socială, formă de comunitate umană sau comunitate de viață, la realitate juridică sau entitate de interacțiuni și interconștientări personale sau formă de comunitate umană întemeiată prin căsătorie, se observă că familia a rămas încă o permanență în devenirea umanității. Familia creștină își are însă specificul ei, un specific sănătos, așa cum ne place să credem. Iar sănătatea, inclusiv cea spirituală, rămâne un deziderat românesc – ex., urarea de sănătate pe care ne-o adresăm cel mai adesea. La Congresul Internațional “*Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin*” din septembrie 2001, Prea Fericitul Daniel, Patriarhul României, atunci Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, a avut o comunicare cu un titlu foarte sugestiv în acest sens, „*Familia creștină - speranța României*”.¹ Nu vom face referiri la această lucrare, deși unele aspecte sunt inevitabil tangențiale. Este vorba despre situațiile de criză în care ajung unele familii creștine.

Ne-am obișnuit cu ideea că familia constituie una dintre instituțiile cele mai vechi apărute în cursul existenței umane, indiferent de concepția pe care o adoptăm – strict științifică sau spiritual biblică. Este o formă de comunitate umană ale cărei relații dintre membrii ei asigură perpetuarea speciei - *Extra familiam nulla humanitas* și bunăstarea ei, „fiind instituția socială primară și fundamentală, anterioară și superioară Statului, contribuind în mod eficace la bunăstarea societății însăși”, după cum scria Aristotel acum două mii de ani și ceva.² Obiectiv vorbind, actualitatea scrierilor biblice, ca și a lui Aristotel sunt de necontestat. Iar dacă urmărim familia creștină, o

universal, tradițional, natural de familie. Și sunt numeroase exemple de astfel de familii. Este ceea ce specialiștii numesc o familie normală, adică un grup primar tipic caracterizat prin puternice relații interpersonale prin asocierea și colaborarea intimă a tuturor membrilor ei, grup în care se creează o rețea de relații interindividuale determinate atât de personalitățile membrilor, cât și de unele fenomene exterioare grupului.

Cercetările arată că în cadrul familiei normale sunt foarte importante două aspecte, coeziunea și adaptabilitatea grupului. Urmează apoi și reprezentarea numerică, ceea ce conduce la o taxonomie a familiei, nucleară și lărgită (extinsă). Familia nucleară are structura bine-cunoscută, soții și copiii lor. Familia lărgită mai cuprinde fie părinții unuia dintre soți, fie frații unuia dintre soți, fie și părinții și frații unuia dintre soți. Dacă urmărim familiile declarate creștine, vom întâlni cu certitudine astfel de exemple.

Istoria, dar mai cu seamă contextul actual, ne oferă și alte situații. Astfel, familia noastră normală, tradițională, creștină ajunge în stare de criză. Cauzele sunt multiple și par că se tot înmulțesc în ultima vreme. De aceea, se impun măsuri de prevenire, mai degrabă decât de ameliorare.

Vom face referire la câteva chestiuni și vom puncta atât unele cauze, cât și eventualele măsuri de prevenire, dar și de ameliorare. Familia creștină se aliniază astăzi alături de celelalte tipuri de familie, considerate fie „la modă”, fie anormale, fie consensuale. O impune contextul actual, atât de controversat, supus prea multor transformări, mondializării, globalizării, proceselor prea grăbite parcă din ultima perioadă și reorganizărilor administrativ-teritoriale – de după anii 50’.

De precizat, studiile întreprinse atât la nivel național, cât și internațional, statisticile realizate, concluziile elaborate nu fac referire strictă numai la familia creștină. Analizele cuprind și familia creștină, dar nu au fost destinate numai și numai acesteia. De aceea și delimitările nu pot fi exacte. Ceea ce se constată însă este situația paradoxală în care se situează familia creștină.

Facem aici referire la faptul că se constată de câțiva ani buni o orientare a tinerilor spre biserică – fapt îmbucurător. În același timp, tot în rândurile tinerilor se remarcă tendința de abandon, ca și de avort, la vârste foarte fragede – și tot în cadrul familiilor ce se

autodenumesc creștine (familii de adolescenți care au trecut prin Taina Sfântă a cununiei!). Apoi, acceptarea cu foarte mare ușurință a trecerii tinerilor proveniți din familii creștine, tradiționale, în familii anormale: cupluri consensuale – căsătoria „de probă” sau concubinii, fără acte, cupluri fără urmași, cupluri divorțate (care continuă sau nu să conviețuiască), celibatari cu descendenți, mame-fete (mame celibatate, cu „copii din flori”), acestea fiind privite drept modele alternative de familie – pseudo-familie! -, sub umbrela conceptuală de „restructurare a familiei” contemporane. Este o realitate cu care se confruntă societatea noastră. Problema majoră ține însă de cauzele care au condus la această situație numită pe drept una de criză.

Referindu-ne la societatea românească, putem identifica rapid câteva cauze: sărăcia, lipsa unei siguranțe cu care unii dintre noi eram obișnuiți până de curând, ideile greșite că tot ceea ce vine dinafara României este bun și minunat, invocarea faptului că astăzi s-a răsturnat sistemul de valori și am putea continua. Ceea ce însă apare invocat mai rar sau chiar deloc este lipsa unei convingeri profunde, a credinței de fapt în valorile fundamentale și, implicit, în cele creștine. Abaterea de la orice normă înseamnă lipsă de convingere și de respect și, evident, de responsabilitate. Iar abandonul sau avortul sunt abateri, fugă de responsabilitate. O măsură ce poate fi adusă aici este responsabilizarea înaintea oricărui act gândit. Iar această responsabilizare se face atât individual, cât și la nivel de comunitate și chiar societate. Societatea românească a avut parte de niște încastrări în reguli, unele poate aberante, dar care pot fi depășite. Dacă s-a păstrat filonul creștin, înseamnă că rădăcinile au fost bine împământenite și nu s-au pierdut. Tocmai la aceste rădăcini trebuie umblat. Asta o poate face Statul în ansamblu și Biserica, ambele prin educație. Calea învățaturii rămâne sfântă, indiferent că este laică sau religioasă, prin crearea unui climat moral și cultural adecvat. Este o misiune comună pentru școală și Biserică să ajute la reclădirea și reînvierea valorilor familiei, a celei creștine ca model, dat fiind și faptul că suntem o țară creștină. Este nevoie însă și de voință din partea familiei sau a membrilor ei, chiar și când aceasta este una anormală. Dacă a adoptat un model anormal, înseamnă că poate fi convinsă să-l adopte și pe cel normal, tradițional.

Indiferent de poziția care ar fi adoptată vizavi de originea omului, instinctul maternal se manifestă ca și cel de conservare.

Asemenea și „originea căsătoriei și deci a familiei stă în însăși natura socială a omului și a vieții lui, precum și în voința lui Dumnezeu exprimată pozitiv la crearea omului: <Si a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și după asemănarea noastră», ... Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său, ..., a făcut bărbat și femeie. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți și domniți ... peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul»> (Facerea 1, 26-28).³

Societatea actuală se arată tot mai interesată de viitor, viitor care presupune perpetuarea speciei umane și bunăstarea acesteia. Tratatelor de drept, legislațiile naționale și internaționale, documentele comune mai multor state – ex., *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, *Declarația drepturilor omului și cetățeanului*⁴, *Convenția cu privire la drepturile copilului* etc. fac referiri clare la problemele și realitățile negative grave cu care se confruntă astăzi familia în general și, evident, familia creștină și căsătoria, cu precădere avortul, abandonul copiilor, divorțul s. a. S-a ajuns astfel ca avortul să fie considerat atât de instituțiile laice, cât și de Biserică drept o crimă cu premeditare. Dreptul la viață este stipulat în documentele internaționale, ca și cel la o familie pentru orice copil. Copilul are nevoie de ajutorul părinților săi care nu pot fi substituiți și nici întrecuți de nimeni. Procrearea și continuarea vieții participă și la construirea identității sociale, nu numai la continuarea existenței unei familii și la ducerea mai departe a unui nume pur și simplu.

În ceea ce privește practicarea **avortului**, fie în cadrul căsătoriei, fie în cel al relațiilor extraconjugale și întâmplătoare se constată că înregistrează rate îngrijorătoare în special în anumite perioade de schimbare socio-politică și economică – România a înregistrat rate alarmante imediat după 1989, ulterior înregistrându-se rate mai scăzute. Este un semn și, totodată, un semnal, atât pentru autoritățile statului și pentru forurile de decizie, cât și pentru Biserică, de lipsă de informare, conștientizare, chiar educare a populației cu privire la consecințele negative pe termen lung ale unui asemenea act – și în plan personal, dar și social. Acceptarea din ultima vreme și toleranța de care se dă dovadă în ceea ce privește întreruperea voită a unei sarcini denotă slăbiciunea celor în măsură să interzică acest fapt. Și iar ne aflăm într-o situație paradoxală. Jurământul lui Hipocrate, celebrul jurământ medical, rostit de toți medicii – și

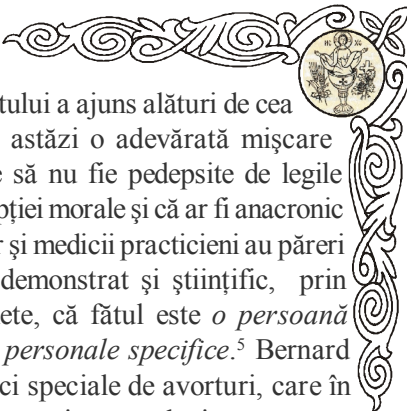
de cei ce practică avortul, spune:

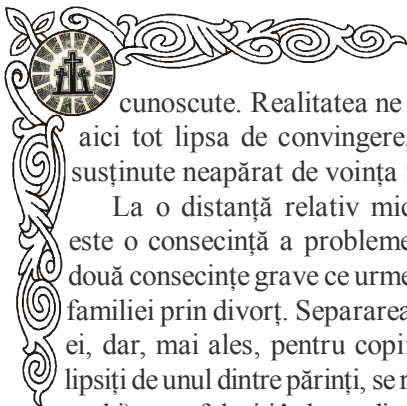
«...nu voi da femeii substanțe

avortive...». Și, totuși, problema avortului a ajuns alături de cea

a fumatului. Proavortiștii constituie astăzi o adevărată mișcare internațională care cere ca avorturile să nu fie pedepsite de legile civile, motivându-se schimbarea concepției morale și că ar fi anacronic să fie considerat avortul o crimă. Chiar și medicii practicieni au păreri diferite sau confuze chiar, deși s-a demonstrat și științific, prin examinări electronice și cu ultrasunete, că fătul este o persoană umană deplină, cu toate caracterele personale specifice.⁵ Bernard Nathanson, fost director al unei clinici speciale de avorturi, care în timp de doi ani a făcut 60.000 de avorturi, a concluzionat acestea folosindu-se de filmarea cu ultrasunete a avortului unui făt de 12 săptămâni (3 luni). Caseta video denumită „Strigătul mut” arată că fătul presimte amenințarea instrumentului ucigaș, manifestă perceperea pericolului - se mișcă într-un mod violent agitat, îi sporește numărul bătăilor inimii de la 140 la 200, deschide gurița larg ca într-un strigăt – „strigătul mut”. Concluziile medicului Nathanson au fost depășite de medicina nucleară contemporană: la 18 zile se fac simțite bătăile și se pune în funcțiune sistemul circulator, la 5 săptămâni se văd clar nasul, obrații și degetele, la 6 săptămâni începe să funcționeze sistemul nervos, se distinge clar scheletul și încep să funcționeze stomacul, rinichii și ficatul, la 7 săptămâni (50 de zile) se fac simțite undele encefalice (undele encefalice constituie criteriul pe baza căruia se stabilește dacă o persoană adultă continuă să se afle în viață). Copilașul are toate organele interne și externe definitiv conturate, are ochi, nas, buze, limbă, iar la 10 săptămâni (70 de zile), copilul nenăscut are toate caracteristicile pe care le vedem clar la copil după nașterea sa la 9 luni). Îi lipsește doar respirația. Cum arată după naștere, se știe foarte bine.

Că fătul este ființă omenească autonomă și persoană umană deplină au demonstrat și studii sociologice, morale și biologice întreprinse. O dovadă este și aceea că sunt copii născuți prematur care se dezvoltă normal, chiar dacă nu mai sunt în pântecul mamei de la câteva luni. Sunt independenți de mamă, așadar au viață proprie de la 3-4 luni. Fătul nu este un obiect sau o parte a corpului femeii, ci genă cu viață în evoluție întrepătrunsă cu viața celei însărcinate. Nu poate nimeni să nege asta. De aceea, fătul este și trebuie să fie protejat și de dreptul civil ca fiind ceva deosebit.

Exemple și argumente antiavort există, sunt știute, cunoscute. Realitatea ne arată însă că nu suficient. Am invoca aici tot lipsa de convingere, de încredere și credință care pot fi susținute neapărat de voința fiecăruia dintre noi.

La o distanță relativ mică de avort se află **abandonul**, care este o consecință a problemei divorțului, ca și imoralitatea. Sunt două consecințe grave ce urmează aproape cu regularitate dezbinării familiei prin divorț. Separarea soților are efecte negative atât pentru ei, dar, mai ales, pentru copii. Exemple sunt multiple – copiii sunt lipsiți de unul dintre părinți, se rup legăturile cu rudele (bunici, verișori, unchi), sunt folosiți în lupta dintre părinți, pornesc în viață cu lipsa unui părinte sau a amândurora, își creează scenarii imaginare despre viața de familie, devin complexați, introvertiți, le sporește lipsa de încredere etc.

Dar abandonul are și alte forme, iar ultima perioadă ne arată o formă ciudată chiar. Invocând dorința de a le crea condiții mai bune, copiii noștri sunt abandonați de părinții care pleacă în căutarea unor locuri de muncă bine plătite înafara țării. Unii chiar reușesc să le găsească, să-și reîntregească familiile. Mulți însă ajung să își abandoneze copiii, respectiv familia, iar scopul nobil declarat ajunge, de fapt, la motivul dezbinării și destrămării propriei familii pe care fiecare și-a dorit-o cea mai bună la un moment dat. Deși, aparent, scopul este nobil, sacrificiile sunt, uneori, prea mari și de-a dreptul riscante. Dar și asta este o realitate cu care familia contemporană creștină se confruntă. La fel, costurile sunt pe termen lung.

O altă chestiune legată de abandon este aceea determinată de ideea că statul trebuie să îți ofere totul. Așa se ajunge la copii instituționalizați pentru că părinții lor consideră că așa „se vor realiza în viață, vor deveni cineva” pentru că statul are grijă de asta, ei ca părinți neputându-le oferi ceea ce le oferă un centru de plasament sau o familie socială. Din nou, slaba informare, conștientizare și educare a părinților. Așa se ajunge iar la rupturi la nivel de familie.

Foarte trist este însă când abandonul se produce în cadrul familie, când soți nu sunt divorțați, nu există nici litigii, dar nici comunicare între părinți și copiii. Există părinți, din păcate, cu care copiii comunică doar prin formule de salut și-atât. Starea emoțională a unui copil cu care nu se comunică de nici un fel este în pericol, devine retras sau, dimpotrivă, prea agitat, caută refugii – pe care le descoperă la timp sau nu; Biserica a devenit pentru mulți tineri un

chiar „acasă”, unii și-au găsit părinți duhovnicești, dar rămân încă mulți abandonați. Lipsa unei comunicări reale este o formă de abandon destul de dură pentru oricine, dar, mai ales pentru copii. La persoanele de vârstă a III-a se numește singurătate, care este și o consecință a abandonului. Așadar, putem spune că abandonul poate apărea la persoanele vulnerabile, care sunt copiii și bătrânii. Nu extrapolăm la abandonul ce apare și la tineri sau vârstă medie.

Ca și la avort, în cazul abandonului invocăm tot lipsa de încredere, de convingere și insistăm pe lipsa de comunicare la nivel de familie, pe comunicarea defectuoasă între generații, pe iresponsabilitate. Nu aducem în discuție abandonul în cazul familiilor monoparentale, a mamelor-fete, a celibatarilor cu copii sau a minorităților etnice cu situații materiale precare sau cu obiceiul încetățenit de a-și abandona sau a-și da la stat copiii. Nici nu facem referire la violența domestică tot mai prezentă în viața familiilor actuale.

Nu este greu de întrezărit că o soluție la problemele avortului și abandonului o constituie existența unei familii reale, normale, tradiționale în care să existe o relație de comunicare autentică, ceea ce înseamnă și respect, și dragoste, care constituie fundamente ale binelui pe care îl urmărim cu toții.

Deși se vede în societatea noastră una secularizată și secularizantă, nu putem să acuzăm numai ideologiile vremii noastre, ci trebuie să remarcăm că s-a pierdut în mare măsură tensiunea misterului persoanei și a misterului pe care îl implică în general căsătoria și familia creștină, în special. Și credem că asta pleacă de la un respect diminuat față de sine și față de altul, ceea ce ne duce din nou cu gândul la lipsă de încredere, convingere, voință, credință. Remediu, evident, se află în fiecare dintre noi. Fiecare dintre noi poate participa la soluționarea problemelor legate de avort și abandon, implicându-se cât mai mult și abordându-le cât mai obiectiv, mergând pe principiul binelui cel mai mare, în condițiile în care orice căsătorie se realizează în mod responsabil, cu baze solide – dragoste, respect, sistem de valori familiale bine stabilit, consens absolut – sau aproape absolut.

Bibliografie selectivă:

1. Aristotel, *Etica Nicomahică*, VII, 12, 18, Editura IRI, 1998, colecția Cogito.
2. Evdokimov, Paul, *Sacrament de l'amour*, Paris, Editions de l'Epi, 1962.
3. Kalamaras, Meletios, Mitropolit de Nikopole - Grecia, *Avortul*, Tesalonic, Editura „Ortodoxos Kypseli”, 1991.

4. Rials, Stéphane, *Declarația drepturilor omului și cetățeanului*, Fundația CONCEPT, Polirom, Iași, 2002.
5. Pr. Prof. Dr. Stăniloae, Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. III, București, 1978.
6. * * * *Teologia Morală Ortodoxă* pentru Institutete Teologice, vol. II, București, 1980.
7. **Revista „Candela Moldovei”, nr. 9/2001.**
8. Revista „Ortodoxia”, anul XLVI nr. 2-3 aprilie-septembrie 1994.
9. Revista „Familia creștină” 01/2007, articolul “Despre căsătoriile mixte. Familia creștină” – de vorbă cu un canonist.

(NOTE)

- ¹ I.P.S. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, „**Familia creștină - speranța României**”, comunicare susținută în cadrul Congresului Internațional “Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin”, 25 septembrie 2001, publicată și în “**Candela Moldovei**”, nr. 9/2001.
- ² Aristotel, *Etica Nicomahică*, VII, 12, 18, Editura IRI, 1998, colecția Cogito.
- ³ Apud Pr. Prof. Dr. Dumitru Radu, “Ortodoxia”, anul XLVI nr. 2-3 aprilie-septembrie 1994, pp. 73-89.
- ⁴ Stéphane Rials, *Declarația drepturilor omului și cetățeanului*, Fundația CONCEPT, Polirom, Iași, 2002.
- ⁵ Meletios Kalamaras, Mitropolit de Nikopole - Grecia, *Avortul*, , Tesalonic, Editura „Ortodoxos Kypseli”, 1991, pp. 9-10.

O școală fără suflet pentru un copil fără inimă

prof. Vasile Solcanu

Conform dicționarului, un om violent este cel care are o fire nestăpânită, care se înfurie ușor, este impulsiv, brutal, irascibil, agresiv. Violența se manifestă prin lipsă de stăpânire în vorbe sau în fapte, prin impulsivitate, brutalitate, prin vehemență, furie, prin constrângere, siluire. Tot violență este și atunci când se utilizează forța sub diferite forme (presiune, constrângere, represiune fizică etc) în scopul impunerii voinței străine și al supunerii aceloră împotriva cărora ea se folosește.

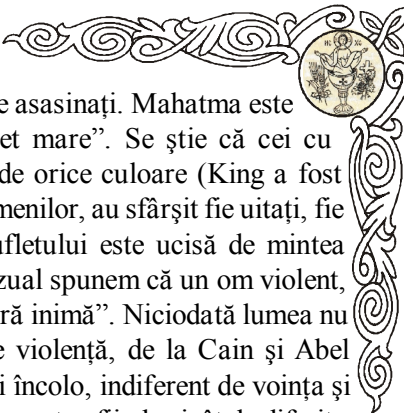
Nonviolența înseamnă, după același dicționar, abținerea de la orice act de violență: „Termen generic pentru doctrinele social-politice și religioase (ex.: budismul) care interzic folosirea violenței, preconizând realizarea revendicărilor pe cale pașnică. Reprezentanți: Lev Tolstoi,

Martin Luther King, Mahatma Gandhi” (după Dicționarul Enciclopedic).

King și Gandhi au părăsit această lume asasinați. Mahatma este un supranume care înseamnă „suflet mare”. Se știe că cei cu „suflet mare”, „mahatmani” și regi de orice culoare (King a fost negru), după ce au făcut mult bine semenilor, au sfârșit fie uitați, fie asasinați de aceștia. Nonviolența sufletului este ucisă de mintea lipsită de suflet. În limbajul nostru uzual spunem că un om violent, rău, este „un om fără suflet, un om fără inimă”. Niciodată lumea nu a fost, măcar un moment, lipsită de violență, de la Cain și Abel încoace și cred că nu va fi nici de aici încolo, indiferent de voința și părerile celor care nu doresc aceasta, acestea fiind oricât de diferite, interesate sau dezinteresate.

Cine nu și-ar dori o școală în care să nu fie violență? Este posibil oare să se întâmple aceasta prin educația pe care o oferă școala internațională copiilor ei? (Problema violenței nu este doar una românească...). O educație preponderent laică, secularizată, adresată doar minții, inima și sufletul nefăcând parte din preocupările ei. Personal consider că doar atunci când mintea și inima copilului vor fi puse pe talerele egalității balanței educației, violența în școală și în societate va scăde. Ontologic, copilul este bun, dar el trebuie să fie ajutat să se găsească, acolo, în profunzimea lui, în originea lui.

José Ortega și Gasset (1883-1955), spaniol de origine, în cartea „Idei și credințe” (apărută la Editura Științifică în 1999), ne spune: „În ultimul secol, perimetrul vieții a devenit uriaș. S-a mărit și s-a perfecționat: știm mult mai multe lucruri, posedăm o tehnică uimitoare, materială și socială. Repertoriul de fapte, de informații despre lume, care manevrează mintea omului obișnuit a crescut în mod fabulos. Adevărat, adevărat! Fapt este că a progresat cultura, se spune. Fals, fals! Aceasta nu este cultură, este doar o dimensiune a culturii, este cultura intelectuală. Și cu cât ea progresează mai mult, cu atât se acumulează științe, informații, cunoștințe despre lume, iar tehnica prin care dominăm materia se perfecționează, însă cultivarea altor zone ale ființei umane care nu țineau de intelect, de minte, era în întregime neglijată; mai ales inima era în derivă, plutind fără nici o țință, la suprafața vieții. Astfel, progresul intelectual a fost însoțit de un regres sentimental; cultura minții [a

fost însoțită] de o incultură a inimii. Faptul însuși că termenul de cultură este înțeles doar în sensul de inteligență denunță eroarea comisă... în Renaștere domina cu totul intelectualismul; de la minte se aștepta tot ceea ce este mai bun.

Astăzi, în schimb [amintesc că acest „astăzi” era acum 80 de ani], începem să vedem că aceasta nu este adevărat, că într-un sens concret și mai riguros, rădăcinile minții se află în inimă. De aceea, dezechilibrul pe care îl îndură astăzi omul european între progresul inteligenței sale și stagnarea educației sale sentimentale este nespus de grav. Până când nu se realizează o nivelare a ambelor potențe, iar gândirea pătrunzătoare nu va fi asigurată, garantată de un mod fin de a simți, cultura se va afla în pericol de moarte. Nemulțumirea care se simte pretutindeni provine din acest dezechilibru morbid și este ciudat că ne amintim de faptul că acum un secol Auguste Comte (1798-1857) observa deja primele simptome ale acestei nemulțumiri, diagnosticându-le drept o dereglare a inimii în mod sigur, cerând, pentru a le înlătura, ceea ce numea el o «organizare sau sistematizare a sentimentelor»”.

Mă opresc aici cu citarea acestui articol din care se observă clar vechimea și importanța soluționării acestei probleme „a inculturii inimii”, îndemnat fiind să închei cu următoarea constatare: se vede, cu claritate, că în ultimul timp, la un secol de la scrierea lui Gasset, copiilor noștri li se fură și cultura intelectuală. Cu sute de ani în urmă, începând cu Renașterea omenirii, i s-a luat încet, încet inima. Acum a început să i se ia și mintea. Ce va fi, oare, în curând, cu lumea? De sute de ani, prin educație, școala, societatea, deseori și familia, au crescut generații după generații nemulțumite sufletește. Desigur, astfel crescuți, copiii încearcă să-și facă singuri dreptate neținând cont nici de școală, nici de societate, nici de familie. **Nici chiar de ei înșiși!**

Pentru că au fost învățați că în ei înșiși, în inima lor, sunt singuri. Pentru că substanța lor vitală, nemuritoare, le-a fost atrofiată. Se va ajunge, dacă nu s-a ajuns încă, la apogeul unui alt păcat originar al neascultării. Șarpele l-a amăgit pe om: „Copilul nu are inimă!”.

In Memoriam:

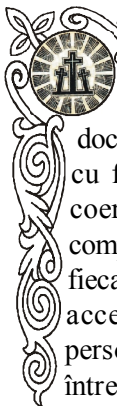
Prea Cuviosul Părinte Arhim. Ioanichie Bălan

Frânturi de gânduri și sentimente la momentul mării sale treceri...

Iată că de două milenii încoace, adică de la întemeierea credinței creștine, ne străduim să ne cinstim și să ne omagiem eroii istoriei sau martirii credinței precum și personalitățile marcante, universale și naționale, care au amprentat istoria, veacurile și locurile cu activitatea, cu viața și cu învățăturile ori scrierile lor mult folositoare!...

Drept urmare, mi-am adus aminte pentru câteva momente, cuprins fiind de emoție, respect și venerație, de **Părintele Arhimandrit Ioanichie Bălan** acum, la momentul nașterii sale în viața cea cerească, după lungă și grea suferință, cruce și încercare, având venerabila vârstă de 77 de ani, eveniment ce s-a săvârșit în ziua de joi – 22 Noembrie, totodată și în timpul slujbei prohodirii și înmormântării sale, care s-a desfășurat în ziua de sâmbătă – 24 Noembrie 2007 la Mănăstirea Sihăstria – Neamț, la care am reușit să particip și eu alături de foarte mulți slujitori ai altarului bisericesc străbun și ai cinulului călugăresc, precum și de mulți fii duhovnicești și ucenici, cunoscuți ori apropiați!...

Pentru a fi sincer, doresc să recunosc că, în iureșul acestor zile dintre moartea și înmormântarea sa, am constatat cu oarecare srângere de inimă, că nu este ușor să vorbești ori să scrii despre Părintele Ioanichie, mai ales pentru unul ca mine care l-am cunoscut de relativ puțină vreme, adică de numai 21 de ani!... De ce? Pentru că Părintele Arhimandrit Ioanichie s-a conturat și s-a identificat în mintea și în inima mea, prin câteva trăsături și calități distincte: - în primul rând caracterul, onoarea și demnitatea părintelui; după aceea cultura teologic – duhovnicească și nu numai, cu care a fost înzestrat datorită muncii și tenacității prea cuvioșiei sale; luciditatea și spiritul său critic însoțit de

foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă spiritul de disciplină, în primul rând cu el însuși, de rigoare academică, doctrinară, liturgică și canonică revelată cu fiecare slujire a sa ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte coerent și elevat în diferite împrejurări și cu diferite ocazii; comportamentul, felul său de a fi și de a se raporta la semenii săi, la fiecare în parte într-un mod deosebit și unic, fiind foarte respectuos, accesibil și deschis, toate acestea ducând la descoperirea în persoana sa a eticii bunului simț, pe care a cultivat-o de-a lungul întregii sale vieți și care astăzi o întâlnești tot mai rar!... Părintele Ioanichie Bălan a mai avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun, care mi-au inspirat foarte multă încredere, confort sufletesc și dragoste față de valorile perene ale spiritualității și culturii noastre autentice!...

Citindu-i datele sale biografice mă uit, cu multă admirație, la data și locul nașterii sale: - 10 februarie 1930 în localitatea Stănița, județul Neamț; la studiile pe care le-a făcut: 1942 – 1949 la Liceul Comercial din Roman; la anii de studii teologice săvârșiți între anii 1971 – 1975 la Institutul Teologic de Grad Universitar din București; la faptul că a intrat de la vârsta de 19 ani ca frate în Mănăstirea Sihăstria – Neamț, unde în 1953 a fost hirotonit diacon, urmând a fi între anii 1949 – 1971 casier, contabil și secretar, precum și ghid la această strălucită „vatră de sihăstrie românească”; apoi între 1971 – 1990 a fost casier, contabil și ghid la vestita lavră nemțeană a Bistriței; în 1979 va fi hirotonit ieromonah; în 1987 este ridicat la rangul de protosinghel, iar în 1992 la cel de arhimandrit, tot la Mănăstirea Sihăstria, unde a cunoscut foarte mulți din pleiada marilor duhovnici români din perioada interbelică și postbelică, cum ar fi părinții: Ioil Gheorghiu, Ioanichie Moroi, Arsenie Papacioc, Paisie Olaru și îndeosebi marele său și al nostru îndrumător duhovnicesc – Ilie Cleopa; la demnitarii și slujitorii bisericești pe care i-a cunoscut și cu care a colaborat: - Patriarhii Iustinian, Iustin, Teoctist – și el trecut cu doar câteva luni în urmă, și care l-a evocat de multe ori deoarece l-a apreciat foarte mult, de asemenea nu în ultimul rând, actualul întâistătător al bisericii noastre – în persoana P.F.P. Daniel, ori Episcopii Eftimie al Romanului și Casian al Dunării de Jos; Nu în cele din urmă îmi aduc aminte de zecile de articole, studii și cărți apologetice – misionare și

ziditoare de suflet, pe care le-a scris cu o competență, cu o rigoare științifică și pastorală deosebită, cum ar fi spre exemplu: în 1980 „**Patericul Românesc**”, cu 736 pagini, apărut la E.I.B.M.B.O.R. București în condiții deloc ușoare, bineștiind regimul totalitar – comunist sub care viețuim cu toții; 1984 „**Convorbiri duhovnicești**” – vol. I, apărut la Editura Episcopiei Romanului iar în 1988 cel de-al doilea volum al acestei lucrări, tot la Roman; 1992 „**Pelerinaj la locurile sfinte**” (reeditare din 1988 a cărții „Mărturii la locurile sfinte”), apărut tot la Roman; în același an au mai apărut: „**Călăuză ortodoxă în Biserică**” apărută la Editura „Trinitas” din Iași; în 1993 a apărut „**Călăuză ortodoxă în familie**” la aceeași editură a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, apoi „**Rânduiala Sfintei Spovedanii și a Sfintei Împărtășanii**”, „**Părintele Paisie Duhovnicul**”; în 1994 au fost publicate „**Părintele Cleopa Duhovnicul**” sau „**Convorbiri cu teologi ortodocși și străini**” – toate apărute la aceeași editură bisericească ieșeană, multe dintre aceste lucrări fiindu-i traduse și în limbi de circulație internațională cum ar fi: engleza, franceza sau greaca.

Știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu Părintele Ioanichie a fost un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăcelor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe aceste personalități ale culturii și spiritualității noastre, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă, cu toate că ar trebui să ne aducem aminte „de mai marii noștri”!...

Am vorbit de acești părinți mari ai Ortodoxiei noastre, pe care noi nu-i numim sfinți, căci ne temem de asta. Dar pentru noi au fost ca niște sfinți. Așa i-am simțit, așa i-am perceput. Fiindcă i-am văzut împlinind sub ochii noștri Evanghelia, pentru că ne-au învățat creștinismul practic prin exemplul personal: au flămânzit ei ca să sature pe cei flămânzi, au privegheat ei ca să se odihnească cei osteniți, au pătimit ei ca să ia mângâiere cei întristați, s-au sacrificat ei ca să trăiască ceilalți. Bunul Dumnezeu să-l odihnească cu sfinții pe *Părintele Ioanichie Bălan* - cel care a ajuns acum alături de marii săi îndrumători, slujitori și

înaintași, iar pentru rugăciunile lui să
ne miluiască și să ne mântuiască și

pe noi toți. Amin

Eu personal, mă simt foarte împlinit și onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej și marea șansă de a-l întâlni și (de) a-l cunoaște pe *Părintele Ioanichie Bălan – mare personalitate a culturii și spiritualității noastre monahale românești, autentice și mărturisitoare din aceste răzvrătite vremuri*, având convingerea și nădejdea că vom ști cu toții pe mai departe, să ne cinstim înaintașii, potrivit meritelor și vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, prețuim mai mult pe alții de oriunde și de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoși, mai senzaționali!... Însă, rămânem convinși de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Așadar, cei alungați din turnurile babilonice pot bate la porțile cetății noului Ierusalim – cel bisericesc și ceresc ce „nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, făclia ei fiind Mielul” (Apoc. 21, 23). Lucrarea aceasta, cu alte cuvinte, este una de referință în domeniul istoriei și a spiritualității autentice, care ar trebui să se afle la îndemâna tuturor celor ce cred că „Biserica este cetatea pe care nici porțile iadului nu o vor birui”!...

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie pomenirea! Amin!

***Cu aleasă prețuire și multă recunoștință,
Drd. Stelian Gomboș – Consilier
la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor***

Gânduri la o aniversare

Părintele acad. prof. univ. dr.

Mircea Păcurariu la 75 ani

Tabian Seiche

Cred că una din însușirile esențiale ale părintelui profesor dr. Mircea Păcurariu este - pe lângă aleasa pregătire și competență - dragostea sa față de Biserica neamului, căreia a dorit să-i dăruiască slujitori vrednici și bine pregătiți. Adevărat dascăl, educator și pedagog, în formarea sa a avut ca mentor pe fostul rector al Institutului sibian, Sofron Vlad (1952-1969) despre care afirmă că era *"un preot de înaltă ținută morală, om al datoriei și al muncii cinstitute"*, *"mereu cu fruntea sus, fără să se plece în fața cuiva, străin de intrigi și calomnii, refractar la intervenții, echilibrat"*, *"ctitor de conștiințe, făuritor de caracter, dascăl de cuget și de simțire românească"* (*Cărturari sibieni de altădată*). Cu siguranță aceste însușiri s-au imprimat și au lucrat de-a lungul timpului și în ființa ucenicului său. Despre rectorul Sofron Vlad se știe că-și petrecea și nopțile la Institut, interesându-se de orice problemă. Dacă nu erau probleme, atunci timpul liber și-l dedica muncii intelectuale. Dar și tânărul pe atunci, Mircea Păcurariu, asistent iar mai apoi profesor, își petrecea timpul studiind, iar studenții puteau vedea cum toată noaptea ținea lumina aprinsă în modesta-i chilie sau la bibliotecă.

A adunat la cel mai înalt nivel: valoarea și demnitatea unui OM, acrvia și hărnicia unui CERCETĂTOR istoric, calitățile moral-intelectuale ale unui PROFESOR, vocația de PREOT - slujitor al altarului - sau modelul de familist exemplar.

Știind toate acestea, cuvintele ar fi prea sărace în a omagia fiecare latură. O lăsăm pe seama specialiștilor, a ucenicilor și a celor pricepuți în arta condeiului. Totuși, nădăjduiesc ca dragostea și recunoștința mea să suplinească vorbele alese și să răzbată până la inima celui care, pentru un an doar, mi-a fost profesor.

Cu această speranță, la ceas aniversar îi doresc multă sănătate, fericire, pace și putere de muncă și sper să nu-i înșel așteptările.

LA MULȚI ȘI RODNICIANI!

Recenzie:

Sfântul Închisorilor

Mărturii despre Valeriu Gafencu

Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, 336 pagini

Drd. Stelian Gombos

Cartea aceasta ne oferă nouă, celor obișnuiți cu o viață comodă, prilejul de a medita la jertfă, la suferință și la cruce. Și asta pentru că nimic nu se poate realiza fără efort, fără jertfă. Tendința, tentația și ispita omului contemporan, spune Sfântul Paisie Aghioritul, este de a dobândi totul fără jertfă, așa încât și noi creștinii, am dori să ne mântuim fără să ne nevoim, ceea ce este, de fapt, imposibil. Așa stând lucrurile, cartea de față este un memento, o aducere aminte a vremurilor extraordinare și teribile în care cei ce au vrut să se mântuie au avut foarte mult de suferit, adică atunci când statul român, comunist și ateu, folosindu-se de instituții diabolice și draconice precum securitatea și închisoarea, i-a chinuit pe cei mai buni creștini, aflați atunci printre noi; căci „comunismul a umplut cerul de Sfinți” – zice Părintele Arsenie Papacioc. De aceea, dacă ar fi să cunoască cineva pe toți din neamul nostru care au trecut pragul sfințeniei în prigoana comunistă, ar veni la cuvintele rostite în veacul al XVII – lea de sfântul Mitropolit Dosoftei al Moldovei: „dară și dintre rumâni mulți sunt sfinți, dară nu s-au căutat”...

Lucrarea aceasta, cu adevărat mărturisitoare și folositoare, apărută cu binecuvântarea părintească, duhovnicească și responsabilă a Înaltpreasfințitului Andrei – Arhiepiscopul Alba Iuliei – care are „Aiudul aproape, cu teribila-i închisoare și cu monumentul dedicat celor ce au pățimit”, a fost îngrijită și redactată de către Părintele Moise Morgovan de la Mănăstirea Oașa – Alba, care are o mare evlavie față de cei ce au suferit în temnițele comuniste, mărturisindu-l pe Hristos. Potrivit Cuvântului Înainte, intitulat „Ne lăudăm și în suferințe” – semnat de către același distins ierarh și slujitor al Bisericii: „Această evlavie, secondată de râvna cercetării, l-a determinat să bată țara în lung și în lat pentru a strânge documente și mărturii de la oamenii care au trecut prin iadul

alcătuind

lucrarea de față și alta care va urma, oferindu-ne nouă posibilitatea de a afla lucruri cutremurătoare dintr-o perioadă tristă prin care a trecut România”.

Unul dintre cei care au suferit, mărturisindu-l pe Hristos a fost **Valeriu Gafencu**, pentru care era foarte clar și limpede cuvântul Mântuitorului: „*Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea*

oamenilor, mărturi-voi și Eu pentru El înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 10, 32). De remarcat este că Părintele Moise a reușit să scoată în evidență faptul că într-adevăr, Valeriu Gafencu a reușit să se delimiteze de orice ideologie și atitudine partizană, acționând pur și simplu ca un sincer ucenic al lui Hristos. Chiar dacă la început a fost membru al „Frățiilor de cruce” – și atunci doar din elanul său pentru o viață spirituală curată, fără compromisuri și politicianisme – a ajuns să se detașeze atât de mult de toate, încât și unii dintre cei de dreapta îl socoteau un exagerat și un mistic. Așa se face că Părintele Nicolae Steinhardt – evreu de origine – îl supranumește „**Sfântul închisorilor**”. Așadar, Valeriu Gafencu a fost una din cele mai impresionante figuri care s-a înălțat la o admirabilă trăire duhovnicească în condițiile vieții de temniță. Prin dragostea sa jertfelnică izvorâtă dintr-o desăvârșită închinare a vieții lui Hristos, a rămas zugrăvit în cele mai luminoase culori în inimile celor ce l-au cunoscut. Astfel, Părintele Gheorghe Calciu spunea că nu are „nici o îndoială că este sfânt; a trăit cuvântul lui Dumnezeu la o înălțime de neînțeles pentru noi”. De aceea Părintele Constantin Voicescu era încredințat că „mai devreme sau mai târziu Biserica Ortodoxă Română îl va canoniza”. Părintele Moise mărturisește cu toată sinceritatea și responsabilitatea că, deși „*Valeriu Gafencu este adesea amintit în mărturiile publicate de cei trecuți prin închisori, cu toate că despre el au apărut articole în presă și s-a făcut chiar un documentar de televiziune, fiind – ca să folosim un termen la modă – cel mai „mediatizat” dintre trăitorii temnițelor comuniste, totuși viața lui este mult prea puțin cunoscută în rândul credincioșilor. Prin urmare, folosind tot ceea ce s-a publicat,*

inedite, în cele ce urmează (adică în această carte) vom pune în fața cititorului crâmpielele adunate despre viața, trăirea și gândirea acestui sfânt al veacului XX”.

Memoriile foarte mișcătoare cuprinse în acest volum, sunt împărțite în următoarele titluri foarte sugestive, cum ar fi: „Dară și dintre rumâni mulți sunt sfinți”, „Înainte de închisoare”, „Valeriu și educația legionară”, „Nevoitorii de la Aiud”, „Ei au găsit această cale cu un ceas mai devreme”, „Calea fericirii”, „Viața în „lavra” Aiudului”, „Colonia de muncă de la Galda de Jos”, „Din mărturia lui Marin Naidim”, „Valeriu Gafencu: o lumină!”, „Închisoarea Pitești și reeducarea”, „Valeriu la Pitești”, „Mi-e așa de dor de Târgu Ocna!”, „Un om fericit”, „Mărturitorul lui Hristos”, „Lui i-au dat fiere și tu îmi dai miere?!”, „Am văzut-o pe Maica Domnului”, „Mărturia Părintelui Mihai Lungeanu”, „Va veni o zi când inima ta va cânta rugăciunea”, „Pastorul Richard Wurbrand”, „Crăciun la Târgu Ocna”, „Trecerea la cele veșnice”, „Ucenicii lui Valeriu”, „Lotul mistico-legionar Târgu Ocna”, „Dialoguri cu Valeriu”, „Gânduri pentru o împreună lucrare spirituală”, „Două mărturii”, „Adenda: Valeriu Gafencu – scrisori și poezii; Îndreptar de spovedanie alcătuit de Valeriu Gafencu”, toate acestea fiind scrise (parțial), de cel care mucenicit în pușcăriile comuniste ale gulagului românesc timp îndelungat, sau de alții, în cinstea lui, alături de Ioan Ianolide, Părinții Gheorghe Calciu, Marcu Dumitru, Gherasim Iscu, Constantin Voicescu, Dumitru Stăniloae, Constantin Galeriu, Daniil Sandu Tudor ori Mircea Vulcănescu, Marcel Petrișor, Radu Gyr, Constantin Opreșan, Nichifor Crainic și Gheorghe Jimboiu și mulți alții. Această scriere constituie o adevărată odisee a spiritului, o introspecție abisală făcută cu multă umilință și finețe, pe care numai un om trecut prin chinurile iadului și ieșit curat pe malul înalt al sfințirii le-a putut primi de la îngerul care l-a vegheat pe toată calea încercărilor, căci acești martiri contemporani au supraviețuit în arena „leilor comuniști” datorită credinței lor nestrămutate în Dumnezeu - Cel Care „toate le poate celui ce crede”, dându-le celor smeriți Harul ce sfințește, stăpânește și ocărnuiește toată făptura!...

Din toate relatările despre închisori, din toată investigația psihologică a atâtor autori, toți înzestrați cu duhul mărturisitor, cartea aceasta (alături de cea a lui Ioan Ianolide) este una dintre cele mai duhovnicești, una dintre cele mai pătrunzătoare, „cea mai în

măsură să înțeleagă împreună cu toți sfinții ce este lățimea și lungimea, adâncimea și înălțimea, să cunoască iubirea lui Hristos cea mai presus de cunoaștere și să se umple de toată plinătatea lui Dumnezeu” (cf. 3, 18–19). Afirmățiile Părintelui Calciu făcute în „Cuvântul său introductiv” din cartea „Întoarcerea la Hristos” al lui Ioan Ianolide, se potrivesc foarte bine și aici, căci „dacă ai îndoieli asupra mântuirii, asupra jertfei sau asupra biruirii vrășmașului văzut și nevăzut prin puterea credinței și a rugăciunii, dacă te îndoiești de iubirea lui Hristos și de eficiența pocăinței, această carte, acest document duhovnicesc, te va convinge” și are multă dreptate căci eroii lucrării acesteia și ai închisorilor comuniste și politice în general, au căutat, în primul rând, să-și pună în ordine propriile vieți, să înțeleagă și să trăiască experiența comunitară din Biserica primară, să-și șlefuiască încet, dar sigur, caracterul pentru iubire, jertfă, bunătate și trăirea dragostei comunitare și asta pentru că toți acești mucenici contemporani ai veacului al XX – lea, locuind în aceeași celulă, au încercat să facă din spațiul ei o biserică a lui Hristos, dincolo de toate ispitele, piedicile și poticnelile inerente conviețuirii multora la un loc, într-un spațiu impropriu, mizer și insalubru!... Și până la urmă, lucrarea cu pricina dezvăluie cititorilor „treptele descoperite de Duhul lui Dumnezeu acestor tineri neștiutori (la început), dar dorind arzător după Dumnezeu: mai întâi, ei constată că omul este mereu atacat de duhurile rele, dar că omul are puterea să le primească ori să le respingă dintru început sau mai târziu, fiindcă aceste duhuri rele îl războiesc pe om, dar cineva care are trezvie poate cunoaște stadiile atacurilor și poate lupta împotriva lor, chiar dacă lupta este complexă și de durată, însă nu imposibilă. Dacă cineva nu este determinat să oprească gândul rău de la început, acesta pătrunde în mintea lui și-i argumentează că nu este chiar atât de rău. Dacă omul acceptă și acest stadiu, gândul devine poftă și-i hrănește mintea, imaginația și simțurile. Până aici fiind războiul nevăzut” – iată școala Filocaliei și a Spiritualității Răsăritene autentice, pe care acești cultivatori ai Duhului și stăruitori într-ale Rugăciunii și Ascezei au învățat-o acolo unde te așteptai probabil cel mai puțin, adică în temnițele „cruciadei roșii”!... Cu alte cuvinte, deprinderea persoanei în lupta duhovnicească, parcurgând toate treptele ascezei creștine, în cadrul războiului nevăzut și văzut în

care au fost angrenați acești slujitori ai lui Hristos și iubitori ai aproapelui, duce la o asemenea analiză ce „nu putea fi făcută de către acești tineri decât numai prin prezența Duhului Sfânt, Care i-a asistat pe toată durata vieții lor în închisoare”.

Drept pentru care „cititorul care se apleca asupra acestei cărți nu o va sfârși fără a fi măcar cutremurat, dacă nu întors spre credință, căci viața lui Valeriu Gafencu și a celorlalți ca el este un model moral și o scară de suire spre cele înalte, o chemare stăruitoare de a ieși măcar pentru o vreme din mlaștina acestei vieți și de a urca spre Soarele Dreptății, spre Răsăritul cel de Sus, Care este Hristos. Oare nu este cutremurător ceea ce spune un tânăr neteolog care și-a asumat suferința și moartea ca pe o curățire și o înviere (căci finalitatea vieții umane nu este moartea, ci învierea)? Și nu vreau ca cititorul de bună credință să treacă fără atenție peste unele cuvinte rămase de la Gafencu, ce se arată a fi adevărate file de Filocalie, și asta pentru că atunci când Valeriu Gafencu se simțea bine, vorbea frumos și cu însuflețire, oprindu-se cu precădere la tema lui preferată, curățirea lăuntrică” – pe care și-a asumat-o în viața sa duhovnicească la modul plener, din convingere și din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, în pofida tuturor vicisitudinilor pe care le-a traversat din cauza sistemului și a regimului ticăloșit, antihristic!...

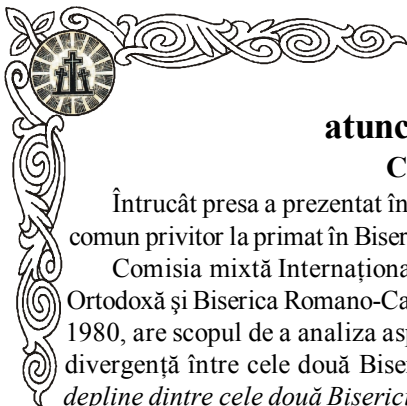
Lucrarea în sine este un complex, un tot grăitor, alcătuită dintr-un șir întreg de evenimente, fapte, momente cruciale, de-a dreptul existențiale și determinante pentru eroul cărții, care, deși s-a urmărit acest lucru, nu a fost niciodată victimă, ci întotdeauna va fi consemnat (alături de ceilalți), de către posteritatea ce trebuie să fie cât mai obiectivă, drept eroul credinței, purtătorul Duhului Celui Dumnezeiesc în iadul lumii acesteia pământești, din a doua jumătate a secolului al XX – lea!...

Eu cred că trebuie reținut și subliniat faptul că interesul cărții nu stă atât în faptele relatate, cât în deschiderea duhovnicească (de care am pomenit și mai sus): anecdotică se completează, se întregeste și se transcende prin adevărate pagini de Filocalie contemporană, relevând cu prisosință că în temnițele comuniste, în jurul lui Valeriu Gafencu, s-a constituit, *mutatis mutandis*, o mișcare spirituală corespunzătoare celei promovate, dincoace de grății, de gruparea „Rugului Aprins” de la Antim (cumplit lovită la rândul ei de teroarea ateismului oficial al epocii staliniste).

În încheiere, vreau să subliniez că lucrarea de față reprezintă meritul de necontestat al ierarhului locului, al editorilor de la Alba Iulia, al Părintelui Moise Morgovan de la Mănăstirea Oașa – un om tânăr, care n-a trăit în acele timpuri, dar care toți au demonstrat importanța, rolul, locul și valoarea „Pro Memoriei” istoriei recente, a experienței ascetice și mistice, petrecută în locurile cele mai insuportabile și mai inumane, pentru cunoașterea Ortodoxiei, deci a Bisericii. Volumul de față, cu caracterul său pedagogic și chiar apologetic – misionar, ne reamintește și ne reliefează convingerea că fără comuniune, participare și jertfă, creștinismul este o simplă ideologie, lipsită de „Duh și de adevăr”. Așadar, Biserica – care este o Instituție divino-umană vie și dinamică, nu reprezintă un muzeu de antichități, de piese istorice și artistice de valoare, ci constituie Muntele Schimbării noastre la față și al nașterii atâtor generații de oameni „din apă, Duh Sfânt și foc”, mulți dintre ei iată, fiind chemați la a îmbrățișa „cununa muceniciei și deci, a sfințeniei”. Așa încât, *„un om, ca și un popor, atâta prețuiește, cât a înțeles din Evanghelie și cât poate să urmeze învățăturii lui Iisus”* – după cum spunea Simion Mehedinți. Adoptând-o ca o concluzie, Părintele Moise recunoaște și mărturisește că *„Oamenii prin care Duhul Sfânt lucra cu putere, precum **Valeriu Gafencu** și alți mărturisitori ai temnițelor, vrednici de toată prețuirea, își așteaptă locul în calendar, fiind cele mai sigure modele pentru noi în vremurile acestea dominate de confuzii. Viața lor merită cunoscută, nu pentru slava lor pământească, ci ca oamenii din zilele noastre înnegurate de atâtea rătăcirii, urmări ale îndepărtării de Dumnezeu, să știe că au existat în veacul al XX – lea asemenea aleși care s-au ridicat la puterea de credință și de jertfă a primilor martiri creștini”*.

Așadar, cei alungați din turnurile babilonice pot bate la porțile cetății noului Ierusalim – cel bisericesc și ceresc ce *„nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, făclia ei fiind Mielul”* (Apoc. 21, 23). Lucrarea aceasta, cu alte cuvinte, este una de referință în domeniul istoriei și a spiritualității autentice, care ar trebui să se afle la îndemâna tuturor celor ce cred că *„Biserica este cetatea pe care nici porțile iadului nu o vor biru”*!...

Când episcopul Romei era ortodox, atunci era primul între patriarhi

Comunicat

Întrucât presa a prezentat în mod denaturat și tendențios documentul comun privitor la primat în Biserică, precizăm următoarele:

Comisia mixtă Internațională pentru Dialog Teologic între Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică, care și-a început activitatea în anul 1980, are scopul de a analiza aspecte ale învățăturii de credință aflate în divergență între cele două Biserici, în vederea *“restaurării comuniunii depline dintre cele două Biserici, bazată pe unitatea de credință, potrivit experienței și tradiției comune a Bisericii primare”*. În măsura în care această Comisie ar găsi soluțiile necesare concilierii, ea nu are mandatul de a se pronunța asupra posibilei uniri a celor două Biserici, decizia revenind, în ceea ce privește partea Ortodoxă, **Sinodului Panortodox**.

Membrii Comisiei de dialog, întruniți la Belgrad (sept.2006) și Ravenna (oct.2007) au dezbătut rolul episcopului și al sinoadelor în viața Bisericii, la nivel local, regional și universal, documentul comun adoptat precizând următoarele: **“Ambele părți [cea ortodoxă și cea romano-catolică] sunt de acord că în vremea Bisericii nedespărțite (până în 1054), această ordine canonică (taxis) [1.Roma, 2.Constantinopol, 3.Alexandria, 4.Antiohia și 5.Ierusalim] era recunoscută de toți. [Cele două părți] mai sunt de acord că Roma, care, potrivit expresiei Sf. Ignatie al Antiohiei, este Biserica care “prezidează în iubire” (Ep. către Romani, prolog), ocupa primul loc în această ordine canonică (taxis) și, prin urmare, episcopul Romei era primul (protos) între patriarhi. [Cele două Biserici] nu sunt de acord însă în ceea ce privește interpretarea dovezilor istorice din prezent cu privire la prerogativele episcopului Romei drept protos, o chestiune care era deja înțeleasă în moduri diferite în primul mileniu”** (paragraf 41 din Documentul întrunirii de la Ravenna).

Delegații Bisericilor Ortodoxe și cei ai Bisericii Romano-Catolice nu au luat în discuție și nu au căzut de acord asupra faptului că episcopul Romei ar fi, în acest moment, primul între patriarhii lumii. Acest lucru ar fi imposibil, de vreme ce actualul episcop a și eliminat, la începutul anului 2006, dintre titlurile sale pe cel de patriarh al Occidentului.

Primatul papal va fi luat în discuție de această comisie în următoarele două etape: 2007-2009 (“Primatul în primul mileniu creștin”); 2009-2011 (“Primatul în cel de-al doilea mileniu creștin”).

† **Petroniu Sălăjanul** - Arhiereu vicar al Episcopiei Oradiei, Delegat al BOR la dialogul teologic internațional între Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică

Părintele Arsenie nu a stat în chilie, poate a stat puțină vreme, pentru că chemarea lui a fost să meargă în lume. Când a început să picteze icoane a auzit un glas care i-a zis să nu mai picteze, ci să meargă să picteze în sufletele oamenilor. Tot așa și cu chilia, când s-a apucat de ea a avut o altă chemare, să meargă să refacă Mănăstirea Prislop. În plus, autorităților le era o teamă grozavă (dar neîntemeiată) ca nu cumva Părintele Arsenie să organizeze în munți un cuib de legionari.

Crucea de la Chilia Părintelui Arsenie Boca

Veronica Pătru

„...și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi” (Ioan 16, 22)

Această bucurie ne-a cuprins pe cei care am străbătut poteca de pe Valea Sâmbetei spre Chilia Părintelui Arsenie Boca, sâmbătă, 3 noiembrie 2007. Cei prezenți la această acțiune am făcut acest drum pentru a pune acolo, în munte, o Cruce de lemn pe care este sculptată răstignirea Mântuitorului, care să străjuiască de sus pe cei care străbat cărările munților și spre a le arăta drumetilor „cărarea” spre Chilie... Nu puțini sunt creștinii care - auzind despre Părintele Arsenie, fie din cărți, fie de la mormântul Părintelui de la Mănăstirea Prislop, fie de la izvorul de la Sâmbăta, fie dintr-o pornire interioară de a-L cunoaște pe Dumnezeu – se încumetă să urce până la Chilia Părintelui din Munții Făgărașului, săpată în stâncă chiar de dânsul cu decenii în urmă, prin anii 1946-1948. Și, totuși, de atâția ani în drumul spre Chilie nu exista o Cruce care să arate calea până acolo și căreia călătorii să-i aducă cinstire.

Inițiativa amplasării unei Cruci la Chilia Părintelui Arsenie a pornit de la Prea Sfințitul Daniil Stoenescu, Episcop de Vârșeț, care a sugerat conducerii Asociației

Pentru Isihasm și Editurii

„Agaton” din Făgăraș (unde au apărut cărțile cu „Mărturii” despre Părintele Arsenie) să realizeze acest lucru. Astfel, lemnul de stejar pentru Cruce a fost donat Asociației Pentru Isihasm de domnul Sorin Urdea de la Ocolul Silvic Șercaia, iar sculptura Crucii a fost realizată de un creștin din Brașov.

Așadar, în dimineața zilei de 3 noiembrie un grup de 12 credincioși am pornit cu Crucea spre Chile, deși prognoza meteo nu era tocmai favorabilă. La Mănăstirea Brâncoveanu am primit binecuvântarea părintelui stareț Ilarion, care a trimis și de la mănăstire doi călugări – părintele Dometie și părintele Casian - și am pornit, mai departe, la drum. Vremea a fost însorită, fiind o zi de toamnă splendidă, ca o binecuvântare a Părintelui Arsenie pentru râvna noastră.

Având o înălțime de 2 metri, Crucea a fost purtată cu o arzătoare dorință sufletească de către bărbații grupului. Peisajele care ne-au

desfătat privirile au fost de basm. Pe la amiază am ajuns la Cabana Valea Sâmbetei (1401 m), apoi am găsit un loc prielnic pentru amplasarea Crucii, spre a fi ferită de intemperiiile vremii. Cu un efort pe măsură Crucea a fost înălțată și apoi sfințită printr-o scurtă ierurgie oficiată de preoții de la

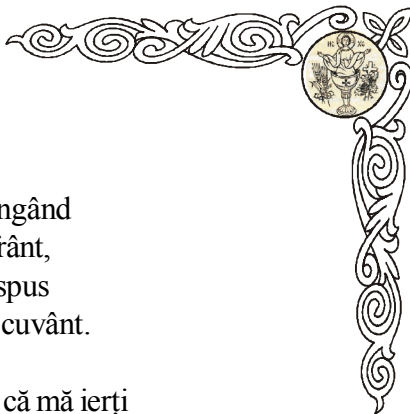
mănăstire, aprinzându-se lumânări și o candelă care, sperăm, va fi aprinsă de către cei care vor trece pe acolo. Ca amplasament, Crucea se află la 250 m de cabană, pe cărarea care duce spre Chile. Apoi ne-am continuat drumul până la Chilia Părintelui Arsenie, unde ne-am închinat aprinzând lumânări și candelă.

Înălțarea sufletească a participanților a fost deosebită, iar drumul la întoarcere a fost plin de speranță, deși noaptea se lăsa peste Valea Sâmbetei.

La Cruce

Lucian - Ovidiu POP

La Crucea Ta Iisus eu vin plângând
Mi-e sufletul măhnit și gol și frânt,
Al meu păcat m-a întristat nespus
Aș vrea s-aud din nou al Tău cuvânt.

O... spune-mi Doamne iarăși că mă ierți
Că ai primit în cer al meu tumult
Voi ști atunci ce blând poți să mă cerți,
Și-oi spune lumii-ntregi cât mă iubesti de mult.

Și dacă va mai fi Iisuse
Să cad din nou pe a mea cale
Eu știu că mâna Ta mă va conduce,
Căci dragostea-Ti nu are-asemănare.

În clipa când m-am depărtat enorm
Tu ai venit atunci chiar lângă mine
Mi-ai dat din Duhul Tău cel Sfânt să sorb
Și mi-ai transmis din fortele-Ti divine.

De-acum încolo voi cânta mereu
Un imn de slavă și iubire,
Spunând cât e de Bun El, Domnul meu,
Cum poate pe un mort să îl învie.

Astăzi Iisus eu vin din nou la Cruce,
Căci vreau a-Ți mulțumi mereu
Iubirea Ta divină mă conduce,
Iisuse, Tu ești azi Mântuitorul meu!

Icoana Sfântului Nicolae

prof. Maria Gabor

Moș Nicolae blând și sfânt,
În noaptea mea de pe Pământ,
Eu stam ascunsă după geam
Și-n timpul care te-așteptam
În mintea mea te ispiteam:
Te ții tu de cuvânt?

Știam că sigur vei veni
Să pui în ghete la copii
La fiecare cate-un dar,
Că nici eu n-aștept în zadar;
Dar cum poți tu în calendar,
Deadat' la toți să vii!

Într-un târziu am adormit
Și n-am văzut când ai venit...
Când m-am trezit, ai mei copii
Mă ispiteau: nu eu voi fi
Cea care lângă jucării
Am pus un băț vopsit?

Atunci am alergat la geam;
După minunea ta tânjeam!
De ce din somn nu m-ai trezit?
Deodată știu cu ce-am greșit:
N-am așteptat cu gând smerit,
Dacă mă îndoiam!

Toată nădejdea mi-am pierdut.
Plângeam ursuz, nepriceput...
O lacrimă-mi căzu pe-o piatră
O picătură-adevărată!
Prin ea icoana-ți minunată
Mă dojenea tăcut!

N-am plâns măcar

Vasile Solcanu

Dă-mi, Doamne,
Fericirile din Munte;
La poala lui
Sunt mult cuprins de dor,

Am străbătut
Atâtea câmpuri neștiute
Dar nu-s sătul deloc
De roada lor.

Mult am vorbit
Cuvinte de tăcere
N-am plâns măcar un strop
Când au produs durere.

Celui sărman
Nu i-am știut de milă
Din punga plină
Am dat puțin în silă.

Nici inima blândețe
N-a știut să bată
Spuneam în cor cu alții
Că pacea nu se poartă.

Și ostenit de drumuri
Căci am făcut cam multe
Flămând și însetat aștept
La poala acestui munte.

Scrum?

Vasile Solcanu

Ce stoarce teascu
În via mea?
Boabe aguride.

Ce macină moara
În lanul meu?
Boabe tăciune.

Ce hrană spre
ființă adun,
când rodul meu e acru
și... scrum?

Domnul ne spune că totul e bun!

Iubire

Vasile Solcanu

Un singur cuvânt
nu te alungă din paradisul
tăcerii: IUBIRE...
Celelalte cuvinte
te lasă să intri în Paradis,
doar lămurite de sabia de foc
a heruvimilor...